

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadója:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Az utolsó út.

Budapest, szeptember 17.

(L.) Kiverték afrikai hazájából Transvaal orszlányját, Krüger, kétszázézer hajtó hajrá-üvöltése kergeti a tengerpart felé. Afrikai földet nem ér többé a lába, országgyarapító művét végigtapodják az angol katonák patkói. Messzi, jól védett lesből pedig rajszámra lövelli a beteg örege mérgezett nyilait az angol közönség. A sebzett orszlány kóstolja meg, minő hatalom rejlik Chamberlain ur monoklis szemének egy intésében. Végig huz az immár védtelen örege a londoni mob, rugják, ütik, csufolják, leköpködik. Azt mondják róla, hogy gazember, csaló, szélhámos, sikkasztó, gonosztevő, bitang. Rákenik, hogy megpumpolt egy vasutársaságot, hogy pénzért concessziókat árult, sőt most legújabbán azt is kisütötték róla, hogy elsikkasztotta Transvaal aranykincsét, az ország egész vagyonát, magával viszi Európába, hogy ott adhassa az urat s az Angliával megkezdett kaland gyászos vége után vidáman lubickoljon a jólét langyos fürdőjében. Aki kételyét fejezné ki ez állítások igazságával szemben, annak fölényesen odavágják, hogy hát hol van Transvaal temérdek kincse? Hol az a reugeteg arany, amellyel a természet virág helyett telehintette a Vaal és Oranje völgyeit, hol Pretória és Bloemfontein kincstárának deficitet nem ösmérol pénzszekrényei? Hova lett ez a milliókra menő pénz? Elsikkasztotta az öreg Krüger, hogy vidáman élhesse napjait Európa valamely fényes metropolisában, mint akárhány más elcsappott államfő.

Csunya dolog a hős ellenfelet, akit csak a nyers erő túlsulya buktatott meg, egy rossz szóval is illetni. Még csunyább: rágalommal telehinteni a tövises utat, amely a számkivetés felé vezet. De a rágalom még a szerencsétlenséget sem kíméli. Mert ártani akar s ártani legkönnyebben a védtelennek lehet.

Krüger, a földönfutó, nem védekezhetik többé. A konclesők tejjel-mézzel folyó Kanaánt remélték a délafrikai köztársaságokban birtokba vehetni s azt hitték, hogy a kikergetett boerek házaiban seprőlve seprerhetik garmadába az aranyat: most egy évi szilaj háboru után fölperzselt, kifosztott, koldusbotra jutott országban látják magukat. Hova sok arany? Nyilván elsikkasztotta a vén Krüger.

Hogy a sok arany nincsen sehohol és hogy minden boer kasszában csak úgy feketélik a nincsetlenség, jobban bántja a konkeresőket, mint az a meg számlálatlan vereség, amelytől az angol armádia porzott Nataltól Pretóriáig. De hogy hova lett ez a teméntelen kincs, arról ennek a lefolyt esztendőnek hadi krónikája ad felvilágosítást. A sárge érc barna bronzá változott s a Hosszu Tom formájában szórta a halált az angol ezredekre. A sárge érc szurony, puska, lőpor, hadiszekér, bakancs és munició-formát öltött, ártalmára azoknak, akik kegyetlen mohósággal vágakoztak rá. A sárge érc füstbe ment s e füst agyonlőtt hadosztályok holtteste felett ült meg, mint valamely századvégi ködös szimbolikus kép, amelyet a nemezis festett a szomorú csataterék fölé. Lám így bontotta fel elemeire a háboru az aranyat, amely a mai világban nem a vegyészek egyszerű eleme többé, hanem felbontható ágyúérec, ólomgolyóra, puskaporra s vérre, patakszám folyó vérre. Nos, Transvaal aranyát nem az öreg Krüger sikkasztotta el, hanem dekomponálta az angol világhatalommal vívott függétségű háboru.

S ezt tudják valószínűleg Londonban is, ahol egyrészt a Royal Society székel, másrészt a war-office is, amelynek büroiban igen sok hivatalnok éppen azoknak a milliárdoknak az összeszámításán dolgozik, amibe ez a háboru Angliának került.

Bizony az ilyen csuf rágalmat a leglegyőzöttebb ellenség sem érdemli meg. De ugy

látzik, a szerencsétlen népfelszabadítókat sarkukon kíséri a ráfogás ez átka. Hisz Kossuthról mi mindent regéltek, mihelyt menekülnie kellett a rabságba esett hazából? Nem akadnak-e szászámra gonosz nyelvek, amelyek utána sziszegtek nagy számokat, százezreket, milliókat, holott a turini remete fáradságos verejtékkel hónapról hónapra kereste kenyerét hajlott agykorában is?

A történelem nem fog tudomást venni ezekről a rágalmakról, amelyek még a gyártókat sem fogják halhatatlanná tenni. A történelem egy dicsőséges tragédia végső jelenését látja Krüger európai útjában. Most már csakugyan le van zárva a két délafrikai szabad köztársaság történetéről szóló fejezet. Szép fejezet, majdnem görög nagyságu. Elejétől végig szabadságharc. De sötét, komor és átkos fejezet is, mert elejétől végig az arany-szomj hadakozását mutatja a becsületes munka ellen. Győzött a fegyveres kincskereső-had. Senki nem állította meg hatalmas apparátusának kifejtésében, igazságtalan támadásában. Egész Európa cinkosa lett, mert egész Európa nyugodtan nézte demokrata gögijében, hogy a sokaság mint nyomja el a kisebbséget. Nagy, világhatalmu köztársaságok nyugodtan látták a testvér-köztársaságok elbukását. A háboru-ellenes nemzetközi liga szaladt dicshimnusz tzengetni az orosz cárnak, hogy a hágai mulatság oly fényesen sikerült s hogy a cár exponálta magát a békéért — papíron. De nem ért rá azzal foglalkozni, hogy a világ egyik legmakacsabb háboruja összeroncsol két szabad országot s megint egyszer földönfutóvá tesz egy népet. A hágai konferencia jegyzőkönyve csak autogramm-gyűjtemény lett, holott világtörténelmi toalettbe öltözködtek az aláírói. Anglia pedig egyik kezével szentesítette a háboruellenes paragrafusokat, másik kezével egyazon időben kiadta a mozgósítási parancsot.

TÁRCA.

A javíthatatlan.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Írta: Csehov Antal.

A vizsgálóbíró most vallat egy parasztot. Sovány, gereznya emberke, csikos ing és foltozott nadrág van rajta. Himlőhelyes és szőrös az arca, bozontos szemöldökei mögött meghúzódó szemel pedig vadásdot árulnak el. Régen lehetett, mikor utoljára megfésülködött. Meztláb van.

— Grigoriev Denis! — kezd a bíró. — Gyere közelebb és felelj a kérdéseimre! Sze-menov Akinov Iván vasuti őr avval vádol, hogy ez év július hónapjának hetedik napján, reggel, mikor a száznegyvenedik versz vonalát megvizsgálta, tetten ért, amint a csavarhüvelyeket eltávolítottad a vasuti sinekről. Itt van, fölmutatom neked ezt a csavarhüvelyt, melyet elvett tőled. Így van a dolog, vagy nincs?

— Mi?
— Így történt, vagy nem így történt?
— Persze. Eppen így.
— No jó. Mondd meg most már, hogy minek esavartad le a srófokat.
— Mi?
— Ne merd még egyszer azt mondani, hogy: mi? Felelj inkább arra, amit kérdezek. Érted? Minek esavartad le a srófokat?
— Ha nem köllött volna, nem esavartam volna le — mondja Denis rekedt hangon.
— Minek köllött neked ez a csavarhüvely?
— Az? Az köll minékünk. A fenékhoro-gra köll nekünk.
— Kik azok a nekünk?

— Hát nekünk, a népnek — a klími parasztoznak.

— Hallod-e Denis!? Ne mókázzál s ne tégy úgy, mintha hülye volnál. A fenékhoro-gra hazugság!

— Soha sem hazudtam még, hát most kezdeném el vénségemre, — mondja Denis és pislog. — Hát azt gondolod, uram, hogy fenéksúly nélkül is lehet halászni? Ha a családket föltűzi az ember a horogra, az mindjárt lemegy a fenékre magától, azt gondolod, uram? Aztán még, hogy ne hazudjam!

Denis megvető mosolyra nyitja a száját.
— Érteni kell a dolgot. A háló le nem megy a fenékre, ha az ólom le nem huzza. Ördöge van annak. A csuka meg a ponty pedig a fenéken van, az bizony föl nem jön a hernyód kedvéért a vízszínere...

— Aztán minek meséled azt énnekem?
— Mi? Hát hiszen te kérdezted? Nálunk az urak is így horgásznak... Olyan ostoba embert még nem láttam, aki fenéksúly nélkül menne horgászni. Persze, aki nem ért hozzá, az fenéksúly nélkül is megpróbálja. A szamarak számára nincs törvény.

— Azt állítod tehát, hogy azért esavartad le a srófokat, hogy fenéksúlynak használd?

— Hát mi másnak? Nem is azért, hogy malmot játszszam vele.

— Fenéksúlynak jó lett volna valami ólomgolyó vagy szög is.

— Ugy ám, csak hogy az ólomgolyók nem hevernek az után, a szög meg nem ér semmit. A srófnál jobbat még elgondolni sem lehet. Az jó nehéz, aztán lyuk is van rajta.

— No te nagyon ostobának tetteged magadat, mintha tegnap jöttél volna a világra, vagy készen pottyantál volna az égből. Hát nem éred föl a tőkfejdeddel, hogy mi lehet abból, ha kihuzgálják

a srófokat a vasuti talpfákból? Ha a vasuti őre észre nem veszi, hogy mit csinál, kiklik a vonat s emberélet is áldozatul esik! Akkor aztán embert ölt volna!

— Isten ménts, uram! Minek ölnék én embert? Nem vagyok én pogány vagy gonosz. Megköszöntök engem. Nem, nem. Eddig hála Isten nem ölt meg senkit, eszembe se jutott ilyesmi. A jó Isten őrizzen! Hova gondolsz?

— Hát mit gondolsz, hogy történnék a vasuti kisiklások? Nem úgy, hogy valaki két-három sróft lecsavar a talpfáról és kész a vasuti szerencsétlenség.

Denis mosolyog s hitetlenül hunyorgat a szemével.

— No, persze! Hisz, aki akarja! Az Isten jobban tudja, hogy hány év óta esavartatjuk le a srófokat, mégsem történt meg semmi, most meg embert is ölnék? Persze, ha elvettük volna a sineket, vagy gerendát dobtunk volna keresztbe, akkor elhiszem, hogy baja esett volna a gőzösnek, de így — egy rongyos sróf miatt!

— Hát nem érted, hogy a sineket a csavar tartja a talpfákhöz?

— Dehogy nem értem. Nem is esavartjuk mi ki valamennyit. Marad ott még elég. Ész nélkül mi sem dolgozunk — értjük mi már azt.

Denis ásit s keresztet vet a szájára.

— Mult évben is kisiklott itt egy vonat, — mondja a bíró. — Most már értem, hogy miképpen történt.

— Mi?
— Azt mondom, hogy most már értem, hogy tavaly is miért siklott ki a vonat.

— Azért vagy te tanult ember, uram, hogy mindent megértés. Tudta az Isten, hogy kinek ád ést. De a baktek éppen olyan buta paraszt, mint mi s azért fogott meg mindjárt a nyakamnál s

Ez volt Európának története akkor, amikor a délafrikai köztársaságok története véget ért. Ha egymás mellé állítjuk a két képet, levonhatjuk belőle a tanulságot, hogy a mi világunk idefenn az 6 körforgásában megint elérkezett a szemforgató hipokrizis, az aulikus udvarlás és rosszhiszemű nyárspolgárság korszakához. Az az öreg ember, aki ma vagy holnap, vagy holnapután hajóra száll, hogy örökre búcsút mondjon hazájának, amelyet összetiportak az aranykeresők, szinte érthetetlen alak itt Európában. Miért nem egyeztet ki inkább az angolokkal ötven percentre? — kérdik a bankárok. Miért nem kötött kompromisszumot a világhatalommal egy jól dotált kormányzó fizetés fejében? — kérdik az államférfiak. Az öreg Krüger nem értik meg Európában, Afrika messze van tőlünk, odalenn még 1848-at irnak, holott mi már benn vagyunk az 1900-ban.

Majd egyszer később, amikor a mi világunk az 6 örökös körforgásában ismét visszatér a hősi korszakba, ezt a napot fényesen leírják a történetírók. Most nesztelenül viszik Krügernek, a rejtélyes öregnek cókmojkját arra a hollandus hajóra, amely őt Európába viszi. Egy pár amatőr-fotografus lesz jelen a hajórászállásnál. Amely percben az afrikai öregnek lába rajt lesz a fedélzeten s elcsattan a Kodak-gép zára, abban a percben megszűnt Transvaal és Oranje létezni.

De talán csak egy időre.

BELFÖLD.

Szell Kálmán miniszterelnök, mint értesültünk, *Bátóra* utazott, ahonnan a perzsa sah látogatása alkalmából *Bécsbe* fog rándulni.

Stadler érsek megrovása. *Bécsből* táviratozzák: Az itteni pápai nunciatura titkárá, Aversét, aki a nunciatus távollétében a nunciatura ügyei vezeti, tegnap *Goluchowski* grófnak hívták a külügyi hivatalba, hogy a Stadler érsekhez intézett királyi megrovás ügyében informálják. A *külső-miniszter* azt az óhaját fejezte k: *hasson a Vatikán is az érsekre* oly irányban, hogy ez a jövőben politikai nyilatkozatoktól és agitációktól tartózkodjék, a titkár pedig ez irányban küldjön jelentést Rómába. — *Kállay* közös pénzügyminiszter ismételt alkalmat vett magának, hogy panaszt emeljen az érsek politikai tevékenysége miatt és Stadlert ez okból már többször figyelmeztették eljárásának helytelenségére.

azért hozott ide a törvény elé. Meg kellett volna gondolnia a dolgot, mielőtt ide hurcolt, de hát paraszt ő is, paraszt a gondolatja is. Tessék fölírni azt is, hogy az öklével létszer a képembe ütött, egyszer meg melbe . . .

— Mikor kikutatták a zsebeidet, még egy csavarhúelyt találtak nálad. Honnan való az s mikor esavartad le?

— Azt gondolod, amelyek a piros kuffer alatt volt?

— Azt nem tudom, hogy te hol tartogattad. Elég az, hogy nálad volt. Mikor esavartad le?

— Nem én esavartam le. Azt a görbelű Szemen fiától, az Ignaskától kaptam. Azt gondolom, amely a vörös kuffer alatt volt, mert a másikat, amelyek a szánkó alatt van, azt Mitrofiánnal együtt esavartuk le ketten.

— Melyik Mitrofiánnal?

— Petrov Mitrofiánnal. Nem ismered? Hálót fon s eladja az uraknak. Annak sok srófra van szüksége, mert minden hálóhoz tíz darab kell. Ez a legjobb fenéksúly — a sróf.

— Hallod e Denis! A büntetőtörvénykönyv 1081. §-a azt mondja, hogy mindenki, aki a vasutat, ámbár tudja, hogy milyen következményekkel jár, szándékosan megrongálja, Szibériába kell küldeni. Erted? Ha tudta, hogy milyen következményekkel jár! Már most te bizonyosan tudtad ugy-e, hogy nagy baj lehet abból, ha lecsavartad a srófkot?

— Ha jobban tudod! Mi parasztko vagyunk s nem értünk az ilyenekhez.

— Dehogy nem értetek! Értesz te hozzá, csak hazudsz és tettetted magad.

— Már miért hazudnám? Kérdezd meg az egész falut, ha nem hiszed nekem! Fenéksúly nélkül csak böklet lehet fogni, még azt sem valami nagyon.

— Elég! Most már ne beszélj!

Mély csönd van. Denis hol az egyik, hol a

A király hadparancsa. A hivatalos lap holnapi száma fogja közölni azt a hadparancsot, amelyben a király elismerését fejezi ki a jaslói hadgyakorlatokban résztvevő csapatoknak. Ez a hadparancs, amelyben 6 felsége megemlékezik *haditengereszetünk dicsőséges kelet-dzsiai szerepléséről* is, így szól:

Hadparancs.

Jogos reményekkel néztem a hadgyakorlatok elé, amelyekben az 1., 6., 10. és 11. hadtest, valamint mindkét honvédségem nagyobb csapatstestjei résztvettek.

Elismert parancsnokok vezetése alatt ezen fegyveres erőmmel igen tekintélyes részei, hadserög kötelékében, nemesak harcoképességük tekintetében elégitettek ki engemet, hanem egyzersmind magasatos cél felé törekvő összetartozandóságuknak tanujelét is adták.

Hadserögem és mindkét honvédségem kitünő szellemének és törhetetlenül jó érzületének ezen újabb tapasztalata valódi ösztinte örömmé fejlődött bennem, amidőn ma nevében 6 fensége Rainer főherceg tábornagya, legutóbbi mult 70. születésnapom alkalmából, mélyen érzett szerenese- és üdvkivánataikat megható szavakban fejezte ki.

A Nekem egyaránt becses hódolatok sorában, ezen nyilvánulás a fegyveres erőt jelképesen mintegy a hazánkat közösen védő érepajzsnak tünteti fel.

Biztos vagyok, hogy az összes szárazföldi haderőm Velem együtt érez, amidőn a hadgyakorlatok színhelyéről *derék haditengereszetünkről teljes elismeréssel megemlékezem, mely mindig, de különösen most tavál Kelet-dzsiban föltte nehéz viszonyok között Ausztria-Magyarország hadizászlóját dicsőséggel lobogtatja.*

Mélyen meghatva mondok legmelegebb köszönetet fegyveres erőmmel rendületlen hűségért és Irántam, valamint magasatos hivatásához való odaadásáért azon benső kívánsággal: *Arassza el a Mindenható zászlóinkat és lobogóinkat áldásával szeretett hazánk és Házam javára, melynek boldogsága és büszksége azon kapcsolatban rejlik, mely mindazt összetartja, amit századok egyesítettek.*

Kelt *Jasloban*, 1900. évi szeptember hó 16-ikán.

Ferenc József s. k.

Ő felsége egyenes kívánságára a csapatoknak szóló meleg elismerést még tegnap közölték napi-parancsokban a csapatokkal.

Uj ágyunk. *Merkel* Henrik, a budapesti negyedik tüzér-dandár lovagló útegének parancsnoka, ma érkezett meg az új mintájú gyors-tüzéllő ágyuk egy próbaütéggel Budapestre. A próbaütég hat ágyuból áll. A kísérletek főleg arra irányulnak, hogy az új ágyuknak változó terepen és minden járatban való mozgékonyaságát próbálják ki. E kísérletekkel együtt jár a tisztek begyakorlása is, mely célból a tüzér-dandár *Orkényen*

másik lábára nehezedik, egyre a zöld posztós asztalt nézi s úgy pislog, mintha a napba bámulna. A vizsgálóbíró ir.

— Elmegetek? — kérdi Denis egy kis idő múlva.

— Nem, be leszel zárva és el fognak vinni a börtönbe.

Denis már nem pislog, magásra huzza a szemöldökét s miközben kérdőleg tekint a bíróra, így szól:

— Már miért záratnál be? Nincs nekem annyi időm, hogy erre is ráérjek. A vásárba kell mennem, a Jegor még három rubellel tartozik szalonáért.

— Hallgass és ne zavarj!

— A börtönbe! Ha elköttem volna valamit, akkor mennék, de így — köszönöm szépen. Miért? Azt hiszem, se nem loptam, se nem voltam verekedésben. Ha pedig az adó miatt volna a dolog, hát tessék megkérdezní a faluban, de a sztarosztának ne tessék hinni. A sztarosztáa ugy hazudik, mint a kutya . . .

— Hallgass!

— Hisz hallgatok már, — dörmög Denis. — De meg merek rá esküdni, hogy a sztarosztáa hibázta el a számadat. Ugyanis hárman vagyunk testvérek: Grigorjev Kusma, Grigorjev Jegor és Grigorjev Denis.

— Zavarsz! . . . Hé Szemen! — kiált a bíró. — Kísérjétek el!

— Hárman vagyunk, ha mondom, — dörmög Denis, miközben két erős katona megragadja s kiviszi a teremből. — Az egyik testvér, gondolom, nem felel a másikért. Hát igazság ez? Elno csak szegény generális, majd megmutatná az nektek, hogy mi az igazság. Ez nem is bíró! Meg sem vizsgálja a dolgot, csak itél. Ha valamit tesz az ember, hát nem bánja, ha megverik is érte. Persze ha megérdemli . . . de így . . .

lövgyakorlatokat is fog tartani. A kísérletek eredményét annak idején a közös hadügyminisztériumnak fogják bejelenteni, amely ennek alapján az új mintájú ágyuk végleges rendszersítése fölöl határoz. A delegációknak mindenesetre már alkalmuk lesz tábori tüzérségünk új felfegyverkezéséről döntő votomot adni.

A szabadelvű párt szervezkedése. Zala-Egerszegről táviratozzák, hogy a város polgársága tegnap nagy lelkesedés közt megalakította a zala-egerszegi szabadelvű pártot. Az alakuló-gyűlésből a következők táviratot küldtek Rátóra, *Szell* Kálmán miniszterelnökhez:

A zala-egerszegi választókerületben a mai napon megalakult szabadelvű párt Nagyméltóságodat tisztelettel üdvözlí és biztosítja, hogy egy szívvel-lélekkel fog küzdeni azokért az irányelvekért, melyeket Nagyméltóságod zászlajára tűzött.

Skabics Jenő, pártelnök.

Cáfolat. A *Szegedi Napló* azt a hirt tette közzé, mint hogyha az igazságügyminisztérium részéről olyan rendelet ment volna le a szegedi törvényszék elnökéhez, hogy az esküdteket válogassa meg s inkább az ügyvédek köréből vegye azokat, mint akik a törvényeket ismerik, nehogy oly polgári bírói képtelenségek fordulhassanak elő, mint egyes esetekben már előfordultak. Ezzel a hírrel szemben az igazságügyminisztérium határozottan kijelenti, hogy ilyen rendelet sem a szegedi, sem más törvényszék elnökéhez *ki nem bocsátott*, de egyáltalában *nincs is szükség* ilyen rendelet kibocsátására, annál kevésbé, miután a törvényszéki elnökök — ismerve a törvény intencióját — minden külső forrás nélkül is tudják, hogy mihez tartják magukat.

Sámuel Lázár beszámolója.

Budapest, szeptember 17.

A bizalom és ragaszkodás nyilvánulási kísérik utjában *Sámuel* Lázár országgyűlési képviselőt, aki most sorra járja népes kerületének közsegeit, hogy beszámoljon a lefolyt ülészek munkásságáról és megismertesse választóival álláspontját a mostani politikai helyzetben. Beszámolója tartalomában és formában egyaránt magas színvonalon áll és mindvégig az igaz szabadelvűség szelleme hatja át. Férfiás nyíltsággal vallja magát az önálló vámtérület hívének és az egész szabadelvű pártban osztatlan tetszésre fog találni az az erős, de találó kritika, amelylyel a néppárti törekvésekben rejlv veszedelmeket feltárja.

A beszámolóról *riahí* levelezünk a következő tudósítást küldte nekünk:

Szék, szeptember 17.

Sámuel Lázár országgyűlési képviselő tegnap beszámoló beszédet tartott díszelő választókerületében. **Választói** az alkalomból a díszelőnek és bizalomnak számos jelével halmozták el. *Ballás*, *Mocsolyás* és *Sámszon* lovasbandériummal fogadták, aztán *Diósádra* ment, ahol több ezer választó jelenlétében mondotta el nagyérdékű beszámolóját.

A lelt év fontosabb eseményeiről szólva, első sorban Ausztriával való viszonyunk alakulásáról emlékezett meg. **Az osztrák** nemzetiségek elkeseredett harca, ugymond, minden békés kísérlet dacára munkátpellénelv tette az osztrák parlamentet, melyet utóbb fel is oszlattak. Ezen állapot a mi közjogi viszonylatainkat is közelről érdeklí és ha az ezt is veszélyeztetí, de mindenesetre aggodalmat kelt és *Szell* Kálmán miniszterelnök figyelmét nagy mérvben veszi igénybe.

De még ennél is fontosabb kihatással vannak az osztrák állapotok a mi "közgazdasági viszonyainkra. Mert az egymással éles harcban álló tartományok és nemzetiségek egy pontban találkoznak mindenkor s ez az ellenséges indulat, sőt gyűlölet, amelylyel minden iránt viseltetnek, ami magyar.

Félv, hogy ez a tarthatatlan helyzet akaratlanul is idő előtt belekényszerít bennünket a gazdasági különválásba, amelynek szóló híve ugyan, de az előföltételek hiányában ma még idejét elérkezettnek nem tartja. És ez a különválás főleg Ausztriának nem lehet érdeke, mert amíg mi csak átmenetileg szenvednénk alatta, addig Ausztriát helyrehozhatatlan károknak, talán válságnak tenné ki.

Ezért Magyarországnak ma nincs sürögősebb és fontosabb teendője, mint az, hogy iparát és kereskedelmét fejlessze, hitelviszonyait javítsa. Ha e feladatoknak teljesítjük, akkor a különválással járó küzdelem bennünket kizsákolatlení nem fog találni. De az ország anyagi boldogulása más irányban is sürögőseu követeli ez előkészítést, mert tagadhatatlan, hogy a nép szegényedik, a terhek nőnek, munkásaink egy része kivándorol az itthonmaradtok pedig aíg találhatnak kenyérkeresetet. E mellett mi évente Ausztriának fizetjük pénzünkkel ipari cikkekért. Ez állapoton csak új kereseti források feltárása, az ipar és kereskedelem fejlesztése segíthet. A kormány ennek tudatában eléggé nem dicsérhető buzgalommal jár elől a magyar ipar megermentésében és a törvényhozás kedvezményeket biztosít a vállalat létesítőknek. De közre kell működnie a magyar társadalomnak is. Lomtárba kell dobni azt az ösdi felfogást, hogy iparosnak, kereskedőnek lenni nem uri foglalkozás és a magyar fogyasztó közönségnek min-

denkor tekintettel kell lennie arra, hogy kizárólag magyar iparókat fogyaszon. Beszéde további folyamán hangsúlyozta a beszámoló képviselő a szegény országos rendezésének szükségét, majd pedig rámutatott arra a társadalom felsőbb köreiből kiindult agrárius mozgalomra, mely agrárizmus néven társadalmi és gazdasági háborút hirdet mindazok ellen, kik a közgazdasági életben nem mezőgazdasággal foglalkoznak. Szólván agrárius, e szónak abban az értelmében, hogy a földmivessé baján minden rendelkezésre álló eszközzel segíteni törekszik. Hiszen akkor, amikor az ország lakosságának négy ötöd része van érdekelve a földmivelésben, minden önzetlen politikusknak első kötelessége a mezőgazdaság érdekeit ápolni! De vajon ki állíthatja, hogy a földmivessé érdekében áll az ipari és társadalmi foglalkozások társadalmi és anyagi visszaszorítása, amint azt az agráriusok hirdetik? A tizezer holdas nagybirtokosoknak és az árnyékukban is élősködőknek agrárizmusa nem a nép, hanem a nagybirtokosok érdekét tartja szem előtt és mindenkifelett az agrárizmus nem gazdasági, hanem politikai áramlat, amely hamis jelszavál kíván hangulatot kelteni.

Aki elfogulatlan szemmel nézi közgazdasági viszonyainkat, azt tapasztalja, hogy az utolsó évek visszacsúszása nemcsak a kiszáradt tette szegényre. Elszegényedtek és munka nélkül állnak a kisiparosok ezrei is az országban. Aki önzetlenül a haza javát akarja, az ily viszonyok között nem állíthatja szembe egymással a honpolgárok érdekét, hanem a tisztességes munkát minden téren megbecsüli, mert az ellenkező irányzat társadalmi meghasonlásra, következményeiben pedig intézményes szabadságunk veszedelmére fog vezetni. Ilyen veszedelmes jelszavak után nem indulhat s mint a nép érdekeinek igaz és hű képviselője, az ilyen törekvésekkel szembe is fog szállani.

Végezetül, ugymond a beszámoló képviselő, politikai életünknek egy másik, sokkal veszedelmesebb irányzatáról kell megemlékeznem: a néppárt törekvéseiről. Ez az a párt, amely világgá bocsátja, hogy Magyarországon a katolikusokat üldözik! Tudjuk mindannyian, hogy a katolika egyház az állam és társadalom minden mezején birtokában van az öt megillető hatalomnak, vagyannak, befojlyásnak, fénynek és tekintélynek. Mellettük a többi felekezetet ugyszólván csak szerényen meghuzódik. Hát nem gúnyképp hangzik-e, ha ebben az országban katolikusok üldözéséről beszél bárki is? Avagy képzelhető-e, hogy egy szabad államban, aminő Magyarország, bárkit, de különösen a legelterjedtebb és leghatalmasabb vallás követőjét üldözzék? Nem, ilyet csak az mondhat, aki a teletezeti békét megzavarni és a klerikalizmust, mint pártot, uralomra jutatni óhajtja. A klerikalizmus nem vallás, hanem párt, melyet még a gyűlöletes emlékeztető Kollonios azért szervezett, hogy koldussá és németté tegyen bennünket.

Távol áll szótól annak hangoztatása, hogy a néppárt tudva és szándékosan ilyen hazaelenes célok elérésére törekszik, de politikai meggyőződése, hogy a néppárt által a katolizmus érdekében igénybe vett eszközök végeredményben a klerikalizmus uralmára vezetnek, ez pedig az ország végszvedelmét jelenti. A magyar nemzet története tanúsítja, hogy amióta Kollonios a klerikalizmust szervezte, annak törekvése mindig hazaelenes volt, mindenkori a magyar alkotmány és függetlenség ellen tört. Kétszáz éve immár, hogy ez az irányzat létezik! 1715-ben a protestáns magyarok birtoka ellen tört: Mária Terézia alatt németté akarta tenni az országot; a Bach-rendszernek hi szövetséges volt. Megvan róla győződve, hogy a néppárt vezetői sokkal jobb hazafiak, hogysem az országot olyan veszedelmbe kívánják sodorni, ennek dacára azonban ők, mint tulbuzgó katolikusok mégis önkénytelenül a klerikalizmust ügyet szolgálják. Felidézke a teletezeti egyenlenséget, megszibbasztják a békés haladást és öndudatlanul bár, de a hazafiatlan és magyarelennes törekvés előharcosai. Ezért lát ő ebben a pártban országos veszedelmet, mely ellen nyíltan állást kell foglalni bármely felekezetnek.

Megnyugtató, hogy a józan és hazafias katolikusok elsőtől jelszavát dacára, híven kitartanak a szabadelvűség lobogójának szolgálatában. Megnyugtató, hogy a magyar nemzeti törekvések, a szabadelvűség, a teletezeti türelmességnek és hazafiaságnak hi leteteményese: a magyar protestantizmus áttörhetetlen phalanxot képez ezekkel a törekvésekkel szemben: megnyugtató, hogy a szabadelvű párt és élén ennek vezére Széll Kálmán kormányelnök, ezen törekvésekkel szemben határozott állást foglalt és visszautasított minden teletezetiességet.

Eppen azért szóló áll van halva azon meggyőződéstől, hogy a hazafiak nyugodt összetartása és állentállása ezt a veszedelmet elhárítja hazánkról. Utasítsunk el magunktól bármely hangzatos jelszavakkal közeledő kísértést, tartsunk ki a szabadelvű irányzat mellett, mely alkotmányos szabadságunknak és kaladásunknak mindig legjobb biztosíték volt!

A mindvégig nagy figyelemmel hallgatott beszédet általános lelkesedés és kitörő éljenzések kísérték. Nyírsiden Ruaz János főrményesi görög-keleti lelkész nagy tömeg román ajku választó élén üdvözölte a képviselőt. Este Zeibóra ért Sámuel, ahol fákllyás zenével üdvözölték, s fogadására ezernyi főrmény menő díszes közönség jelent meg. Ma és holnap választókerületének még több nagyobb községet látogatja meg a képviselő.

KÜLFÖLD.

Exodus. A Delagoa-öbölből hajóra száll egy szomorú csapat: menekülők, akik nem bíznak többé hazájuk jövőjében, amióta kétszáz ezer angol katona nyargal Oranje és Transvaal földjén. A menekülők közt van az őshajó Krüger, a boerok Kossuthja, akit a sors a hazájánál hosszabb étellel vert meg. Krüger napok óta portugál területen van s Mozambiqueben várta a feleségét, hogy aztán együtt utazzanak Európába. A portugál kormány a táviratban utasította a mozambiquei kormányt, hogy engedje meg Krügernek, hogy hajóra mehessen, de győződjk meg arról, hogy utazása céljától nem fog eltérni, különben pedig gondoskodjk arról, hogy tisztességesen bánjanak vele. Krüger valószínűleg a Herceg német hajóval Marseillebe fog utazni. Kétséges azonban, vajjon Krüger német otalom alatt vitorlázik Európa felé. Az a gyöngéd meglepetés érte ugyanis, hogy a németalföldi kormány felajánlotta neki egyik hadihajóját a Hollandiába utazásra. Ha Krüger eljogadja ezt az ajánlatot, a holland hajó öt-hat nap alatt Lourenco-Marquezebe érkezhetik. A Cape Argus című lap laurenceo-marquezei levelezője közli, hogy Krügernek és sok boer nevével és gyermekeivel a Delagoa-öbölbe érkezett, ahol családkoznak a földönfutóvá lett elnököz.

Krüger nem távozott szó nélkül hazájából. Előbb még kiáltványt tett közzé, amelyben Lord Roberts legutóbbi proklamációját érvénytelennek jelenti s azt mondja, hogy a két köztársaság nincs meghódítva. A boerok, ugymond, megtagadják azt, hogy alávéssék magukat az angol uralomnak, mert a hatalmak elismerték függetlenségüket.

Egy amsterdami táviratunk jelenti, hogy a németalföldi kormány parancsot adott a Friedland hadihajónak, amely a Delagoa-öbölben van, hogy vegye fel és hozza Európába Krüger.

Laurenco-Marquezeből jelenti, hogy oda folytonosan érkeznek kisebb boer csapatok. Azt mondják, hogy a további küzdelem reménytelen és a háború befejezést óhajtják.

Bolgár miniszterválság. A bolgár-román konfliktus már megszült Bulgáriára nézve az első kellemetlen válságot. Bécsből jelenti, hogy az ott tartózkodó Nácsovic bolgár kereskedelmi miniszter táviratilag beküldte Szófiába a lemondását. A már régóta elégedetlen miniszter leköszönésének oka az, hogy közte és a kabinet közt véleménykülömbőség áll fenn a bolgár-román konfliktusra nézve. A lemondó táviratra a bolgár miniszterelnök visszátáviratozott, hogy Nácsovic siessen azonnal Szófiába, hogy a fejedelem visszatérte után együtt tanácskozzanak, hogy mit követel az ország érdeke. Nácsovic — szintén táviratilag — azt felelte erre, hogy megmarad a lemondása mellett és feltétlenül kilép a kabinetből. A távirat elküldése után a miniszter hazautazott Szófiába.

A khinai háború.

Budapest, szeptember 17.

A folyvást utra készül, de soha el nem induló Li-Hung-Csang csakugyan — nem utazott még el Peking felé, másrészt pedig a pekingi követek egyszerre csak föfedezték, hogy nincs felhatalmazásuk a Csing herceggel való tárgyalásokra, s így a békealkudozások még nem kezdődtek meg. Megkezdődött azonban az orosz csapatoknak Pekingből való visszavonása. Ez állítólag nem alterálja a hatalmak megegyezését; de azért mégis úgy látszik, hogy az ugynevezett koncertben két külön csoport domborodik ki. Az egyik részen van Oroszország Franciaországgal s esetleg Amerikával; a másik részen Németország Angliával és valószínűleg Japánnal. A londoni Observer szerint Anglia jól informált köreiben az a benyomás erősödik meg, hogy Németország, Anglia és Japán közt megegyezés áll fenn a Khinában követendő politikára nézve s hogy a tervekkel szemben való opposzió főképp Oroszországtól és szövetségésétől, Franciaországtól ered. Németország ama kijelentésének az őszinteségét, hogy törekszik területszerzésre s csakis a nyitott kapu elvét tartja fenn és kellő kártalanítást követel a képviselői ellen elkövetett kihágásokért, — senki sem vonja már kétségbe. Henrik herceg londoni látogatásának nagy politikai jelentősége van s úgy tekintendő, mint kezdete a Németország és Anglia közt való közeledés-

nek, amelyet Vilmos császár nagyon óhajt. A herceg a nyitott kapu elvét hangoztatja és Anglia mellett foglal állást Khinában az orosz tervekkel szemben.

(A békétárgyalások.)

Brüsszel, szeptember 17.

A nagyhatalmak elhatározták, hogy a tükvi erődöket lerombolják és hogy Khinának ize esztendőre megtöltjék a fegyverbevelet.

Csing herceg átadott a pekingi követeknek egy jegyzéket, amelyben az van, hogy az udvar csak akkor hajlandó Pekingbe visszatérni, ha a hatalmak a császárnak, a császárnéknak és a császári ház összes tagjainak és így Tuán hercegnek is föltétlenül szabadságot biztosítanak.

Peking, szeptember 17.

Az idegen követek ma érkezézetet tartottak, amelyen megállapodtak abban, hogy nincs meghatalmazásuk a Csing herceggel való tárgyalásra. A szövetségéses tábornokai is abban a véleményben vannak, hogy nem tárgyalhatnak vele. Az orosz követéséget utasították Peking elhagyására. Sir Robert Hart közölte a tábornokokkal, hogy legyenek készen a legközelebb várható ellenségeskedésre. A khinai csapatok összpontosulnak és fenyegetik az összekötő vonalat. Ő azt hiszi, hogy november hó folyamán újabb összeütközések várhatók. Hir szerint Li-Hung-Csang megérkezése előtt nem tesznek kísérletet a tárgyalás megindítására.

London, szeptember 17.

Washingtonból jelenti: A sanghaji amerikai konzul távirata szerint Li-Hung-Csangot orosz hadihajó fogja Takuba szállítani. Seymour tengernagy tiltakozott ez ellen és e miatt el is halasztották Li-Hung-Csang elutazását. Li-Hung-Csang előbb amerikai hajóval akart elutazni, de az amerikai parancsok megtagadta kívánásának teljesítését.

Sanghai, szeptember 17.

Khinai hivatalnokok azt mondják, hogy Li-Hung-Csang táviratilag közölte az orosz kormányval, hogy a császár visszahelyezése lehetősége, de Tuán herceg vagy Kang miniszter megbínteléseért nem kezeskedhetik.

London, szeptember 17.

A Times-nak egy 13-iki sanghaji távirata azt mondja, hogy a német külügyi hivatal a bérlini khinai követ közvetítésével tudatta Li-Hung-Csanggal, hogy szükségos, hogy megbízó levelét átadja Mum-Schwarzenstein német követnek. Ez majd közölné azt a császárral és megvárná a további instrukciókat. Hir szerint a Csing és Mum követ közt folyt beszélgetés alkalmával a német követ azt a nézetét fejezte ki, hogy a tárgyalásoknak minden késleltetése Khina részéről arra céloz, hogy a hatalmak közt szakadást hozzanak létre. Hozzátette, hogy Németország nagy haderővel elvannak készülve arra, hogy a megszállást korlátlan időre és a kielégítő megoldásig kiterjeszszék.

Li-Hung-Csang ennek megfelelőleg táviratozott Junglunak, hogy minden lehető megtegyen, hogy a császár és a régens császárnét rábirja a Pekingbe való visszatérésre, és arra, hogy Tuang herceget környezetével együtt közelükből távolítsák el.

Ugyancsak a Timesnak jelenti Pekingből: Midőn Csing herceg a követeket meglátogatta, az olasz követ a dinasztia őseinek termében egy szent épületben fogadta őt, melybe eddig soha idegen nem lépett be. Csing herceg képtelenné látszott felfogni az ország helyzetét, és engedélyt kért arra, hogy a khinai hivatalnokok ismét megkezdjék Pekingben működésüket. Azt hiszi, hogy az összes hatalmakat ki lehet elégtetni kártalanítással.

Brüsszel, szeptember 17.

Li-Hung-Csang elutazása előtt tanácskozott a francia és a belga főkonzulokkal, akik őt aztán a hajójú kísérték. Li-Hung-Csang nagyon optimistikusan beszélt a kötetendő békeről; ő szerinte Khinának nem kell majd szerfelett nagy áldozatokat hoznia. Különösen dicserő Oroszország és Amerika jóakaró eljárását és emlitette, hogy Khina Oroszországnak messzebbmenő engedményeket fog tenni Mandzsuriában.

EDLACH gyógyintézet

Alsó-Ausztria, 15 percnire Payerbachtól. Reichenau. Tulajdonos: Dr. Konrad Gyönyörű napos, szőlői övölt fekvésben, 600 m. mag. a tenger színe fölött Teljes vizgyógyomó. — Intézet gyógytorna számára. — Összes diéta-krák. — Legnagyobb kényelem. — Rendkívül enyhe ősi klíma. — Vill. világítás. — Egész éven át nyitva. — Edlachi városközi telefon 2. az Prospektussal és értesítéssel szolgál az igazgatóság.

Berlin, szeptember 17.

A német külügyminisztérium utasítására a berlini kínai követ azt táviratozta Li-Hung-Csangnak, hogy mutassa meg megbízólevelét báró Mummnek, aki aztán a német császárnak jelentést fog tenni. Báró Mumm kijelentette Li-Hung-Csangnak, hogy *noha a hatalmak nem akarják Kínát felosztani, mégis csak erre fog kerülni a dolog, ha Kína szándékosan halogtatja a tárgyalásokat, Németország csapatai mindaddig megszállva fogják tartani Pekinget, míg a béke létre nem jön.*

Li-Hung-Csang táviratozott a császárnak s azt tanácsolta, hogy az udvar térjen vissza Pekingbe s a boxerek vezéreit, első sorban Tuan herceget büntessék meg.

Washington, szeptember 17.

Az itteni kínai követ Csing hercegtől Pekingben e hó 2-án kelt táviratot kapott, melyben ez közli, hogy *felhatalmazást nyert, hogy Li-Hung-Csanggal együttesen békétárgyalásokat folytasson.* Wutingfang kérje meg az Egyesült Államokat, hogy utasítsák Conger követet a békétárgyalások megkezdésére.

(Az oroszok kivonulása.)

London, szeptember 17.

A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből e hó 11-éről: Az orosz csapatoknak Pekingből való fokozatos visszavonása megkezdődött. Már öt ezredet rendeltek vissza. Három Manduriába megy, ahonnan rossz hírek érkeztek. A Pekingben levő oroszok száma nyolcezer ember. A japán követ a mellett van, hogy a huszonegyezer főnyi japán csapatokból tizenötezer embert vonjanak vissza, de akként, hogy ezek tartalékba maradjanak.

London, szeptember 17.

A Times jelenti Pekingből e hó 7-éről: Li-Hung-Csang néhány nappal elhalasztotta elutasítást. Az orosz csapatok rendeletet kaptak, hogy tegyék meg a pekingi telelésre való előkészületeket.

Pétervár, szeptember 17.

A *Novoje Vremja* szerint az orosz csapatok Mihelyt lehet elhagyják, Pekinget. *Giesz* követ Tiencinben fog lakni és mint Oroszország egyetlen képviselője fogja folytatni a tárgyalásokat a kínai képviselőkkel. Ha szükséges lesz, Giesz e célból Pekingbe megy.

New York, szeptember 17.

A *New York Herald* washingtoni távirata jelenti, hogy *Chaffee* tábornok utasítást kapott, hogy a pekingi helyzetet illetőleg semmi olyan határozathozz ne járuljon, amely nem biztosítja a fővárosban az amerikai misszió oltalma alatt levő bennszülött keresztények biztonságát.

(Harcok a boxerekkel.)

London, szeptember 17.

A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből: *Tungcsan és Hsiang-Hosien* közt, ahol angol és amerikai csapatok állanak, kisebb csapattek ellen különböző támadások történnek, miközben sok boxer elesett.

Peking, szeptember 17.

Pekingtől husz mérföldnyire hatvan amerikai lovast 5000 boxer megtámadott. A boxerek, akiket szétverték, huszonöt halottat vesztek.

Tiencin, szeptember 17.

A Reuter-ügynökség jelenti 14-éről: A németek egy útközetről tesznek jelentést, melyet tegnap Pekingtől nyugatra egy erős boxercsapatl vívtak. A németek hír szerint 20 embert vesztek. Egy 12.000 főnyi német csapat ideérkezett.

Frankfurt, szeptember 17.

A *Frankfurter Zeitung* jelenti Sanghaiból tegnapról: A *Paitang* erődök ellen intézett *harmadik orosz* támadást visszaverték. A *Centurion* tisztjei beszélnek, hogy midőn tegnap a *Vusung*-erődök az útközetre készültek, a *Centurion*, mely készen állott az akcióbájlásra, azt jelezte a német hajórajnak, hogy minden eshetőségre tartsa készen a *Schwalbe*t, hogy Hankauba mehessen.

Berlin, szeptember 17.

A Wolff-ügynökség jelenti Sanghaiból tegnapról: Hivatalos német jelentés szerint e hó 11-én a német tengerészcsászlóaljak elfoglalták *Liangot* és elhamvasztották. Negyven bengáliai lánzsáslovast csatlakozott a német csapatokhoz. *Ótszáz* boxert megölték. A *Liangban* volt rendes kínai katonaság már előzőleg elmenekült. Német részről egy ember elesett és öt megsebesült.

(Ketteier.)

London, szeptember 17.

A *Times*nak jelenti Pekingből: Magasrangú hivatalnokok kétségtelenül beigazolják, hogy a

császár és Tengfuzsiang tábornok az összes követek meggyilkolását tervezték. A tervet csak *Ketteier* időelőtti meggyilkolása akadályozta meg. Kegyeletes cselekmény lenne — mondja a *Times* — ha a hatalmak azon a helyen, ahol a gyilkosság történt, nemzetközi emlékszóbot állítanának, mert ennek az egy életnek a feloldozása megmentette a többi.

London, szeptember 17.

A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből: A japán követség nem hiszi, hogy az az ember, aki *Ketteier* gyilkosának vallotta magát, a valódi bűnös volna. Inkább azt hiszik, hogy *megfízték* őt olyan emberek, akik *Csing* herceget gyauuban akarják keverni. Japán *Csing* herceget pártolja, az oroszok ellenben *Li-Hung-Csangot*.

A *Daily News* jelenti Pekingből 8-ikéről: Azt a kínait, aki *Ketteiert* meggyilkolta, agyonlőtték.

HIREK.

Budapest, szeptember 17.

— BUDAPESTI NAPLO. Szeptember 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hír.** *Bilinski* lovag, az osztrák-magyar bank kormányzója, szabadságáról visszatért Bécsbe s hivatalát ismét átvette.

— **A király Bécsben.** Bécsből táviratozzák, hogy a király ma reggel *Rainer* főherceg, *György* bajor herceg és a kíséret társaságában visszatért a hadgyakorlatokról. A pályaudvaron szívesen elbuzosított *Rainer* főhercegtől és *György* bajor herceg kíséretében tovább ment Schönbrunnba. *György* herceg délelőtt sógorának, *József* Agost főhercegnek és nejeinek látogatására több napra Kis-Tapolcsányba utazott.

— **A sah Budapesten.** Már hivatalosan is megállapították a sah bécsi és budapesti útjának a programját. A sah Bécsbe 20-ikán délután háromnegyed hat órakor érkezik meg a *Ferenc József*-pályaudvaron. Hatodfél órakor a Burgban ebéd lesz a sah tiszteletére. Másnap 21-ikén délelőtt fogadja a diplomáciai küldötségeket a tükörteremben. Este 6 órakor ebéd lesz az új teremben. Este 7/8 órakor diszladást rendeznek az udvari operában. 22-ikén délután 3-tól 5-ig sétakocsizást tesz a sah a Práteren. Este 6 órakor *Ferenc Ferdinánd* főherceg ebédet ad és 7/8 órakor a sah az operába megy, 23-ikán reggel udvari vadászatot tartanak a lainni állatkertben, este 6 órakor pedig diszbed lesz a schönbrunni kastélyban. A cereale által fényezővilágítást meg a vizesést és tüzijátékot rendeznek a glorietten.

Budapestre szeptember 24-én este 7 órakor érkezik meg a sah a nyugati pályaudvaron. Fogadtatására és itt időzésére vonatkozólag ma délelőtt a miniszterelnöki palotában érkezet volt, amelyen megbeszéltek az idegen uralkodó Budapestben való tartózkodásának programját. Az érkezetlen *Tarkovics* államtitkár elnökölt. A kereskedelmi miniszteriumot *Seterényi* miniszteri tanácsos képviselte. Jelen voltak még *Romy* osztálytanácsos, *Márkus* főpolgármester, *Rózsavölgyi* alpolgármester, *Máltás* Hugó rendőrtanácsos, *Maszák* udvari titkár, *Hollán* és *Lersch* miniszteri titkárok, *Frenud* perza konzul. Az elnök tudatta az érkezetlet, hogy 6 felségét *József Agost* főherceg fogja képviselni a sah Budapesten való időzése alatt. Azután a következő programot állapították meg: A sahot a nyugati pályaudvaron a kormánytagjai, a főpolgármester, a főkapitány s a polgármester fogadják. Innen a sah és kísérete s a fogadására megjelent miniszterek és hatóságok képviselői bevonulnak a városba, a Hungária-szállóba, ahol a sah lakása lesz. A sah 25-én délelőtt megnézi az új parlamentet, a földalatti villamos-vasutat, a kereskedelmi és közlekedési muzeumokat. Ugyanaznap délutánján megnézi a királyi várpalotát. Este 6 órakor ebéd lesz a Hungáriában, amelyen a királyt *József Agost* főherceg fogja képviselni. Este fél 8 órakor diszladás az Operában, amelyen a közönség csak estély-toiletben jelenhetik meg. 26-ikán délelőtt a sah meglekinti a fegyvergyárat, a Nemzeti Múzeumot. Délután a Margitszigetre megy ki. 7 órakor este a sah tiszteletére nagy estély lesz a Parkklubban. 27-én délelőtt 11 órakor a sah a nyugati pályaudvarról elutazik fővárosunkból.

— **A miniszter a kereskedőknek.** *Miskolc*ról telegrafálják: *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter a kereskedelmi kongresszus üdvözlését a következő távirattal küszönte meg: „Hálás köszönet szívélyes megemlékezésükért. Koronazza siker a magyar kereskedelem felvirágzására irányuló fáradszatos törekvésüket. *Hegedüs*”.

— **Tolsztoj beteg.** Moszkvából jelentik, hogy *Tolsztoj* Leó újból súlyosan megbetegedett. A beteg írót jasnaja-poljana birtokán ápolják s környezetet nagy aggodalommal állja körül betegágyát. *Tolsztoj* csak néhány héttel ezelőtt fejezte be legújabb regényét, melynek *Modern rabslölgök* a címe. A regény alapeszméjét képező munkáskérdésről egyik moszkvai havi közlönynek írt cikkeket, melynek közlését azonban a cenzura megakadályozta. *Tolsztoj* tehát ugyanezt a kérdést szépirodalmi formába öltöztette s így lett belőle az új regény, mely vagy könyvvalakban vagy valamelyik moszkvai folyóiratban fog megjelenni. Az új regény leplezetlenül rajzolja a legújabb orosz társadalmi irányzatokat s különösen a moszkvai és tulai gyári munkások nyomorát. Érdekes, hogy az orosz főpapság az utóbbi időben többször hangos kifejezést adott *Tolsztoj* új munkája ellen gyűlöletének s a jasnaja-poljana remeté államfőfőrgató és egyházellenes törekvéseitől óva intette az orosz közönséget. Minthogy az új regény a papság cenzurája alá is kerül, könnyen képzelhető, hogy milyen megnyirbált formában fog a közönség elé kerülni. Szerencsére a nagy író műve német nyelven is meg fog jelenni s a német kiadásban egyetlen szó sem veszt el abból, amit a mester le írt.

— **Darányi Szilvóniában.** *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszter tegnap *Erdődre* utazott *Cseh* Ervin horvát miniszterhez látogatába. Utközben a dáradi kastélyban vendége volt *Schambury-Lippe* György uralkodó hercegnek, aki tiszteletére nagy ebédet adott. A miniszter azért ment oda, hogy megköszönje az uralkodó hercegnek a nemrég kapott kitüntetést. Hivatalosak voltak az ebéden *Baranya* vármegye főispánja, báró *Fejérváry* Imre és alispánja, *Tormay* Károly is. Vasárnap este a miniszter báró *Fejérváry* Imre és *Tormay* Károly alispán társaságában Eszékre érkezett. Hétfőn reggel *Chavrak* Levin verőcei alispánal, s *Graff* Szilárd polgármesterrel bejárta a várost és megtekintette a téli kikötő munkálatát. A miniszter azután hajóra szállott és a Dráva-szakasz egy részét és az ottani folyam szabályozási munkálatokat szemlélte meg. *Almás*on a miniszter kocsira ült s *Erdődön* keresztül visszautazott a fővárosba.

— **A sajtó üdvözlése.** *Vézi* József, a Budapesti Újságírók Egyesületének elnöke a következő táviratot kapta *Miskolc*ról:

A miskolci III. országos kereskedői kongresszuson összegyűlt kereskedők ószinte köszönetüket küldik az újságírói kar minden egyes tagjának azon meleg érdeklődésért, melyet ügyünknek szenteltek. Kérjük, hogy a jövőben is kegyeskedjenek igaz ügyünkért jóakaróan támogatni. *Radványi* kir. tanácsos, elnök.

— **Krüger és Kossuth.** A *Berliner Börsen-Courir* *Krüger* sorsával foglalkozik egy hosszabb cikkben s érdekes módon hasonlítja össze a szerencsétlen köztársasági elnök sorsát *Kossuth*éval. A cikk többek közt a következőket mondja:

Szomorú dolog, hogy a függetlenség me-rev harcosa hetvenöt éves aggyastán korában számkivetésbe kénytelen menni. Az öreg ember tört szívvel és megtört erővel ment a szomszéd ország területére, melyről jól tudta, hogy a semlegesség kötelességeit Anglia és nem a harcóló szabadállamok javára magyarázta. Nem tételezhette föl, hogy *Lourenço-Marquezen* vagy *Lisszabonban* a transvaali menekülteket olyan bátor vendégseterethez részesítik, mint amilyenben a török szultán 1849-ben a magyar „lázadókat“ részesítette, noha *Kossuth* nem hivatkozhatott államfői minőségében oly hosszas nemzetközi elismerésre, amilyenre *Krüger*. A portugál király, a „legjámborabb uralkodó“ nem merészkedik versenyre kelni nagylelkűség, bátorság és függetlenségi érzület dolgában *Mohamed* utódjával, mikor arról van szó, hogy a veszített új harcossal az ő fegyvertelen személyében a hatalmas ellenféllel szemben védelmébe vegye. Anglia nagy és Portugál meghajlik az erős előtt!

— **Hegedüs Sándor Párisban.** *Párisból* táviratozzák: *Müllerand* kereskedelmi miniszter szombaton dejeuner adott *Hegedüs* Sándor tiszteletére. Jelen voltak még: *Reverseaux* márkai, bécsi francia nagykövet, *Picard* francia kormánybiztos, *Delannay* Belleville, *Arago*, *Decrais*, *Crozier*, *Lukács* magyar kormánybiztos, *Miklós* Ödön, *Vértessy* osztálytanácsos, *Návay* és még néhány francia notabilitás. A dejeunernél *Müllerand* jobbán ült *Hegedüs* miniszter, balján a francia nagykövet, *Müllerand* jobbán *Hegedüs* Sándorné, balról *Hegedüs* Rózsika foglalt helyet. Szombaton délután a miniszter folytatta tanulmányait a kiállításban. Ma délután *Hegedüs* miniszter busulátogatásokat tett, és este hazautazott Budapestre.

— **Halálzás.** *Jellinek* Micikét, *Jellinek* Lajos helyi érdeklő vasuti igazgatónak leánykáját ma délután 3 órakor temették mély részvét mellett. A koporsót szebbnél-szebb koszorúk díszítették. A koporsót hosszú kocsisor kísérte ki a kerepesi-úti temetőbe.

— **Az olasz király kalandja.** Olaszországban most az új király egy érdekes kalandjáról beszélnek. Viktor Emánuel a minap Nápolyban sétálgatva egyetlen tiszt kíséretében utcai bérkocsiba szállt. A kocsis azt hitte, hogy a királyi ház két hivatalnokával van dolga s bizalmasodni kezdett velük. Elmondta, hogy mióta tramway jár az utcán, a kocsisok keveset keresnek. Ezért kérvényt is adtak be a királyhoz. Viktor Emánuel mosolyogva hallgatta a panaszt, majd evvel a kérdéssel fordult a kocsihoz:

— Mi a véleménye az új királyról?

— Oh, — felelt a kocsis — Umberto király nagyon is jó volt, sőt tulságosan is jó, de a fiában nem bízom. Ugy látszik, hogy egy kicsit *hóboros!*

A király mosolygott. A palota elé értek.

— Hajtson be! — mondta a kocsinak.

— Hát az őrség?

— Ne törődjék vele.

Az őrség fegyverbe állott és a trombiták megharsantak. A két utas loszállott s néhány percel azután egy tiszt tíz lirát adott át a kocsinak:

— Nesze, — mondta neki, — ő felsége itt küldi a pénzt.

A derék ember elhült. Azután lovára csapott s elvágtatott attól való félelmében, hogy még vissza találják hívni.

— **A műegyetem megnyitása.** A József-műegyetem új tanévét ma nyitották meg ünnepélyesen. Nagy hallgatóság előtt ment végbe az ünnepély, amelyen a volt és az új rektor érdekes beszédeket mondtak. Először Kisfaludi Liphay Sándor, a múlt évi rektor mondott nagyszabású beszédet, amelyben a műegyetem újjáépítéséről, a mérnöki doktorátusról stb. szólt. Az új rektor, Ilorvay Lajos pedig a vegyész-pálya elhanyagoltságáról nyilatkozott s erre a pályára hívta le az ifuság figyelmét.

A megnyitó ünnepen a közoktatásügyi kormányt dr. Molnár Viktor miniszteri tanácsos és dr. Tóth Lajos osztálytanácsos képviselte. A múlt év történetéről Kisfaludi Liphay Sándor lelépő rektor számolt be.

A műegyetem újjáépítéséről szólván, kijelentette, hogy az építési pénzügyi helyzet mostohaágán a hasznát szentevett, de a kormány az építkezésre vonatkozó törvényjavaslatot az országgyűlés elé terjeszté, míhelyt a pénzügyi a beruházási kölcsön hátramaradt részének elhelyezését lehetővé teszi. A műegyetem tanácsa a le. o. lyt évben megkérte a kultuszminisztert, hogy legfelsőbb helyen tegyen előterjesztést a *műszaki doktorátus* érdekében. A múlt évben keletkezett a *technikus-ébed*, amely sok fiatal embernek megkönnyítette a létért való küzdelmet. Megemlékezett végül arról, hogy a párisi kiállításon a műegyetem megkapta a grand prix és megköszönte tanártársainak bizalmát és a hallgatóság ragaszkodását.

Ilorvay Lajos, az új rektor, azt fejtette, mennyire szükséges hazánkban a kémiai tanszék fejlesztése. A kémiai szakosztály hallgatóinak száma 1882—83. óta kézpiskolákban csak harminchat volt, holott kémiai készítményekért 1898-ban több mint 23 millió koronával adóztunk a külföldnek. 1884 óta a mai napig csak 43 okleveles kémikusot kapott az ország. Mindebből következik, hogy a kémikus-pálya nálunk még nem olyan, amely a megélhetést biztosítja. Megemlékezett arról, hogy *Wlassics Gyula* közoktatásügyi miniszter a *mezőgazdasági kémiai technológia* tanszékének szervezése mellett döntött. Beszédét így fejezte be:

Ma még leginkább a kémia tanításában érezzük a műegyetem rohamos fejlődésének napról-napra nyomozható sulyát, de már egészen közel van az az idő, melyben ugyanaz a jelenség nyilvánulni fog a többi tudományterületeken is. Ettől tartunk, ettől félünk mi erősen. A mustármagból fejlődött terebnyés fa nő, kérve kérjük mindazokat, akiket illet: adjanak több táplálékot, több levegőt, több napfényt neki, különben félt, hogy a fa növekedése megakad, vagy ami még sokkal rosszabb lenne: elastnyulásnak indul. Végül lelkes szavakkal munkálkodásra buzdított.

Az új rektor, aki ezzel megnyitotta az új évet, a hallgatóság hosszasan éljenze.

— **Pisztolypárbaj.** Justh Béla és gróf Csáky György a minap az országos kaszinóban összeszólalkoztak s ebből kifolyólag ma délben pisztolypárbajt vívtak a Ferenc József káskarnyában. A párbaj feltételei szigorúak voltak: két golyóváltás. Az első lövésnél gróf Csáky golyója Justh Béla térde mellett furdott a falba, míg Justh pisztolya csütörtököt mondott. A második golyóváltásnál Justh az ellenfele nyaka mellé lőtt. Gróf Csáky golyója pedig Justh lábánál osapódott le a cserbe. Justh Bélának *Latinovics Ernő* és *Posztóczy Iván* szekundált, az orvosa pedig dr. *Kosztka Emil* volt. Gróf Csáky segédei gróf *Károlyi Mihály* és *Rohonyey Lőrinc* voltak. Mint orvos az ő részéről dr. *Farkas László* jelent meg. A párbaj után a felek kibékültek.

— **Marini Emilio halála.** E hó tizedikén halt meg Nápolyban *Marini Emilio* orvos, aki a holtestek bebalzsamozásának egy különös módját találta föl. *Marini* találmánya annak idején óriási föltűnést kel-

tett, mert az általa preparált holtestek márványszobrokhoz hasonlítottak. Az elhalt tudós személyes barátja volt III. Napoleon császárnak.

— **Az új zálogház.** *Hegedüs Sándor* kereskedelmi miniszter a budapesti magyar királyi zálogházak céljára szánt épület terveinek beszerzésére annak idején pályázatot hirdetett és a már beérkezett pályaterveknek elbírálására *Csörgeő Gyula* államtitkár elnöklete alatt bizottságot szervezett. Ez a bizottság, melynek tagjai *Ballai Lajos*, *Lukse-Fábray Béla* és *Bercsik Gyula* miniszteri osztálytanácsosok, *Pecz Samu* műegyetemi tanár, *Alpár Ignác* műépítész és *Kodás Ottó* kir. tanácsos, zálogházi igazgató már megkezdte működését. A beérkezett 24 pályatervet a magyar tudományos Akadémia nagytermében közszemlére fogják tenni.

— **Natalia alkonya.** Volt idő, nem is olyan nagyon régen, amikor *Kecsko Natalia* ő felsége, Milán ex-királyi elvált hitestársa, a legnépszerűbb asszony volt Szerbiában. Rokonszenvezett vele mindenki, mert királyi ura, akinek ő hozott vagyon a házhoz, méltatlanul bánt vele, üldözte, erőszakkal elvettette tőle a fiát és sok egyéb szenvedést okozott neki. *Natalia* asszony ezt a szimpátiát, mint ismeretes, lassankint elvesztette s most, hogy az akkori kis Sándor már meg is házasodott, még pedig anyja akarata ellenére, a szerb közvélemény ellene fordult az egykor szeretett anyakirálynénak. A belgrádi Négyesület, amelynek *Natalia* a patronája volt, ma kitagadta eddigi védőasszonyát. Az egyesület mai közgyűlése egyhangulag kimondta, hogy *Natalia* királynénak a királyi párral szemben tanusított magatartását határozotlan elítéli és *Natalia királynétől megvonja az egyesület védnökségét.* Együttal küldöttséget választottak, mely a védnökséget *Dragina királynénak* ajánlja fel.

— **Erzsébet királyné emléke.** A torontálmegyei *Zichyfalván* tegnap leleplezték *Erzsébet királynénak* a főtéren felállított bronzszobrát. Tíz óraor mise volt, utána kezdődött a leleplezési ünnepély, melyen jelen voltak gróf *Karácsonyi Ernő* és neje, *Rónay főispán*, báró *Gudenus* és neje, *Demkó Pál* képviselő, *Tóth István* pénzügyigazgató, *Botka Béla* főjegyző, dr. *Najjer* Lajos szerkesztő és az összes felekezetek papsága. Az ünnepi beszédet *Martin József* községi jegyző mondta, utána a bíró gondjaiba vette a szobrot. Az ezekre menő közönség, mely *Zichyfalva* és a szomszédos községek német lakosságából állott, a Hymnust és a Szózatot énekelte. Déliben banket volt, melyen *Karácsonyi* gróf a királyra, *Demkó Pál* képviselő a kormányra emelte poharát.

— **Uri hölgyek a konyhában.** Nem mindepi vállalkozásról ad hírt egy külföldi újság, amely az asszonyok jogainak védelmezéséért szokott sorompóba lépni. *Massachusetts* állam (Amerika) hét előkelő urihölgye arra használta fel a nyári hónapokat, hogy részt szobalánynak, részint szakácsnőnek állt be vidéken, ismeretlenül, álruhában. Az elegáns dámák nagy titokban tartották vállalkozásukat, s mindenkinek azt mondták, hogy fürdőzni mennek. Az egyiküket, aki egy tengerparti szállóban mint szobalány működött két hónapig, meginterjúvolta az újság. A kitűnő hölgy mindenféle okokat mondott. Azt mondta, hogy egyiküknél elv, a másiknál unalom, a harmadiknál tapasztalatgyűjtés, a negyediknél kíváncsiság stb. — volt oka a furesz kirándulásnak...

— **Az öltözősajtók örültje.** Ma délután öt óra felé egy jól öltözött nő állított be a Leszámitoló- és Pénzváltó Banknak Múzeum-körut 1. szám alatt lévő fiókintézetébe. Odaállott az egyik tisztviselő elő: — Fizessek ki a százezer koronám, amit az osztálysajtóknak nyertem.

A tisztviselő udvariasan kérte a sorsjegyet.

— Nincs sorsjegyem — mondta a zavart tekintetű nő — de nyertem. És fizessek ki azonnal, mert különben mindenkit lelövök.

A bankban látták, hogy örültlen van dolguk s a közeli rendőr-őrszobába küldték a szolgált egy rendőrt. A rendőr szép szerével kocsiba ültette az örült nőt és bevitte a főkapitányságra, ahol a rendőrorvos konstátálta, hogy az illető közveszélyes örült. A rendőrség megállapította, hogy özvegy *Juhász Gyuláné* született *Kókai Mari* 16thi születésű harminc éves magánzó a szerencsétlen. Kivitték a lipótzeei telyólydába.

— **A legnagyobb hajó.** *Fiuméből* távratozzák: Sok nézője van a *Riva Szapáryn* a ma délelőtt kikötött *Milwaukee* nevű angol gőzösnek, melyhez hasonló nagyságra még alig fordult meg *Fiumében*. A hordképessége 12,000 tonna és naponként 32,000 kilogramm kőszénen fogyaszt. Most Fokvárosból érkezett 40 nap alatt; 1200 lovat fog odaszállítani.

— **Brassó és a többiek.** A helységnevek országos törzskönyvi bizottsága Magyarország minden községétől megkérdezte, hogy melyik nevét akarja hivatalosan beiktatni a törzskönyvbe. *Brassó* képviselőtestülete erre határozatot hozott, amiben azt mondja, hogy *Brassó Kronstadt* legyen ezután. Ez ellen a határozat ellen *Moór Gyula* főesperes és dr. *Zakarias János* ügyvéd fellebbezést adott be Brassó megye törvényhatósági bizottságához. Azt mondják benne, hogy a határozathozatal nem volt a törvényes formáknak megfelelő. A dolog lényegét illetőleg eltekintve attól, hogy bebizonyíthatólag nem „Kronstadt”, hanem „Brassó” a város régebb, sőt eredeti neve, az 1868. évi 44. t. c. 1 §-a úgy rendelkezett, hogy Magyarország államnyelve és az ország kormányainak hivatalos nyelve a kormányzat minden ágazatában a magyar legyen. — Brassó után persze több olyan város következett, amely követte a rossz példát. Szében *Hermannstadt* akar lenni a jövődében hivatalosan is, Beszterce: *Bistric* s Fehértéplom *Ungarisch-Weiskirchen*. Ez a város többek között azzal is indokolja azt, hogy miért ragaszkodik a német nevéhez, hogy nagy gyümölcskivitele van s terhére van az üzletben a magyar városnév. A közgyűlésből, mely ezt oly nagybölcsen elhatározta, ime néhány érdekesebb mozzanat:

Querfeld Konrád városi tanácsos bejelentette, hogy a tanács a város hivatalos nevének megállapítása céljából beküldött kérdőívben azt az óhajátását fejezte ki, hogy a város hivatalos neve *Fehértéplom* legyen, minthogy a város összes pécsejtjei ezt a nevet viselik.

Erre felállt *Rosiu M. J.* képviselőtestületi tag és tekintettel arra, hogy a városnak nagy gyümölcs- és borkivitele van Ausztriába és Németországba, azt ajánlotta, hogy a város neve elsősorban *Ungarisch-Weiskirchen* legyen, de mellesleg használják *Fehértéplom*, *Belarokva* és a *Biserica Alba* neveket is.

Az indítványt zajos helyesléssel fogadták.

Dr. *Merkl Ferenc* városi ügyész a tanács javaslatát pártolta, de lehurrogta.

Egy *Maier András* nevű képviselőtestületi tag a következőket mondta:

— Mi *Weiskirchenben* születünk, ott nevelkedünk és nem akarunk olyan városban meghalni, melynek még a nevet sem tudjuk kimondani.

Dr. *Kremling* Lajos indítványozza, hogy a város csupán *Ungarisch-Weiskirchennek* nevezze.

Ezt a javaslatot zajos lelkesedéssel el is fogadták. Egy *Greiner* nevű német anynyira ment a lelkesedésben, hogy följajánlotta, hogy a város pécsejtje megváltoztatásának költségeit sajátjából ledezi.

A tanács javaslata mellett mindössze két ember szavazott.

— **Toldy József halála.** Budapest főváros egyik nagyjérdemű fötisztségviselője hunyt el ma: *Toldy József* főügyész. A derék férfi már egy esztendője betegeskedett és néhány nap előtti tüdőgyulladásba esett, amely ma este hat órakor kioltotta munkás életét. Özvegyén és négy fián kívül mindazok gyászolják halálát, akik ismerték feddhetlen jellemét és vasszorgalmát. *Toldy József* a nógrádmegyei *Vadkerten* született; eredetileg a papi pályára készült, de 1868-ban ott hagyta a szemináriumot és jogi pályára ment. Ügyvéd lett és 1868 óta részt mint gyámi ügyész, részint mint főügyézi helyettes, 1881 óta pedig mint főügyész szolgált a fővárost.

— **Öngyilkos sikkesztő ügyvéd.** *Frankfurtból* távratozza tudósítók, hogy dr. *Marx S.* ügyvéd ott agyonlőtte magát. *Marx* a legkeresettebb ügyvéd volt *Frankfurtban*. Azért vált meg az életől, mert két csődötmegből, amelynek ő volt a tömeggondnoka, közel egy millió márkát sikkesztott.

— **Elmaradt népgyűlés.** A budapesti szocialdemokratápart vezetősége tegnap délután az Újvárosi téren népgyűlést akart tartani a néppárt politikájá ellen. A népgyűlés azonban elmaradt, mert *Halmos* polgármester az Újvárosi területet a népgyűlésnek nem engedte át, mivel a terület most javítják. Ennélfogva a szocialdemokratápart vezetősége a népgyűlést a jövő vasárnapra halasztotta.

— **Összeütöközött tehervonatok.** *Kassáról* telegrafálják, hogy *Márkusfalván* két tehervonat hibás váltóállás következtében összeütöközött. Öt kocsit kizökkent a vágányokból és többé-kevésbé megrongálódtak, de emberéletben szerencsére nem esett kár.

— **Házasság.** *Martinovich* Andor honvéd huszár főhadnagy szeptember 20-án délelőtt 11 órakor vezeti oltárhoz *Hegedüs Béla* országgyűlési képviselő mostoha leányát, *Garger* Ellát az erzsébet-városi plébániatemplomban.

Rosenberg Ignác salgótarjáni kereskedő eljegyezte *Goldstein* Mór kassai tekintélyes kereskedő bájos leányát *Lujzát*.

Dr. *Dembits* Máttyás fővárosi fogorvos eljegyezte özvegy *Schwarz* Bernátné leányát, *Fridát*.

Szájpadlás nélküli fogak.

Főlislegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismerés levél. Jótállás.

Wellner Gyula

szpecialista a szájpadlás nélküli műfogak készítésében VI. kerület, *Andrássy-út 38. szám.*

— **A plagizáló Loubet.** Furesa dolgra jött rá az *Echo de Paris*. Ma érkezett számában azt a szenzációs leplezett teszi, hogy *Loubet*, a francia köztársaság elnöke közönséges plagizátor. A *Figaro* ugyanis minap vezércikke helyén közölte azt a beszédet, amit *Loubet* 1892. szeptember 22-én a Pantheonban rendezett ünnepségen mondott, amikor a köztársaság százéves jubileumát ünnepelték. A *Figaro* titelfővel meg is dicseri a szép beszédet, az *Echo de Paris* pedig ma kisüti róla, hogy szóról-szóra *Lamartine* *A girondiak története* című könyvéből van lopva. A lap le is közli egymás mellett a két szöveget, úgy, hogy bárki meggyőződhetik arról, hogy *Loubet* ur csak egyes szavakat változtatott meg a beszédben, de ez is inkább feledékenységre vall...

— **Hogy készült az államcsiny? Olivier** Emil most adja közre ötödik kötetét a császárságról írt nagy történelmi művének. Ebben így írja le a december 2-iki államcsiny történetét:

December elseje volt, hétfő, tehát fogadónap az Elyséeben. A köztársaság elnöke mosolyogva járt-kelt a szalonokban és izgalom nem látszott rajta. Beszélgetett a girondi prefektussal, majd odaszólt neki, mikor ez távozni akart, hogy másnap korán reggel legyen a belügyminisztériumban. A belügyminiszter néhány lépésnyire állt tőle, s a prefektus elválván az elnökötől, megmondta a belügyminiszternek, hogy reggel jókor nála lesz. A miniszter csodálkozva tekintett rá. A prefektus észrevette, hogy bakot lőtt s mátra terelte gyorsan a beszédet. A szóaré vége felé *Vieyra* herceg megszólította *Levoestinet*-et, a gárda parancsnokát:

— Ezredes ur, elég erősnek érzi magát ahhoz, hogy egy arczima se ránduljon meg, ha valami rendkívülit hall.

— Igenis, herceg.

— Nos tehát, ma éjjel meglesz. Nyugtasson meg, hogy nem lesz semmi baj.

— Ha elég embereim lesz, akkor igen.

— Beszéljen *Saint-Arnaud*-dal.

Másnap reggel *Vieyra* minden dobát keresztül-szurattott és a puskaport megnevésítette. Tíz óra körül a herceg *Morny* kíséretében dolgozószobájába ment. *Saint-Arnaud* és *Maupas* pedig az ellenkező ajtón át jöttek be ugyanakkor hozzája. *Persigny* és *Mocquart* már ott voltak. Ekkor a herceg elszédett egy akart, amelyre azt írta: *Rubikon*. Elolvasták újra a proklamációkat, megtették az utolsó intézkedéseket a legkisebb izgalom nélkül. Tizenegy óra körül a herceg titkáranak átadott egy kis dobozt, amelyben 40.000 frank volt és így szólt *Saint-Arnaud*-hoz:

— Ez az egész vagyonom. Vegye a felét, szükség lesz rá holnap.

A tábornok csak tízezer frankot vett ki. Majd megszorították egymás kezét és *Morny* így szólt:

— Ki tudja, hogy nem kerül-e az életünkbe!

A herceg ezután egyik szárnysegédét hívta és így szólt hozzá:

— Menjen az államnyomdába. Az udvaron egy szakasz csendőrséget talál a vitéz *La Roche d'Oisy* kapitány vezetése alatt; mondja meg neki, hogy szállja meg az épületet, az igazgató tudja, hogy egy rendkívüli munkára sok embert kell alkalmaznia. Ezeket a felhívásokat, amelyeket átadok, nyomassa ki és öt órára hozza el a rendőrprefektúrára.

Majd megparancsolta, hogy öt óra körül keitsék föl s visszavonult. *Saint-Arnaud* és *Maupas* ébren maradtak s három óra körül *Magnauert* küldtek. *Saint-Arnaud* reggel négy óra körül ezt a levelet írta az anyjának: „Kedves jó Anyám! Ünnepélyes pillanatban írok Neked. Még két óra és egy forradalmat élünk át, amely bizonyára megmenti az országot. Lesz állandó kormányunk és remélem, hogy minden jóra fordul. A köztársaság marad az elnökkel, akit tíz évre nevezünk ki. Isten veled jó Anyám, szeretlek és szívből csókollak”. *Maupas* négy óra körül külön-külön fogadta a rendőrbiztosokat, akiknek a letartóztatásokat kellett végezniük; megmondta nekik, hogy embérségesek legyenek, amíg lehet, de kiméltlenek, ha kell. És program szerint történt meg minden, akadály nélkül. Minden csendes, így szóltak a rendőri jelentések.

— **Az Otthon írók és hírlapírók körének választmánya** holnap, kedden délután ülést tart, melyen folyó ügyeket intéznek el.

— **A fumei vesztegzárban.** Mint *fumei* levelezőnk jelenti, az ottani r évhatóság a vesztegzárba küldte a *Trieste* nevű Lloyd-gőzöst, mely Japánból jövet pestises kikötőket érintett. A hajón 68 főnyi legénységen és 43 utason kívül 6 tigris, 1 leopárd és 40 majom van. Az utasok egészségesek és a gőzös holnap elhagyja a vesztegzárt. A japáni utat 69 nap alatt tette meg a hajó.

— **Halálos szerencsétlenség.** *Badenben*, Bécs közelében iszonyu kínok közt halt meg *Fischer* ottani borkereskedőnek 21 éves fia. Leesett a létráról a szőlőkarókra s egy rud keresztül ment a testén. Mikor a szomszédok levették a karórtól a fiatal embert, már alig lélegzett és csakhamar kiszenvedett.

— **Ásványvizek szállítási kedvezménye.** Dr. *Csatáry* Lajos miniszteri tanácsos, az országos forrás- és fürdőügyi bizottság tagja és lelkes munkása, beadványt intézett a kereskedelmi miniszterhez s a hazai fürdők és források támogatása céljából a magyarországi ásványvíz-küldemények szállítására az eddigieknél nagyobb engedmények engedélyezését kérte. Ennek a beadványnak meglelt a kívánt fogantatja. A kereskedelmi miniszter a hazai fürdők és források istápolása céljából elrendelte, hogy a hazai forrásokból származó és a helyi áruudiszabás XIII. kivételes díjszabásában felsorolt feladási állomásokon feladandó ásványvíz-küldeményekre, ha azok a m. kir. államvasutak vonalain 500 kilométert meghaladó távolságot futnak be, kocsis- és fuvarlevelelnek legalább 5000 kilogrammért való díjzétés esetén a m. kir. államvasutak összes vonalain és a pécs-barcsi vasuton a B. osztálynak díjtételei számítandók. A kereskedelmi minisztérium egyidejűleg tárgyalásokat kezdett meg abban az irányban, hogy a magyarországi vasutak kivétel nélkül adják meg a hazai ásványvízforrásoknak ezeket a kedvezményeket.

— **A tátrafüredi dráma.** A tátrafüredi dráma bonyodalma egyre jobban esomósodik össze, úgy hogy az igazságszolgáltatásnak nagy munkájába fog kerülni, míg a szálakat szét tudja bogozni. *Flesch* Alfréd, a lelőtt *Flesch* Zsigmond fivére, aki eddig mint tanu már tett vallomást a *Löcséri* törvényszék előtt, mint magánpanaszos jelentkezett és képviselővel dr. *Pollák* Illés fővárosi ügyvédet bízta meg. *Flesch* Alfréd szenzációs adatokat bocsátott a vizsgálóbíró rendelkezésére. A vadtanács vizsgálói fogságba helyezte *Füzesséry* Emil, akire nézve a meghosszabbított előzetes letartóztatás határideje tizenötödiken járt le. Dr. *Rudnyánszky* Béla képviselő, *Füzesséry* védője *Löcsére* érkezett, hogy a vizsgálat újabb anyagát át tanulmányozza.

Flesch Alfréd, aki magánvadásat emel, testvérbátyja a tátrafüredi erdő áldozatának. Néhány év előtt vált ki a brünni *Flesch* börtönytörő cégből, amelynek most már egyedüli tulajdonosa *Flesch* Adolf, a legidősebb testvér. Ezekon kívül még három *Flesch*-fiu van: *József*, aki Nyitra megyében gazdálkodik, *Frigyos*, aki Ausztriában él, — és *János*, aki egy görlytzi sanatóriumban van elhelyezve, mint gyógyíthatatlan idegbeteg. Atyjuk, mint öngyilkos halt meg. A testvérek közül csak *József*hez fűzte benső kötelek az agyonlőtt *Flesch* Zsigmond, aki *Adolf*al és *Alfréd*del az 'utóbbi években alig találkozott. *Flesch* Zsigmond haraggal lépett ki a cégből, Bécsbe költözött és az év jórésztét *József* fivérének nyitrai birtokán szokta tölteni. *Flesch* Zsigmond annyira megkedvelte Magyarországot, hogy az volt a szándéka, hogy végképpen letelepedik Magyarországon. Birtokot vásárolt, gazdálkodik, vadászterületet bérel s ott vadászgat. Jómódu ember volt, akinek vagyonát félmillió forintra becsülték. És ez meg is felelt a valóságnak, mert 1896-ban, amikor végrendeletet csinált, négyszázezer forintra értékelte vagyonát. Végrendeletében egyetlen fiát nevezte meg általános örökösévé s a fiu gyaljával Bécsben élő két sógorát rendelte ki. Neje — a végrendelet értelmében — csak életjáradékot s 180.000 forintnyi hozományát kapja. A bünyű nyomozás során *József* régebben, *Alfréd*del pedig a legutóbbi bírói szemle alkalmával a helyszínen hallgatta ki *Mattosovszky* vizsgálóbíró. Mikor a bíróság a széplaki tisztáson kiszállt, ott találta *Flesch* Alfrédet annak a márvány-emléknek tövében, amelyet elhalt fivére emlékére emelt. Németül és magyarul a következő fölrírás van az emléken: *A feledhellen testvéremnek hűségememlékeztésül Alfréd, 1900. augusztus 7-én Flesch C. Zsigmond bécsi magánzó e helyen agyonlőtetett.* — *Flesch* Alfréd gyilkosnak mondja *Füzesséryt*. *Flesch* József, a másik fivér, aki csak néhány nap előtt jelentette ki, hogy meg van arról győződve, hogy a vizsgálat *Füzesséry* ártatlanságát fogja kideríteni, állást foglal *Alfréd* fivérének ez állítással ellen. Az igazságot a törvényszék fogja kideríteni.

— **Férjgyilkosság.** Egy kassai távirat jelenti, hogy az abaujegyvei Orlán rémes gyilkosságot történt. *Érsek* Lajos odaváló gazdag birtokost meggyilkolta a felesége. A gyilkos asszonyt elfogták.

— **A perza sah és a Telefon Hírmondó.** A perza sah érdeklődését a párisi kiállításon nagy mértékben lekötötte a magyar kiállítás s az annak keretében bemutatott *Telefon Hírmondó*. Kívánsága folytán ezt a speciális magyar intézményt itt tartózkodása idején be fogják neki mutatni.

— **Az öngyilkos hagyatéka.** A Margithidon még e hó 8-án egy fehér kalapot és egy kampós botot talált egy cirkáló rendőr. A tárgyakat valószínűleg egy öngyilkossal lett ember hagyta ott. Mintán eddig senki sem jelentkezett az öngyilkossal lett ember eltűnését bejelenteni, a kapitányság felhívja a közönséget a tárgyak megtekintésére, sál talán nyomra vezethet. A talált dolgok a 16kapitányság 43-ik számú szobájában vannak.

— **A zsidó-ünnep.** A pesti izraelita hitközség az izraelita vallásu egyetemi ifjúság számára rendezett főünnepi istentisztelethez, a belépő jegyeket csütörtökön e hó 20-án, délután 3 óra körül (Sip-utca 12., II. emelet) adja ki az index előmutatása mellett.

— **Huszezer közfogás.** A francia köztársaság elnöke úgy nyilatkozott, hogy a most rendezendő monstre-banketten minden polgármesterrel szeretne kezét szorítani. Ez a ceremonia azonban lehetetlenné vált, mert tegnapig 20.607 polgármester fogadta el a meghívást. Ha egy másodpercre egy kézzorítatna számítunk, akkor óránként 3600 kezét szoríthatna meg *Loubet* elnök. Föltéve, hogy egy pillanatig sem pihen, s a kézzorításokat feltizenkettőzök kezdi, amikor a bankett kezdete ki van tűzve, akkor reggeli hat óráig tartana ez a kézzorítási művelet. És még akkor egy szenátorral, képviselővel, prefektussal és egyéb előkelőséggel sem szorított volna kezét az elnök...

— **Az ellopott Széchenyi-szobor.** Az ellopott Széchenyi-szobor ügyében a rendőrség erőlyesen folytatja a vizsgálatot. A tolvajoknak semmi nyomuk sincs s úgy látszik, hogy a zsákányon nem mertek tuladni. A nyomozást *Eperjessy* Kálmán fogalmazó végzi kellő számú detektívvel, de eredmény eddig nincsen. Valószínű, hogy a gazemberek a szobrot összeolvasztják s úgy próbálnak majd vele — mint értékes kémánnyal — szerencsét.

— **A Tanitók Háza.** A *Ferenc József Tanitók Háza* tegnap délelőtt nyitották meg másodszer szép, ünnepély keretében. Bevezetésül az ifjúság előadta a Hymnuszt, mire *Halász* Ferenc osztálytanácsos, a felügyelő bizottság elnöke mondott szép és tartalmas beszédet. *Ujváry* Béla az Eötvös-élap részéről üdvözlölte az ifjúságot. *Péterffy* Sándor meg arra buzdította és kérte, hogy felekezetet és nemzetiséget nem tekintve, egyesült erővel dolgozzanak jövőjük érdekében és a haza jólétének emelésére. *György* Aladár és *Jásza* Mihály intézeti gondnok szölkát még az ifjúsághoz, aztán az ünnepélyt a Szózat eléneklése befejezte.

— **Leégett gőzmalom.** *Triestben* a mult éjjel az *Econom* gőzmalma nagy készletekkel és az irodák egy részével együtt teljesen leégett. A kár majdnem két millió korona. Emberekben nem esett kár. A gőzmalom tegnap nem dolgozott. A tűz átcsapott egy szomszéd házra, melynek padlása leégett. Csak a teljesen csöndes időnek köszönhető, hogy a tűz tovább nem terjedt. A tüzeset vagy ötszáz családot sújt, a telepen dolgozó munkások családjaik.

— **Szerencsétlenség a Dunán.** *Duna-Földváról* táviratozzák, hogy a Dunába esett egyházi munkások egy embernek kivételével megkerültek. A megmenekültek szerencsésen partra usztak és a késő este sötétjében elszédtek. Így aztán az a hit támadt, hogy tizen hultz bele a Dunába. A duna-földvári járás-bíróság a szerencsétlenség dolgában vizsgálatot indított és ma a hajóvontatásnál dolgozó összes munkásokat kihallgatta.

— **Takács Zoltán bankgyára.** A rendőrségi vizsgálat kiderítette, hogy *Alexy* Traján fényképezés ártatlanul került bele a Takács-féle bankgyár bűnrészesének névsorába. *Alexy* ugyanis *Calderoni* cég ajánlata folytán fényképezésre tanította Takácsot, azonban sejtelve sem volt arról, hogy Takácsnak mi a szándéka a fényképezéssel. Takács különben most is adósa neki a tandíjjal.

— **Beomlott csatorna.** Nagy csatornaomlás történt ma délben a fővárosban. A Wesselényi-utcai csatornával történt a baj, amelynek építését június 25-én kezdték meg. A szennyes vizet gyűjtő csatornát a Wesselényi-utcán át építették *Klethy* Károly vállalkozó emberei, s el is jutottak az utcát keresztelő Rózsa-utcaig. Itt vezet át egy mellék gyűjtő-csatorna. A Rózsa-utcaig terjedő vonalon a csatorna már elkészült, s a munkások most a kört felé eső részen dolgoznak, amely csatorna hivatva van arra, hogy a vizet a 216 centiméternyi magas körüli főgyűjtő csatornába öntse. A Wesselényi-utcának a Rózsa-utcaótal a körüti terjedő részét tehát felásták, s gerendákkal pányvázták ki. Az utcában két méternyi volt az árok, amelyben sok munkás dolgozott délig. A Wesselényi-utcában ázott gődör a Rózsa-utcaótal átszelő gyűjtőcsatorna, mely aránytalanul sok viz levezetésére szolgált, délben hirtelen kilyukadt, s a tömördek piszkos viz elárasztotta az egész árkot. Ennek az lett a következménye, hogy a szennyes viz a patakot alámosta, s az mintegy 100 méternyi területen egész a gyalogjáróig beomlott. A veszedelem annál nagyobb lett, mert a beomló földtömeg eltépte a vízvezeték csövet, amelyből emeletnyi magasságban ömlött a víz, s az ázott árkot a kanális vízzel rövid idő múlva két méteres vízzel töltötte meg. Az esetet rögtön bejelentették a hatóságoknak, de e közben a folyton ömlő föld a gázvezetékét is feltépte. Kiállhatatlan büz terjedt el az utcán. A veszedelem hirére rögtön elősiettek a vízvezeték és gázgyári munkások s elzárták a csapokat, a tiltózással pedig öt szivattyúval sietett a helyszínére, de a folyton ömlő kanális-vízzel alig bírtak. A folytonos ömlásokat megelőzendő, a műszaki férfiak elrendelték az oldalfalak lebontását, nehogy az azok alámosott részei bedőljenek. Valószínű, hogy a bajt a felületellenőrzés idézte elő.

— **Öngyilkos fogoly.** A pécsi rendőrség, táviratosa levelezőnk, ma délután letartóztatta *Csupics* Márton bányászt, aki szeretőjét, féltékenységből lelővéssel lenyegte. A rendőrség rövid kihallgatás után átkísérte *Csupics* Mártont az ügyészség fogházába, ahol fölvetél előtt *Déván Ottó* kir. ügyész elé vezették. Az ügyész *Csupics* jegyzőkönyvet vett fel. Mikor *Csupics* észrevette, hogy az ügyész szoba ablaka nyitva van, hirtelen az ablakhoz rohant és kivetette magát az emeletről és a földre érve szörnyen halt.

— **Csattlyorsorajáték.** Az osztályorsójáték mai húzásán *huszezer* koronát nyert 78467, *tizezer* koronát 48920 1716, *ötezer* koronát 42523 71776, *kétezer* koronát 91088 15888 10349 1108 81970 75676 45854 82731 7929 29555 37751 54911 75036 7414 75889 18293 97164, *ezer* koronát 75720 86915 62402 44082 73471 6786 96740 10943 38726 15197 97016 43278 57354 83210 10697 96540 75802 41825 10326 98143 86908 45485 65361 44406 73056 82239 91006 97755 11482 6547 17432 27314 89022 51105 21607 67577 4797 76110 86569 852 83486 41915 49636 47321 26262 16986 72410 95880 51051 51754 27832 81069 10261 23383 *öt* száz koronát 88172 96081 21170 56487 4907 93998 69982 68661 46142 53505 79511 11366 93190 51167 51432 72984 86974 4767 5042 78868 98147 30214 65148 75862 28739 36122 691 10635 78916 2722 99390 97468 34568 4011 70184 64520 49033 72338 66795 86299 73082 90832 78057 25126 84735 4638 11860 91074 77171 99588 65634 3227 42335 78628 52570 68498 64915 78693 52206 31399 91133.

Ajánljuk az osztályorsójeggy vásárlóknak *Lukács* Vilmos bankházát, (Budapest, V., Fűrdő-utca 10. szám.)

(x) **Egyéves önkéntesek** egyenruhát és felszereléseket legegységesebben és a legolcsóbban beszerezhetik *Tiller* Mór és Társa es. és kir. udvari szállítóknál Budapesten, IV. Központi Városház. Arjegyzéket ingyen küldünk.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!**

Egy herceg halálos balesete.

Budapest, szeptember 17.

A szász királyi család egyik ifju tagja *Albert* herceg, a szász király unokaöccse meghalt. Az alig 25 éves herceg szerencsétlenségnek esett áldozatul. Tegnap este, mint a távirat jelenti, részt vett *Pilnitz*ben a családi ebéden, aztán nyolc óra körül kocsiba ült, hogy visszaterjen a Nossen mellett levő wölkani szállására. Utközben elragadták a lovak a kocsit, amely fölfordult. A herceg olyan szerencsétlenül bukott ki az ülésből, hogy tíz perc múlva meghalt. Nénje, *Matild* hercegnő ma reggel Kemnitzbe utazott, ahonnan *György* herceg tábornaggyal, az elhunyt atyjával a katasztrófa helyére sietett. A holttestet *Drezdába* szállítják. *Albert* herceg a szász király unokaöccse 1875 február 25-én született *Drezdában* s hadnagy volt a 2. számú szász vadász-zászlóaljban. A szász királyi párral még az éj folyamán tudaták a szerencsétlenséget. A német és idegen fejedelmi udvaroktól részvétárviratok érkeztek. Királyunk is kondoleált. Szászországban a mai záróhadgyakorlat elmaradt. A szerencsétlenül járt főherceget közeli rokonság fűzi a magyar királyi családdal is, amennyiben nővére *Josefa* hercegnő *Ottó* főhercegnek felesége. A főhercegnő *Reichenauban* nyalart, ott kapta meg a táviratot testvéröccsének tragikus haláláról. A főhercegnő azonnal elutazott *Bécsbe*, *Pallavicini* Mária örgrófné udvarhölgygel és ma este *Drezdába* sietett a ravatalhoz.

Drezda, szeptember 17.

Arról a szerencsétlenségről, melynek *Albert* herceg áldozatul esett, a következőket jelentik: A hadgyakorlatok terepére vezető uton a lovak megbokrosodtak egy vágatva elhaladó kocsitól. A kocsis és a vadász leestek a bakról. A lovak elragadták a kocsit, mely végre nekiütdött egy fának. A herceg kibukott a kocsiból és az utána siető vadász és tisztek eszméletlenül találták. A szerencsétlenség este háromnegyedik óra felé történt. A herceg anélkül, hogy öntudatát visszanyerte volna, 11 óra körül meghalt. A holttest ma este érkezett ide és egész csendben *György* herceg palotájába viszik.

Bécs, szeptember 17.

A *Wiener Abendpost* meleg szavakban emlékezik meg az elhunyt *Albert* szász hercegről s azt mondja:

Belső családi és baráti kötelékek fűzik egybe a Habsburg és Wettin házakat. Mint a feleségek uralkodó ház, úgy Ausztria legszélesebb körei is fájdalmasan vesznek részt abban a súlyos csapásban, mely a szász királyi házat érte.

Albert herceg tragikus halálához hasonló sors érte nagybátyját. II. Frigyes Agost szász királyt is, 46 évvel ezelőtt. *Frigyes Agost* király 1854-ben Tirolon keresztül utazott, amidőn *Brennbüchel* mellett egy meredek hegyi uton kiesett a kocsiból és oly súlyosan megsérült a fején, hogy ott a szerencsétlenség színhelyén meghalt. 1855-ben kápolnát építettek azon a helyen.

A francia királyi házat is sújtotta már ilyen csapás, amely históriai jelentőségű lett. *Ferdinánd*

orleansi herceg, *Lajos Fülöp* király legidősebb fia, tehát Franciaország trónörököse akkor lelte halálát, amidőn 1842. július 13-ikán egy nyitott kocsiban Párisból *Neuillybe* hajtatott. A lovak megbokrosodtak és örült vágatással sodorták magukkal a kocsit, amelyben a herceg ült. A herceg elkövete azt a gondatlanságot, hogy a rohanó kocsiról leugrott és fejével a követekre, és szörnyen halt. Minthogy rendkívül népszerűségnek örvendett, halála nagy csapás volt az orleansi nemzetségre, annyiival is inkább, mert csak egy fiút, a későbbi párisi gróft hagyta hátra, aki akkor még csak négy éves volt.

Ilyen szerencsétlenségnek lett áldozata *György* görög király legidősebb leánya, a szép *Alexandra* hercegnő. 1859-ben, 19 éves korában férjhez ment III. Sándor Pál legifjabb öccséhez, *Pál* herceggel és 1891-ben, alig huszonegy éves korában egy kirándulás alkalmával kibukott a kocsiból és néhány napra rá meghalt, miután előtte való nap egy koraszülöttnék, *Dimitrij* nagyhercegnek adott életet.

Épp ily megröndítő módon járt szerencsétlenül *Vilmos főherceg* *Badenben*. A Fő-uton lovagolt egy tüzes lovon, amidőn a ló egy szembejövő közúti kocsitól megbokrosodott és levelette lovasát. A főherceg oly szerencsétlenül esett le, hogy ott a katasztrófa színhelyén meghalt.

Köllő Miklós — öngyilkos.

Budapest, szeptember 17.

Tulajdon kezével vetett véget életének *Köllő* Miklós, a magyar szobrászgárda ősmert nevű, becsült tagja, aki több monumentális alkotásával jó hirt szerzett művészetének s életfolyásával a székegy szivósság és akaratör típusává lett. Fiatal volt még, alig negyven éves, pályája, fejlődése elé nyugodtan tekinthetett, munkakedve, ambíciója még előre hajtotta, de egy gyógyíthatatlan betegség árnya kísérte minden léptét, megakasztotta tervei kivitelében, elvette életkedvét, szárnyát szelte minden művészi ambíciójának. A beteg test elzengésködött a szokatlanul erősakaratu lelket s belesodorta a végső kétségbeesésbe. E kétségbeesés egyik rohamában, ma déltájban fejevert fogott s kioltotta életét.

Ma délben *Kelenföldön*, a vasúti állomás közelében egy jól irányzott revolverlővéssel oltotta ki az életét.

A vasúti állomás közelében posztoló 946. számú rendőr úgy egy óra tájban lövést hallott. Elindult, hogy megtudja, mi történt arafelé. Amint egy háromszáz lépésnyire haladt nyugati irányban, egy emberre bukkant, akinek a jobb halántékán lösebb volt, amelyből még akkor egyre folyt a vér. A rendőr hozzáfogott az élesítési kísérletekhez, de nem tudott már életet verni a testbe. Telefonon jelentést tett az első kerületi kapitányságnak.

Két óra volt már, amikor a rendőrség emberei kiérték *Kelenföldre*. Hamarosan megállapították, hogy öngyilkosság esete forog fenn: a holttest kezében ugyanis ott volt még a revolver, amelyből egy golyó hiányzott. A rendőrorvos azt is megállapította, hogy a lövés után pár pillanattal beállt már a halál.

Azután hozzáfogtak a holttest személyazonosságának megállapításához. Az intelligens kínézsi ember zsebeiben *Köllő* Miklós nevére szóló iratokat találtak s így csaknem kétségtelen volt már ekkor a hatóság emberei előtt, hogy *Köllő* Miklós, a jeles szobrász az öngyilkos. A holttestet bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe, azután a boldogult ember feleségét értesítették az öngyilkosságról.

Köllő Miklós, amikor hírül vették neki a szomorú esetet, elájult. Amikor azután magához tért, a rendőrség egyik emberével kiment a törvényszéki orvostani intézetbe, ahol fölismerete férjét s zokogva borult a holttestére.

Köllő Miklós 1893-ban nősült meg, feleségül véve *Hermann* Lujzát. Már évek óta a *Rottenbiller-utca* 46. számú házában lakott, amelynek a földszintjét birta. Ugyanitt volt a műterme is, ahol most a félig kész alkotások hiába várnak már a befejezésre.

Köllő boldog családi életet élt s szorgalmasan dolgozott mindaddig, amíg az idegbaj meg nem lepte. Körülbelül két ezentendővel ezelőtt érezte először a nagy-oku idegességet, amelytől hasztalan igyekezett megszabadulni. Baja egyre fokozódott, ami a munkakedvét is elvette, úgy hogy a jeles művész a múlt ősz óta alig dolgozott már valamit. Legutolsó munkája az erzsébetvárosi templom oltára volt, amelyet még a múlt őszön elkészített. Azóta alig ment be a műterembe, vagy ha bement is, kedvetlenül tette s alig dolgozott valamit. Felesége egyre vigasztalta a beteg művészt, akit nagyon elkosított a súlyos idegbaja, de *Köllő* mindig csüggedtebb lett. Arról azonban senki-

nek sem tett említést, hogy milyen sötét tervet forogtat az agyában.

Műtermében tegnap délután járt utoljára. Ugy látszik, bucsuzni ment be oda, munkássága színhelyére, azonban nem dolgozott semmit. Tegnap este korán felelt ki s ma korán ébredt. Hozzá tartozói semmi különösét sem vettek észre rajta. Reggeli után, úgy kilenc óra tájban egy ügyvéd járt nála, hogy mit beszélgetett vele *Köllő*, azt senki sem tudja. Körülbelül egy negyedóra hosszáig tárgyaltak s alighogy elment az ügyvéd, *Köllő* is vette a kalapját s eltávozott hazulról.

Feleségétől el se bucsuzott, valamint senkinek sem tett említést arról, hogy hova megy. *Vilamoson* ment ki *Kelenföldre*, ahol azután agyonlőtte magát. A *Vilamoson* találkozott vele egy jó barátja, egy fővárosi tanár. Megkérdezte tőle:

— Hova tartasz *Miklós*, talán elutazol?

— Nem, — szölt *Köllő* — csak egy kissé kisétáloz magamat. A fejem fáj nagyon.

Hogy azután egy óráig — az öngyilkosság idejéig mit csinált, merre járt, azt senki sem tudja.

A lakása most üres, a felesége a szüleinél alszik s a műterem is — ahol az öngyilkos művész félig kész alkotásai vannak — be van zárva.

A fővárosban — bár az öngyilkosság már délben történt — alig tudnak még valamit a szomorú esetről s művésztársai is csak reggel fogják megtudni a szomorú valóságot, hogy *Köllő* Miklós, a jeles szobrász nincs többé.

A rendőrségi sajtóiroda a következő pár rövid sorban tudatja az öngyilkosságot:

Délután egy óra körül a *Kelenföldi* állomástól keletre, 300 lépésnyire a 964. számú rendőr egy jobb osztályhoz tartozó férfi holttestét találta. A rendőr a lövés zajára indult a szántóföld felé s így találta meg a holttestet, amelynek a kezében revolver volt, melyből egy golyó hiányzott. Az első kerületi kapitányság által kiküldött bizottság megállapította, hogy öngyilkosság esete forog fenn s a halál egy a halántékon okozott lövés által állott be. A megejtett nyomozás szerint konstátaltatott, hogy az öngyilkos *Köllő* Miklós erdélyi születésű 42 éves szobrász, aki ma délelőtt ment el a *Rottenbiller-utca* 46. szám alatti lakásáról. *Köllő* Miklós né férjét a délután folyamán felismerete a törvényszéki orvostani intézetben. Gyógyíthatatlan betegség kergette a halálba.

Küzdéssel teljes volt *Köllő* Miklós élete, mint a legtöbb magyar művészé. *Csik-Szent-Györgyön*, (ahol született, 1861-ben) intelligens emberek a kis *Köllő* Miklósban korán fedezték fel a művészkedésre való hajlamot. *Furt*, *faragott*, apró iparművészeti munkákat készített. Akkor nagy jövőt jósoltak neki s a fiatal ember, támogatva jóakaratu ösmerősöktől *Münchenbe* került, ahol *Hess* és *Knabl* tanárok vezetése mellett tanulta a mintázást. Huszonnyolc éves korában már kitüntetést kapott az 1885-iki országos kiállításon gondos fadaragványaiért. *Köllő* e siker után a szobrászat felé fordult, szorgalmasan tanulmányozta jeles magyar szobrászok műtermében a mintázást s ügyességével csakhamar kivirta kollegáinak elismerését, akik munkatársul szólították nagyobb műveik megalkotására. *Zala* *György* meghívására segédkezett az aradi vértanú-emlék, a budai honvédelmi és a pécsi bazilika domborműveinek megmintázásánál, illetve restaurálásánál. *Mig* e munkákkal kenyerét kereste, ambíciója önálló művek alkotására sarkalta. Résztvett tehát a magyar szobor pályázatokon, amelyek nem egy kitüntetéssel jutalmazták tehetségét. Hogy megélhesen, több nagy dekoratív szobor elkészítését vállalta el, az ő műterméből került ki a budai királyi várkastély Bölcsesség-szobra, az új országház kupolás termében elhelyezett *Szent István*, III. *Károly* és *Mária Terézia* s az egri érseki templom *Jézus* és *Mária*-szobra. Kiváló munkája a kerepesi temetőben elhelyezett *Reviceky*-siremlék, amely borus hangulatával válik ki s nagyon emelte a művész népszerűségét.

Tulajdonképpen vágya akkor teljesült, amidőn megbízást kapott *Petőfi* *Sándor* nagy szobrának elkészítésére. Nagy ambícióval fogott a székegy művész e nehéz feladat megoldásához és szép siker koszorúza írádozását. A leleplezés napja, 1897. júl. 31. nemszak országos ünnep volt, hanem ünnepe a szerény művészeknek is. Talapzatával együtt hét méter magas éremű ez a szobor s honvéddörngnyű egyenruhában mutatja a költőt. A ballábával előre lép, balkezevel a kardját tartja, míg jobbajával a heggyek felé mutat, ahonnan az orosz ármádia betört. Karakterisztikus fejét kissé hátraveti, átszellemült szemével a messziségbe néz. . .

A leleplezés napja talán legszebb napja volt *Köllő*nek. Ezzel biztosítottak látta haladását, fejlődését. És csakugyan, a közbizalom nemsokára újra felkereste újabb monumentális megrendeléssel. *Marosvásárhely* számára meg kellett alkotnia *Kossuth* *Lajos* szobrát.

A szoborra a székelyek lángoló hazaszeretete és páratlan fajszeretete gyűjtötte a pénzt. Bármily buzgón folyt is a gyűjtés, mégis megkötötte a művész kezét a korlátolt összeg. Amennyire tőle kelt, a nehézségek közepette is buzgón dolgozott rajta s a vásárhelyiek tavaly június 11-én nagy ünnepek között leplezték le a székely szobrász e legújabb bronzművét is. Az utolsó, — mert azóta nagyobb munkához nem fogott. Már akkor, a midőn a Kossuth-szobrot mintázta, erősen bántotta betegsége, de akaratereje még győzte. Azóta azonban egyre világosabbá lett előtte, hogy baja gyógyíthatatlan. S ez a tragikus tudat adta kezébe a fegyvert.

Köllöt éppen fejlődése legszebb korában ragadta el a halál. A két nagy munka sok tanulsággal gazdagította technikai tudását, készségét egyre gyarapodott. De e fejlődés gyümölcseit nem szakíthatta le. Kollegáinak meleg részvételtől kísérve száll a sírba ez az erőszakos székely tehetség.

FŐVÁROS.

(*) **A köszön.** Baranyavári Ullmann Pál székesfővárosi bizottsági tag Márkus József főpolgármesterhez sürgős indítványt adott be a köszön-inség dolgában.

Indítványa, tekintettel a mutakozó köszönhiányra, amely a tél közeledtével a főváros szegényebb lakosságát fenyegeti, odairányul, mondja ki a közgyűlés határozata, hogy a Budapest székely önközpontjának köszönbánya-társaságok vezetőit közös értekezletre hívja meg és tőlük kérjen felvilágosítást arra nézve, vajjon megépesek-e a főváros szénkészletét teljes mértékben ellátni és vajjon hajlandók-e olyan intézkedések megtételére, melyekkel a fővárosi gőgyszél közönségének szénbeszerzése normális árakon biztosítható. E célból nem volnának-e hajlandók nyilvános eladási raktárakat felállítani, ahol eredeti áron kisebb mennyiségben is boosátanak a közönség rendelkezésére a szükséges fűtőszén. Esetleg nem létesítenének-e evvel kapcsolatban is kihorodó vállalatot, ahol kiesinyben a kocsiról egyenesen vásárolható meg a közönség a fűtőszén. Ullmann Pál még azt is indítványozza, kéréssek föl a kereskedelmi minisztert arra, hogy a magyar szénre előbb invaridjat állapítson meg, esetleg a főváros fűtőszékletéhez a szén a szénelárusító raktárak részére önköltségen szállítsa és e raktárak számára a magyar királyi államvasutak raktáraiból megfelelő kirakodó helyeket boosátanak ingyen rendelkezésre. Ennek fejében a miniszter ellenőrizhetné, vajjon az előbbban szállított és ingyen rakodóra kerülő szén tényleg házi fűtésre szállítatik-e el.

SZÍNHÁZ, ZENE.

Az Operaházban holnap, kedden a *Troubadour* adják bérletiszünetben. Pártosné Bartolucci Viktória (Azucena) és Alberti Werner (Manrico) ebben az előadásban lépnek fel először mint az Operaház szerződött tagjai. Leonorát Kaczér Margit, Luna gróft pedig Takáts énekli. A többi szerepben Bertis Mimi, Szendrői és Dalnoki működnek közre.

Blaha Lajza első fellépése. A Népszínházban Blaha Lajza első fellépése, a művész gyöngéldése miatt tegnapi elmaradt. A piros bugyelláris helyett a cigánybárót adták. Blaha Lajza első fellépése, mint értesülünk, vasárnapra marad.

Komáromi Mariska bucsuzása. L. Komáromi Mariska asszony két bucsueteje a Magyar Színházban, a művész indiszpozíciója miatt, a jövő hétre marad. A színház műsora ennek következtében úgy változott, hogy pénteken a *Bolond* című operett helyett a *Gyurkovics-lányok* adják.

A Városi Színház újonsága. A Városi Színház legközelebbi újonsága történelmi népszínmű lesz, még pedig női szerzőtől. A darabot *Bigonió-Sipos* Erzsébet írta s a címe: *Kinizsi, a vásszonyi molnárlány*.

Szerződés a külföldre. Földy Ferikét, a Somogyi konzervatórium operette-osztályának tehetséges növendékét, aki már mult évben az intézet hangversenyén szép hangjával és kitünő iskolázottságával méltó feltüntetést keltett, a csernovici városi színházhoz primadonnának szerződötték.

A sátorlajza-új helyi új színház. A sátorlajza-új helyi színház bizottság, mint levelezőnk írja, a december 1-én megnyitandó új színház *Halasy Béla* színházgatonának adta ki. A jeles színházi embertől, aki, mint a *Nemzeti és Magyar Színház* volt tagja és a *Kassai Nemzeti Színház* művezetője jó nevet szerzett magának, sokat várnak Sátorlajza-Új helyen. Az ottani színház bizottság, élén *Dokus Gyula* cs. kir. kamarással és *Szekely Elnk* polgármesterrel most buzgólkodik az *Északkeleti Színház Szövetkezet* megalakításán, melynek Sátorlajza-Új helyi lesz a központja.

Elszéki színház Berlinben. Berlini újságok írják, hogy a német osztrák parancsára egy elszéki német színházat fog ott néhány héten át a *Berliner Theater*ben vendégszerpeln.

A Troubadour a Telefon Hírmondóban. A Telefon Hírmondó ma esti programját a magyar királyi Operaházban színházról Troubadour opera előadásának közvetítésre fogja kitölteni, melyet a Hírmondó előadóiainak közrakoztatására továbbít. — Az opera előadása után 10 óráig

az est folyamán érkezett újonságokat és táviratokat olvastatja fel, majd még 11 óráig katonai és cigányzene lesz hallható a Hírmondó kagylóin keresztül.

MŰVÉSZET.

□ **A Képzőművészeti Társulat plakátpályázata.** Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat plakátpályázatának beküldési határideje szeptember hó 24-ikén déli 12 órákor jár le. A társulat ez uton kéri fel a pályázaton résztvevőket, hogy pályaműveiket ezen időpontig küldjék el a társulat titkári hivatalába.

□ **A szegedi műtárlat megnyitása.** A szegedi képzőművészeti társulat őszi kiállítását tegnap nyitották meg ünnepélyesen. *Wlassics* minisztert *Kállay* főispán képviselte. Az ünnepélyen a város előkelőségein kívül számos festőművész is jelen volt, ezeknek sorában *Roskovits Ignác, Csók István, Kacsiány Odön* stb.

□ **Az újpesti műtárlat.** Két év óta annyira föllendült Újpesten a művészet pártolása, hogy most már a második műtárlat nyílt meg reményteljes kilátásokkal. Tavaly egész sor kép kelt el, és tegnap, az új tárlat megnyitása napján, egy tucat festett, vésett munka akadt gazdára. *Sonnenfeld, Führer* és *Linek* urak s buzgó munkatársaik fáradozásának köszönhető ez a csoda. Mostani tárlatuk is ügyesen van rendezve, van benne minden ízlés számára való holmi, köztük nagyon értékes képek is. *Pállya* Celesztin finom apróságokat küldött az újpesti vásártérre és a dömösi Dunapartól, *Mannheimer* tájképeket és figurális műveket, amelyek egy része már a műcsarnokban kellett figyelmet. *Fényes Adolf* egészséges, robusztus művészetét több nagyjerejű tájkép dicséri, *Katona Nándor* is tájképeket küldött, amelyek költösek, hangulatosak, sok lírával telvék. A tárlat élnöke, *Linek Lajos* egy *Ofeliát* rajzolt üdén, frissen, érdekes egy másik pasztelle, egy kacér, csalogató szép lány, vörvvel teljes előadásban. *Márk Lajos* empireját még a műcsarnokból ösmérjük, *Ujváry Ignác* nepomuki János a téli köd hangulatát vízsi ide, több más tájképe *Kis-Oroszi* szépségeit leplezi le. Mind erőteljes munka. *Bachmann Károly* krupplihámozó fiktói gondosak vannak megfestve, *Kézdik-Kovács* virágzó fái a legjobb művei közé tartoznak, *Egerváry P.* Ágost tájképtanulmányai nagy megízmosodásról tanuszkodnak, most erősebb és szélesebb, mint azelőtt. *Edevi-Ilés* és *Koskó* vízfestményei ösmert jó munkák, *Kernstock Károly*, *Szerlem* című képe és *Knopp Imre* „Kontárkodó faun”-ja még a tavaszi tárlatból ösmertetek, *Kann Gyula* egy sor tájképével mutatja, minő szeretettel tanulmányozta az erdőszéle színeit, *Kacsiány Odön* és *Rubovics Márk* egész kollekcióval jöttek, ugyszintén *Telepy Károly* és *Brodszky Sándor*, akik *Gross Bélával* és *Conraederral* a sok fiatal közt a régibb nemzedéket képviselik. *Keményffy Jenő* bátor esettel festett meg egy napsugaras genret, *Pongrácz Károly* és *Szenes Fülöp* ugyancsak szélesen odavetett tájakkal és életképekkel szerepelnek. A szobrászok közül kiállította *Vedres* a kasza-verőjét, *Telecs* ösmert öreg asszonyát és cigánygyereket, azonfelül kisebb műveket *Barca Lajos, János József, Kiss József*. Van egy kis építészeti kollekció is: *Kovács Frigyes* két terve, az egyik egy szabadalmi palota, a másik a *Zichy Jenő* gróf muzeuma. Látnivaló, hogy a rendezők nagy igyekezettel iparkodtak változatossá tenni a tárlatot, amit az újpesti közönség szives jóakarattal hálal meg. A kiállítás a *Köznevelődési Kör* házában (Árpád-ut) talált otthonra s nyitva van reggeli 9-től esti 5-ig.

□ **A Forum új kinose.** Mint Rómából írják lapunknak, a nagy Forumon a minap egy márványból faragott lovat találtak, amely meglepő művészetre vall. A szobornak nagy értéket tulajdonítanak. Azt hiszik, a Krisztus előtti második századból való.

□ **A szegedi műtárlat.** Ily című cikkünkkel, amely vasárnap jelent meg s amelyben a minden tekintetben sikerült szegedi kiállításról referáltunk, — egy kis kellemetlenség történt. Mindjárt az első sorában egy olyan sajtóhiba van, amelyért joggal neheztelhetnének meg ránk a szegediek. A cikk ugyanis így kezdődik:

„A kulturpalota homlokzatán hiába díslik ez a két szó: „A köznevelődésnek”.

Mi sem természetesebb, mint hogy a hiába előtt egy nem szócska volt a kéziratban. Ez a szócska azonban bennrekedt a szedőszekrényben. A tévedést ezennel helyreigazítjuk.

SPORT.

„A nemzetközi atletikai és kerékpáros versenye, melyet a Magyar Úszó Egyesület vasárnap délután 2 órákor rendez, már eddig is több nevezés érkezett a bécsi, prágai és berlini atléták és kerékpárosok részéről. Különösen nagy az érdeklődés a 100

yardos vándordíjra és a 804.4 méter futásra, Magyarország bajnokságáért. A vidéki és fővárosi egyletek ma este 8 órákor fogják *Püsztery Arpád* titkárnál (VI. Nagymező-utca 5.) a nevezéseket átadni.

Nyílttér.

Vese, húgyhólyag, húgydara és köbvénybántalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál, orvosi tekintélyek által

a Lithion-forrás

Salvator

kitünő sikerrel rendelve lesz,
Húgyhajtó hatását!

Kellemes ízű! Könnyen emészthető!

Kapható ásványvizarkozótelepekben és gyógyszerárutárban.
A Salvator-forrás Igazgatósága Eperjesen.
Budapestben, főraktár *Édeskuty L. urnál*.

Természetes

PARÁDI ARSEN

és vastartalmu könnyen emészthető
GYÓGYFORRÁS SPECIFICUM.

Legelőkelőbb orvosi szaktekintélyek által rendelve: sáphór, verszegénység ellen, női betegségekkel, ideg- és bürbajknak, valamint görvélykóros esetekben.

Gróf Károlyi Mihály,
uradalmi felügyelője Parád.

Egy postaláda 7 palack parádi arsen vastartalmu gyógyvizet Magyarország összes postaiállomásra 5 korona 80 fillérért bérmentesen szállít a

Főraktár: **Édeskuty L. Budapest**
cs. és kir. udvari szállító

V. ker., Erzsébet-tér 8. szám.

Kapható minden gyógyszerárban s megbízható fűszerkereskedésben.

Szóló-**ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR**

részvény-társaság.

Budapest, V. Ferenc József-tér 8. (Béla-u. sarkán.)
Királyi asztali készítő.

Gyárunk az üvegkészletet a királyi várapalota részére is szállította.

moso.

Arjogyzéket kívánatra bérmentve küldünk.

Vasuti díjszabási tanfolyam a budapesti kereskedelmi akadémián.
Előadások hetenkint két esti órában.

Beiratások d. u. 5-8-ig *Andrássy-út 69. sz. I. emelet.* (könyvtár).

(Az e rovat alatt közöltettek nem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZEK.

§§ **Kellemetlen kaland.** *Kasztner* Imre törvényszéki napidíjas a nyáron Ausztriában utazgatott, mikor *Orth* község hajóállomásához érkezve, hirtelen megrohanták a csendőrök s letartóztatták. *Orth*ból Bécsbe szállították a letartóztatott embert s a vizsgálóbíró elő állították. *Kasztner* itt tudta meg hogy avval vádolják, hogy a *Mannersdorf* mellett történt gyilkosságot ő követte el. Egy kocsis tanuskodott ellene s még a szembesítésnél is azt állította, hogy *Kasztner* volt az, aki a gyilkosság napján kocsijára keredkedett. Végre sikerült *Kasztner*nek alibit bizonyítani, mire szabadon boosátották. *Kasztner* tegnap reggel érkezett Budapestre és ma jelentkezett a törvényszéken *Csorba* irodaigazgatónál, aki természetesen megengedte, hogy hivatalát újból elfoglalhassa. *Kasztner* most kártérítési pórt indít az osztrák igazságügyi kormány ellen.

§§ **A korhely férj.** *Pesti* Imre mácsai telkesgazda, miután egypár évet elkorhelykedett az életéből s egypár évet lopásért a börtönben töltött, összeszedte a motyóját s elvitorlázott Amerikába. Három esztendőig volt távol s ez idő alatt egyetlen egyszer sem írt feleségének s nem gonozta családját. Sőt két fertály földjét elutazása előtt árendába adta, hogy az asszonyynak semmi se jusson a haszonbérből. Három év után aztán visszajött Magyarországra s tovább folytatta rennye életmódját s zaklatta, kinozta a feleségét. Ez év január hónapjában késsel oldalba szúrta a szegény asszonyt, aki úgy a hogy fölgyógyult a sebétől s aztán három kis gyermekével együtt el-

hagyta a veszedelmes embert. Elment Belles Jánosnéhoz lakni s napszámmal kereste a kenyerét. A férje ezért bosszút esküdött neki. Két pisztolyalyl fölfegyverkezve elment ez év február 25-én este hat órakor Bellesnéhez, hogy megölje a feleségét. A konyhában találkoztak a háziasszonnyal, akit két lövéssel a vállán súlyosan megsebesített. Aztán be akart törni a szobába, ahol a felesége tartózkodott, de nem juthatott be, mert a megriadt asszony jól eltorlaszolta magát. Pesti kiment az utóára, betörte a ház ablakait s úgy lőtt be kétszer a második pisztolyból. Most azonban nem talált s mire új támadásra készült, a szomszédok leszerelték s átadták a csendőrnöknek.

A veszedelmes ember ma gyilkosság kísérletéért állott a pestvidéki törvényszék előtt. Védője Hets Ödön ügyvéd volt, a vádhatóságot dr. Bas királyi alügyész képviselte.

Az elzúllott ember avval védekezett, hogy felesége kergette őt a veszedelembé. Nem gondozta, nem mosott, nem főzött s így kénytelen volt így banni vele.

Az asszony és a tanuk vallomásából azonban kitért, hogy a vádlott az okozója saját szerencsétlenségének és elzúllásának. A tárgyalást holnap folytatják.

§§ **A vizsgálati fogság fenntartása.** Pécsről táviratoznak, hogy az ottani törvényszék a Refj Károly és fia cég tulajdonosai ellenében a mai tárgyalásnál fenntartotta az előzetes vizsgálati fogságot.

TÁVIRATOK.

A miskolci kongresszus.

Miskolc, szeptember 17. A kongresszus elfogadta Schreyer Jakabnak azt a határozati javaslatát, hogy örömmel üdvözi a polgári törvénykezési rendtartás reformját. Ez ügyben felterjesztést kíván a végrehajtó bizottság a kereskedelmi és igazságügyi miniszterekhez.

Azután a csótörvény reformjáról referált Glüksthal Samu ügyvéd. Rövid vita után elfogadta a kongresszus ennek határozati javaslatát. Lőkövits ügyvéd pótdívtányával. A kongresszus utolsó tárgya Auer Róbert nagyrédekü határozati javaslata, melynek tárgyalása elő felszült várakozással tekintettek. Hosszabb vita után, melyben Hüttl Tivadar, Kabos Ede, Zerkovits Emil és maga az előadó vettek részt, Auer következő határozati javaslatot változatlanul fogadták el:

1. Kívánatosnak tartja a kongresszus, ha az ország minden kereskedelmi és ipari testülete odatörekednék, hogy ahol a kereskedelem és ipar táborából lép fel valaki képviselőjelöltnek, az ilyen jelölt érdekében minden megengedett eszközzel sikraszálljon és az illető testület tagjai az ilyen jelöltre adják szavazataikat.

2. Ha pedig ilyen jelölt nincsen, akkor legelőször keresnek garanciát, ha nem is reverzálist, arra nézve, hogy aki őket a parlamentben képviselni fogja a kereskedelem és ipar nagy érdekeit nem fogja szem elől téveszteni és ha kell, minden egyoldalú és túlzó tendenciával szemben kellő energiával fog állást foglalni.

Egyéb tárgy nem lévén, Radányi István megköszöni a kongresszus tagjainak fáradozásukat és odaadó működésüket, amelylyel feladatát megkönnyebbitették és kéri a kongresszus tagjait, hogy tartsák meg őt jó emlékezetükben. (Eljenzet.)

A kongresszus után Miskolc városának fényes bankettet rendezett a Seper-szálloda disztermében. Soltész Nagy Kálmán polgármester asztalbantás előtt éltette a kongresszus tagjait, mire Hüttl Tivadar állott fel és köszönetét fejezte ki Miskolc városának vendégszeretetéért.

A kongresszus mintegy 250 tagja Diósgyőrről rándult az ottani állami vasgyár megtekintése végett. A vendégeket Técsy Ferenc kir. tanácsos, igazgató, fogadta. A vashámozban zppen akkor a budapesti új hid óriási lánczemeit gyártották. Este 6 órakor a vendégek különféle irányban szétoszlottak.

Szerbiai szenzációk.

Belgrád, szeptember 17. Jól értesült körökből jelentik, hogy a király szeptember 24-ikén, Dragina királyné születésnapján, meg fog kegyelmezni a Milán ellen elkövetett merénylet miatt elítélteknek, akik még börtönben vannak, így Nikolics ezredesnek s Zeifkovics és Pavicsics ügyvédeknek. A volt Györgyevics-minisztériumnak egy tagja a legközelebbi napokban szenzációs leleplezést fog tenni a merénylet igazi szerzőjéről, aki nem más, mint egy orosz ügynök, aki állandóan Bukarestben él.

Az abruzzói herceg Nápolyban.

Nápoly, szeptember 17. Az abruzzói herceg ideérkezett a pályaudvaron Viktor Emanuel király, a gennai herceg, Morin és Braucha miniszterek, az összes polgári és katonai hatóságok, a Croiser angol hadihajó parancsnokai és tisztjei, számos előkelőség és az egyesületek fogadták. A herceg a királlyal az utcákon egybegyűlt néptömeg lelkesült ováció között a Capodimonte királyi palotába hajtatott.

Az angol parlament feloszlatása.

London, szeptember 17. A Balmoralban ma tartott minisztertanácson a királyné hirdetőment irt alá, amely szerint a parlament szeptember 25-ikével feloszlatatik. Ugyanazon a napon rendeletet fognak közzétenni, amely szerint az új parlament november elsején gyűlj egybe.

Vilmos császár részvéte.

Berlin, szeptember 17. A Nordd. Allg. Ztg. jelenti: Vilmos császár a legutóbbi texasi orkanok után Mac Kinley elnökhöz angol nyelvű táviratot intézett, melynek szövege a következő:

„Mélyen érzett részvéteemet fejezem ki excellenciád előtt ama szerencsétlenség miatt, mely Galveston virágzó városát és kikötőjét és Texas számos más részét sújtotta. Együtt gyászolok önnel és az Egyesült Államok népével ama nagy veszteség felett, melyet az orkan élethen és tulajdonban okozott. A szerencsétlenség nagyságával azonban felér az Új világ polgárainak legyőzhetően szemlelle, akik az ellenséges természetű erők ellen folytatott hosszas harcokból győztesen kerültek ki. Öszintén reményelem, hogy Galveston új jólétre fog felvirágozni.”

Erre Mac Kinley elnök német nyelven a következőleg válaszolt:

„A felségéd által az Egyesült Államok kormányának és népének küldött részvéteünet nagyon jól eső és kedves. A nép és a kormány nevében, úgy mint amaz ezek nevében is, akik a galvestoni szerencsétlenségek által pótolhatatlan veszteséget szenvedtek, legőszintébb köszönetet mondok felségédnek.”

A pestis.

London, szeptember 17. Mint a Reuter-ügynökség értesül, ma Glasgowban 5 újabb pestis-eset fordult elő.

Új politikai párt Japánban.

Jokoháma, szeptember 16. Az Ito márki által alapított új politikai párt szombatn alakult meg. Ez alkalommal Ito beszédet mondott, melyben tiltakozott az ellen, mintha ő a minisztérium magatartását rosszalná, vagy maga törekednék miniszterségre. Egyetlen célja, hogy az alkotmányos rendszer eredményes működéséhez hozzájáruljon. A parlamentnek több mint 150 tagja már csatlakozott az új pártához.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, szeptember 17. A tőzsdén kétségbeesett volt ma a helyzet. A közönség eszeveszetten dobta piacra értékeit, a nélkül, hogy ezzel szemben ajánlat lett volna. Az iparpiacra az árfolyamok rohamosan hanyatlottak. A pánik még akkor sem esillapodott le, amikor a papírok árfolyama jóval a kibocsátási ár alá hanyatlott.

New York, szeptember 17. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 10.3/8 (10.7/8). Okt.-ra 10.23 (10.45). Decemberre 9.78 (10.02). New-Orleansban helyben 11.19/16 (11.—). — **Petróleum:** Stand white New Yorkban 8.05 (8.05). Stand white Philadelphianban 8.— (8.—). Refined in Cases 9.35 (9.35). Credit Balances at Oil City 1.25 (1.25). — **Zsír:** Western steam 7.30 (7.20). Rohe és Brothers 7.50 (7.55). — **Tengeri irányzata tartott.** Szept.-re 47.1/4 (46.7/8). Decemberre 41.1/4 (41.1/4). Májusra 41.1/4 (41.1/4). — **Buza** irányzata szilárd. Piros őszli helyben 82.1/4 (82.1/4). Szeptemberre 81.1/4 (80.1/4). Decemberre 83.1/4 (83.1/4). Márc.-ra 86.1/4 (85.7/8). Májusra 86.1/4 (85.1/4). Gabona szállítási díja Liverpoolba 4.1/4 (4.9/8). — **Kávét:** fair Rio 7. sz. 8.1/4 (8.1/4). Szept.-re 7.10 (7.20). Novemberre 7.25 (7.30). — **Liszt:** Spring Wheat clears 2.95 (2.90). — **Cukor:** 4.1/4 (4.1/4). — **On:** 30.62 (30.75). — **Réz:** 16.87 (16.87). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, szeptember 17. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Buza irányzata szilárd. Szeptemberre 76 3/4 (76.—). Októberre 77.1/4 (76.1/4). — **Tengeri irányzata tartott.** Szept.-re 40.1/4 (40.1/4). — **Zsír:** Szept.-re 6.87 (6.77). Októberre 6.87 (6.77). — **Szalonna** short clear 8.10 (7.95). — **Sertéshús:** Szeptemberre 10.97 (10.95). Októberre —.— (—.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

M. Z. Nyustya. Nem kell ahhoz semmiféle engedély. Ha megrendeli a dohányt, meg is kapja, de amny vámot rónak ki rá, hogy nem érdemes hoztatni. Azután az átvételnél igazolnia kell azt is, hogy nem foglalkozik dohányárústással. A szarajevói tözsdét nem ismerjük. Erre nincs is szüksége. Egy-szerűen címeze a megrendelést a főtőzsdének, biztos lehet róla, hogy megkapják a levelét.

P. K. Kengyel p. Nem az a kérdés, hogy ki mit tart helyesnek, hanem az, hogy mi az igazság és mi a kellően megfigyelt nyelv szokás. A nyelv szokás szerint pedig kétségtelenül megvan — még pedig igen elterjedten — a szám, száz, szája, szánek, szátok, szájak. Viszont el kell ismerni, hogy a szájam, szájad stb. is megvan más vidékeken. Ez az utóbbi forma azonban korántsem analógiája a máj és háj ragozásának. A szám, száz, szánek stb. formának nem is a töve, (mint annak idején a Magyar Nyelvőrben ki is volt mutatva) s így nem lehet azt mondani, hogy az egyik, vagy a másik forma a helyesebb. Ami egyáltalában az analógiát illeti, azzal nagyon csinnyan kell bánni. A bírónak a többese lehet: bírák, de a karó többese azért még nem: karák.

E. L. Balassa-Gyarmat. A kért lap szerkesztősége: VI, Szondy-utca 42/c. alatt van. Tessék egyenesen oda fordulni.

Sz. P. Munkács. 1. Ha a játék patt, a játzóok egyike sem nyert. 2. A londoni cs. és kir. magyar és osztrák nagyköv.: gróf Deym Ferenc v. b. t. t. cs. és kir. kamarás.

Szerencsétlen. Az italmérisi jövedékről szóló 1888: XXXV. törvény cikk 9. §-a értelmében: „azon helyiség, amelyben a kímérés vagy kis mértékben való elárusítás gyakoroltatik, a pénzügyminiszter által rendeltetleg megállapítandó külső felirással vagy jelvényvel látandó el.” Mutassa meg ezt a törvény-paragrafust a pénzügyörnek s akkor remélhetőleg békét hagy önnök. Más intézkedés a cégérre nézve a törvényben nincs. Ne pörlekedjék, mert az nem vezet célhoz, inkább provokáljon elvi döntést az illetékes pénzügyigazgatóságnál.

W. Á. Nincs reá más mód, mint hogy folyamodás utján kérjen engedélyt a közoktatásügyi minisztertől, hogy a VII. és VIII. gimn. osztályból egy év alatt összevont vizsgát teheszen. Az érettségi vizsgára külön kell engedélyt kérni. Budapesten több magánintézet van, ilyen a László Mihály-féle is, ahol ezeket a vizsgákat leheteti. Akkor azután, ha úgy tetszik, a jogi pályára léphet.

Martus. 1. Katonai kiképeztetésük után felszóltják őket, hogy jelentkezzenek, akik kadétvizsgára készülni akarnak; azokat azután szabadságolják. 2. A hadapród vizsga letétele után sorszámot kap mint hadapród; ha jól vizsgázott, kisebb, ha gyöngében vizsgázott, nagyobb számot. A kinevezés azután a sorszám szerint történik.

L. Gy. Baranya-Szent-Lőrinc. A Budapesti Torna-Club szeptember 8-án nagy diadalt aratott a Ramble-rokkal szemben. A match 4:8 volt a magyarok javára. Olyan fényes eredmény, amely ríkiája pártját. Pedig a magyarok a pályán csupa udvariasságból a rosszabbik oldalt, a napos helyet választották. Különösen kiváltak a magyarok közül: Mannó, Minder és Ördödy a támadásban, Harsády és Gabrovitz a védelemben.

138.180. számú előfzető. A folyamodást 1901. február végéig az illetékes közigazgatási hatóságnál kell beadni s benne ki kell emelni, hogy az önkéntesi évet állami költségén kívánja szolgálni. Melléklendők: a belépési, születési, tanulmányi, szegénységi bizonyítványok, hatósági bizonyítvány arról, hogy szülői és hozzátartozói még a kincstári ellátásért megállapított 348 koronát sem képesek fedezni. A kérvény az illetékes hadkiegészítő parancsnoksághoz címzendő.

M. E. Budapest. Ha a rendes időnél korábban kívánja magát soroztatni, egyszerűen folyamodjék a hadkiegészítő parancsnoksághoz. Ha megvan a szülői bejegyzés, az érettségi vizsga s egyéb szükséges okmányai s testileg is alkalmas a szolgálatra, nincs akadálya, hogy előbb szolgálja le önkéntesi évét s így terveit előkészítheti. A német nyelvet csak annyira kell tudni a huszároknál is, hogy megértse az előadást s a kommandót. A vizsgát magyarul is teheti. Az nem lesz hátrányára soha, ha önkéntesi éve után aktiváltja magát.

Szolnok és régi előfzető. Magán kereskedelmi iskolák: a Róser-féle és Aranyosi-féle Budapesten, Nagy-Kaniszán a társulati és Pécséti a Perges-féle. Aki tanul, annak egyformán könnyű, aki pedig nem tanul, annak egyformán nehéz mindannyi.

Sz. V. Gyula. 1. Olyan lap Ságh József Zenelapja. VIII., Ágteleki-utca 4. Előfizetési ára egész évre 16 korona. 2. Eötvös Károly ósrégi nemes, kalvinista családból származik.

E. Gy. Deés. Annak a növénynek sohasem halottunk a híret.

Sorsjegyek.

B. A. Somogyvár. Csak a egyik 5620—026. sz. sorsjegye nyert 12 koronát, a többi nem.

V. P. Tót-Pélső. 6579—88. sz. Józsvi-sorsjegye 4 koronát nyert, a többi semmit.

P. A. J. Budapest. Hat korona az értéke; nem nyert.

W. S. Wesselyni-utca 72. 1929—6. számú Olasz vörös-kereszt sorsjegye 31 lírát nyert.

K. J. n. Forró-Encs. 7753—81. sz. Magyar vörös-kereszt sorsjegye 14 koronát nyert.

Cz. Huszt. 7566—95. számú Bazilika sorsjegye 12 koronát nyert.

H. S. Gyöngyös. 3494—45. számú magyar királyi nyeregyékes sorsjegye 500 koronát nyert. A többi nem nyert.

B. A. Szeptember 10-én szétosztották már.

F. J. Ocsény, T. Gy. Mohács, T. K. G., J. A. Orossnits, Rantó, K. P. Nagy-Bittse, H. G. Dárda, R. J. P. M. Tass, K. L., Cs. G. Várna, Sorsjegy, K. P. Szondi-utca, L. D. Turdossin, R. D. 26.339. előfzető, S. F. Komárom. Sorsjegyeik nem nyertek.

KÜLÖNFÉLÉK.

Séta.

Csendesen hinti halk szívet a völgybe
A nyájas, hűvös őszi délután.
Az árnyék már a moly utat befödte,
Napfényes még a hegytelő csupán.
A selymes, tude réten átsietve,
— Hol a vadménta lila fűrtje nyit,
— Bejárjuk majd, amíg leszál az este,
Az erdő régi kedves utait.

Ó kedves erdőm! Ó hát újra látom
Sötét bükkfáit, zsongó hársait,
Hány fényes, forró nyári délutánon
Fölém hajolt az ismerős csalit,
A vadszeder, meg az izsalag-inda
Felém bologott, ismert mindenik,
S a mohos törzs alól rékam kacinta
Okos szemével a kis fűrge gyik.

Köszöntött hangos, ujjongó madárdal,
— Minden rigónak fűttyös kedve lett.
Üdén az erdők édes illatával
A nyári szellő hozzám repkedett.
Megtelt az erdő napsugáros kedvvel,
Zizzent a fű, bókolt a vadvirág,
És a nyomomban, frissen, mint a reggel,
Egy rózsás tündér járt: az ifjúság.

S most itt vagyok az erdőszélen újra,
És elnémulva nézek szerteszét.
A zöld erdőre, vadvirágos utra
Reá tévő az ősz nedves kezét,
Madár nem fűttyent, a nyár messze szállván,
Elmentek mind a vig rigók vele.
A lomb megbarnult az izsalag ágán,
Hullong a hársak sápadt levele.

Hajlós füzere ott a vadszedernek,
De rajt' piros a hervatag levél,
Lankadt virágok nedvesen remegnek,
S lassan suhogva kél az őszi szél.
A fák, az őszi széinek sóhajára
Csendben, komolyan meg-meghajlanak,
A kora este nesztelen homálya
Lebeg a néma, sárga fák alatt.

Szalay Fruzsina.

— Lady Roberts ládái. Mikor Kronje leve-
retése után az angol hadsereg diadalmasan nyomult
elő Bloemfonteinig, nagy hiányt látott a legénység
élelemben, ruhában. A szállítási nehézségek rendkívül
nagyok voltak, mert a boerok elpusztították a vasutat.
Ekkor történt, hogy Roberts felesége nyolc hatalmas
ládát szállított Fokvárosból Bloemfonteinbe. Mako-
csul követelte ládái szállítását; az egész legénység
zúgott, de ő excellenciája mégis csak megkapta ládáját.
A bloemfonteini állomásról négy hatalmas társzekeren

szállították őket a főhadiszállásra. Dühös káromko-
dások áldották szállításközben a marsallné, pedig
hát alig hogy megérkeztek a ládákkal a szállásra,
Robertsné azok tartalmát a megszorult legénység
között osztotta szét. Volt bennük minden jó, amit a
nagylelkű lady úgy csempészett át nagy befolyásá-
sával, hogy a szegény katonákon hamarosabban se-
gíthessen. A maga holmija mindössze egy kis láda volt.

— Lőlékjelenlét. A jó szónoknak egyik elenged-
hetetlen kelléke a lélekjelenlét. Különösen szükségük
lesz erre azoknak a szónokoknak, akik az amerikai
választási harcok alatt akarnak majd szerepet venni. Hogy
a lélekjelenlét mi módon rántja ki a beszélőt a legnagyobb
pácából, a legválságosabb szituációból, hogy lesz általa
győzelem, azt érdekesen világítja meg a következő pom-
pás történet. Stark ezredesnek Nebraska egyik váro-
sában programbeszédet kellett megtartania. Az egész
környék egybegyűlt a beszéd meghallgatására s az
utolsó pillanatban veszik észre, hogy a helyi bizott-
ság hanyagsága folytán az ellenpárt jelöltje bérelte ki a
városba egyetlen szümbavehető termét. Oly hűvös és
esős idő volt, hogy a programbeszéd szabad ég
alatt nem volt megtartható. Stark ezredes képviselő-
jelölt ur és pártja kétségbe voltak esve. Ekkor mentő-
gondolatuk támadt. A városban éppen akkor tartotta
előadásait egy menaszéria-tulajdonos. Merészet gon-
dolt a yankee: kibérelte néhány órára az állat-
seregletet. Természetesen a programbeszéd éppen a
szokatlan hely folytán oly érdekesnek ígérkezett, hogy
az állatkert minden zugát megtöltötte a közönség és
az ellenfél emberei közül is igen sokan jöttek át,
hogy résztvehessenek a vadállat-bőgészel kombinált
beszéd meghallgatásában. A jelölt szónokolni kezdett:

— Polgártársak! Hölgyeim! Uraim!

Ebben a pillanatban elbődült az állatkert orosz-
lánja. Percekig tartott ordítása, míg végre a szónok
folytathatta:

— A jelenlegi óriási választási küzdelmek...

Most meg a hiéna kezdett üvölni. De az ezre-
des nem zavartatta magát. Felállott egy emelvényre,
amelyen az elefánt szokta produkcióit végezni s a
hiéna elhallgatása után folytatta:

... mondom, e küzdelmek azt bizonyítják, hogy

csakis a...

Tovább nem folytathatta. Az elefánt kezdett méltó-
ságos hangján ordítani, hogy csak úgy rengett a
helyiség. A kísérletet az apróbb majmocsok fülsiketítő
visítása adta. Az ezredes nyugodtan folytatta:

— ... a mi pártunk, annak derék vezetője képes
arra, hogy...

Ekkor a farkas kezdeményezésére az összes
tisztelt állatok belekaptak a koncertbe, rengett a le-
vegő a zajtól, de a jelölt szentiori hangon tulkarsogta
a fülsiketítő ordítást: — Ime, látják, az állatok örmir-
rivalgása is az én pártom mellett bizonyít...

Ennek a maga helyén alkalmazott előadásnak

REGÉNY.

QUO VADIS?

(18)

— REGÉNY —

Irtá: SIENKIEWICZ HENRIK

Tekintetével majd fölfalta őt és nem tudott
betelni szépségével, valósággal elnyelte szeméi-
vel. Pillantása arcáról nyakára és meztelen kar-
jaira siklott és édelgett keeses formáin: de a vágy
mellett pillantásából kitetszett az igazi boldogság,
a határtalan csodálat: a valóságos, szent
szerelem.

— Tudtam, hogy itt foglak találni és mégis,
mikor megpillantottalak, megreszketett a lelkem a
váratlan boldogságtól.

Lygia e közben összeszedte gondolatait.
Szinte belenyugodott már, hogy e házban van és
látván, hogy e tömegben Vinicius az egyetlen,
aki hokozá közel áll, nyugodtabban kezdett be-
szélgetni és kérdésösködni mindarról, ami előtte
itt megfajthatatlannak tetszett és ami őt borza-
lommal tölté el. Honnan tudta Vinicius, hogy őt
a császár házában találja és miért hurcolta őt
el a császár Pomponia házából? Elmondá, hogy
a vágy és a félelmeteli nyugtalanság megölik őt.

Vinicius elmondá, hogy miképpen értesült
Aulnától Lygia kiadatásáról és hogy nem tudja,
mely okból történt mindez. A császár senkinek
sem ad szót a tetteiről. De megnyugtatta őt és
biztosította, hogy ő mindig mellette fog maradni.
Inkább vesztse el a szemévilágát, mintsem őt ne
lássa, inkább haljon meg, mintsem őt elhagyja.
Elmondá Lygiának, hogy ő a mindensége,
szemefénye, akit minden erejével meg fog minden
bajtól védeni.

— Te vagy az én istenségem, akinek oltárt
fogok emelni, áloéval és myrrhával és a tavasz

zsongéival fogok neked áldozni. És ha félsz itt a
császár palotájában, esküszöm neked, hogy nem
sokáig fogsz itt maradni, megszabadítalak!

Noha kissé kiterő feleleteket adott, helylyel-
közzel hazudott is, mégis szavaiból az igazság
hangzott ki, mert érzései igazak valának. Szíve
dagadt az érzések árjától, a leány szépsége meg-
zavarta érzékeit — és vágyakozott reá; de érezte,
hogy a leány mily drága neki és hogy képes
volna őt, mint egy istenséget imádni.

És amit a láрма körös-körül mindinkább
növekedett, közelebb simulat hozzá és édes, sziv-
ből fakadó szerelmes szavakat sutogott fülébe,
melyeket mintegy álomban hallgatott Lygia és
melyektől, mint bortól, megittasult.

Lygia először életében hallott ilyen szavakat
férjajakról. Boldogság tölté el egész valóját,
mondhatatlan gyönyört érzett, de kimondhatatlan
félelemmel vegyest.

Arca tüziros volt, szíve hevesen dobogott
és ajkait a csodálattól félig nyitva fejeztette. Meg-
ijedt e szavaktól és mégis a világ minden kin-
cséért sem szalasztott volna el csak egy hangot is
azokból. Majd lesüté szeméremtesen szeméit,
majd pedig félénk tekintetű felemelve Viniciusra,
mintha esengett volna: „Beszélj tovább!” A láрма,
a zene, a rózsák és az arabiai tőmjén illata meg-
bódították őt. Édes öntudatlanság és bágyadság
lepte meg — álomban volt.

A fiatalember mind gyorsabban jölegzett,
gyorsan és akadozva beszélt, hiszen most volt
először az imádott leány közelében. Gondolatai
összekuszálódtak, ereiben úgy érezte, hogy tűz
lobog és hiába igyekezett forróságán borral eny-
híteni. Megrészegett, de nem a bortól, hanem
Lygia bájos arcától, meztelen karjaitól és szűzi,
a peplum fehér rincei körül is kidomborodó ter-
metétől. Megragadta karját, magához vonta és
reszkető hangon sutogta:

— Szeretlek, Callina — őh, én istennöm.

— Ereszsz, Marcus — könyörgött Lygia.

Vinicius réveteg tekintettel nézett rá.

— Én istennöm! Szeress!

óriási hatása lett. A közönség először percekig kaca-
gott rajta, azután kendőiket lobogtatva, kalapjaikat
levegőbe dobálva, éljenezték a jelölt szellemességét.
A csata meg volt nyerve.

— Szerencsés utas! Vidám jelenet játszódott le
a napokban Amerikában egy Filadelfiából induló vo-
nat egyik kupéjában. A vonat már indulásra készen
volt, minden egyes szakasz a zsufolásig tömve, mi-
dön az utolsó pillanatban az indulás előtt felugrik
egy kupéba egy utas. A kupé annyira tele volt utas-
sal és azok málhájával, hogy az új jövevény felelő-
sége akarta vonni a kalauzt a túltöltöttségért, de
mielőtt még egy szót is szólhatott volna, a kalauz
elég csipős hangon megelőzte:

— Ez a legbotrányosabb vonat, amelyen valaha
utaztam. Nem gőzgép viszi, hanem kávémasina. Mi-
csoda piszok van itt a szakaszban! Minden tíz esz-
tendőben szoktak itt, amint látszik, takarítani. No hát,
én ezt nem fogom tűrni.

Az utas az első pillanatban megmerevedett te-
kintettel nézte a kalauzt, azt hívén, hogy megőrült.
De látva annak most már mosolygó arát, csodál-
kozva szót:

— Ugyanest akartam mondani, amit maga.
De hát...

— ... miért mondtam én el előre? Azért ké-
rem, mert egy nap éppen százötvenszer hallom ugyan-
ezt a panaszt. Már tudom betéve. Ön csak szeren-
csés ember. Ön csak egyszer teszi meg ezt az utat.
De mit szólnak én, aki ugyszólván egész életemet eb-
ben a zsufoltságban töltöm?

— A méh mint postás. A levélzállítás eredeti
módját alkalmazza egy angol földbirtokos. Mikrofoto-
fikus uton írja meg egy darabka papirosra levelét és
ezt a méh testére ragasztja. A méhet ugyanigy tanítja
be a szállításra, mint ezt a postagalamboknál szokás.
Ha a gyakorlatban tényleg sikerül az angol kísérlete,
ugy ennek óriási előnye lesz a postagalambok felett.
Mert jó szem legyen az, amely észreveszi majd a há-
boruban a levegőben levelet vivő méhet, de meg az-
tán ember legyen, aki azt elfogja.

— Fárhesség az utón.

Vidéki bácsi: Látod ezt a gyönyörű négyemeletes
palotát?

A felesége: Ejnye igazán, milyen remek...

Vidéki bácsi: Aztán mit gondolsz anyjuk, kié?

A felesége: Ugyan kié?

A bácsi: Egy főherceg.

A felesége: De hát miért épített egy főherceg
bérházat?A bácsi: Hja, ha majd öreg lesz, legyen neki
miből élnie.E pillanatban megszólalt Acte Lygia bal-
oldalán:

— A császár figyel rátok.

Vinicius vad düh szállta meg. Haragudott a
császárra és Actéra, mert megtörték a varázst.Fejét haragosan hátravetvé és Lygia vállain
át odaszólt Actének:— Elmúlt már az az idő, Acte, mikor te a
lakománál a császár oldalán ültél, különben is
ugy mondják, hogy te közeljársz a vakasághoz,
hogyan láthatod mégis őt?

Acte szomorosan válaszolt.

— Mégis látom őt. Ő is rövidlátó, mint én
és smaragdján keresztül vizsgál benneteket.

Mindaz, amit Nero tett, felköltötte a hozzá
közel állók kiváncsiságát. Vinicius is nyugtalan-
kodott, igyekezett magát megnyugtatni és oda-
tekintett, ahol a császár ült. Lygia, aki a lakoma
kezdeten a császárt mintegy ködbe burkolva látta
csak és később Vinicius szavait hallgatta, most
csodálkozó és ijedt, tágranyilt szemekkel bámult
a császárra.

Acte igazat mondott. A császár ráhajolt az
asztalra, egyik szemét behunyta, másik szemé elő-
tartva a kerekre csiszolt smaragdot, áttekintett a
fialokra. Tekintete egy pillanatra összevillant
Lygiával és a leánya szíve e percben a féle-
lmetől összeszorult. Otthon, szicíliai birtokukon
egy öreg egyiptomi szolganó mosolt neki sokat
egy sárkányról, mely a barlangban lakik és most
ugy tetszett neki, mintha e sárkány zöld szeméit
szegeszté volna rája. Mint egy megrádt gyermek
huzódott Viniciushoz és reszketve kérde:

— Ez tehát ő! A borzalmas és a min-
denható?

Most látta először a császárt; képzelete egé-
szén másképp rajzolta őt ki magának. Borzasztó
arcot képzelt el, melyen a gonoszság mintegy
meg van kövülve, és az, amit most megpillantott,
egy nagy, vastag nyakon nyugvó fej volt, mely
félelmetes, de annál inkább nevetésgé volt, mert
igy a távolból valósággal gyermekfejnek tetszett.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG.

A miskolci kongresszus.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Miskolc, szeptember 17.

A kereskedők III. országos kongresszusa ma folytatta tanácskozásait. Ezúttal Radány István királyi tanácsos elnököt, ki délelőtt féltizkor nyitotta meg az ülést és mindjárt rátértek a napirend tárgyalására.

Szabó Endre indítványozza, hogy a pénzügy-miniszter felkérendő arra, hogy a fogyasztási szövetkezetek ne részesüljenek adókedvezményekben, hanem III. osztályú kereseti adó alá vonassanak. Ezenfelül még több indítványt nyújtottak be. Több szónok meghallgatása után a kongresszus határozatilag kimondja, hogy Guttman indítványát egyhangulag el fogadják, azaz, hogy a kereskedelmi kormányhoz benyújtandó felterjesztésbe a többi indítványok lényege bevonassék.

Azután az adóreform kérdéséről referált Szentpály István és hosszabb megokolással a következő javaslatot terjesztette elő:

1. Tekintettel mostani adórendszerünk igazságtalan és egyenlőtlen voltára, a kongresszus szükségesnek tartja az adóügyi reformálását; 2. nevezetesen a házbér- és házostályadój egyszerűsítésére és szállíttassék le; 3. szükséges a létező minimum megállapítása, mely adómentes volna; 4. a progresszív adó mérsékelt emelkedéssel behozandó; 5. a II-ik osztályú keresetadó és az általános védelmi pótdadó töröltessék el és e helyett összijedelmi adó vessék ki. Ezen adó oszakis az 1800—2000 koronán felüli jövedelemre legyen kifizendő.

Az indítványt Schreyer Jakab pótvajaslásával együtt el fogadják. Ily értelmű felterjesztést intéznek a pénzügyi kormányhoz.

A napirend hatodik pontjában az iparpártolás kérdésében Gelléri Mór (Budapest) és Kos Soma (Miskolc) voltak az előadók. Gelléri Mór határozati javaslatot terjeszt elő, amely szerint:

1. határozza el a kongresszus a szegedi kongresszus határozata értelmében az iparpártolási akciót; 2. tegye feladatává a kereskedőknek, hogy helyi iparosokat, akik fejlődésük cikkeit állítanak elő, igazsáktól utba tárgyaik tökéletesítését végezt; 3. a kongresszus felkéri a végrehajtó bizottságot, hogy a különböző szakmák szerinti kereskedők ankészert meghallgatása után konstatació a nálunk legkelendőbb kereskedelmi úttak sorozatában azokat, amelyeket hazánkban gyengébb minőségben vagy egyáltalában nem állítanak elő és intézkedjék e részben az ország iparigyelesítő és más körök útján a bajok szanálásáról; 4. e messze kiható program fokozatos megvalósítása érdekében létesítsen a végrehajtó bizottság a fővárosi kereskedelmi egyesületek, a kereskedelmi és iparkamarák és az országos iparigyelesítő kiküldetéseiből állandó iparpártolási akció-bizottságot, amely kötelezendő, hogy működéséről a kereskedelmi kon-

gresszusnak mindenkor jelentést tegyen és tevékenysége további irányának meghatározása végett ettől időről időre utasítást kérjen.

Többek hozzájárulása után a kongresszus a határozati javaslatot el fogadja.

A polgári peres eljárás reformja került azután sora. Dr. Schreyer Jakab előadó kifejti, hogy a polgári törvénykezési rendtartást annak idején ideiglenesen alkoták meg, melynek megreformálását már Horváth Boldizsár megígérte. Az 1881. évi 59. törvények 1877. évi 22. törvények szintén az ideiglenesség célnálval lettek megalkotva. Horváth Boldizsár megbízásából Ökrös miniszteri tanácsos, későbbben közjegyző, készített polgári rendtartási tervezetet a hannoverai perrendtartás alapján, melyet akkoron e téren a legsikerültebb törvényalkotásnak tekintettek. Amde úgy az Ökrös-féle, mint a későbbi Emmer-féle javaslat sem érlelték meg a reformot.

Ezzel szemben a jogászai és kereskedelmi közvélemény egyaránt már akkor kifejezésre juttatták azt, hogy a jelenlegi, esőkönyösen az írásbeliség békóiba vert eljárás szabályzataink súlyosan nehezdednek igazságszolgáltatásunkra. Azóta ugyiszólván az összes ügyvédi és kereskedelmi kamarák ritka egyértelműséggel oda nyilatkoztak, hogy az 1893. évi törvényekkel megkezdett reformokat nem csupán a somnás ügyekre, hanem az egész vonalon meg kell alkotni annál is inkább, mert a szóbeliségen és közvetlenségen alapuló reformok teljesen beváltak.

Mióta Plósz kezében van az igazságügyi tárca, most már e reformok tekintetében nemcsak reményekről van szó, hanem biztos tényként vehető, hogy ezen több mint három évized óta vajdó reform megvalósulni fog.

A kereskedői és jogász-közvélemény ezen alkotásokért hálás a miniszternek annál is inkább, mert ez idő szerint egész Európában — még Romániát sem véve ki — Magyarország az egyedüli állam, melynek polgári eljárása az írásbeliség és a formalizmus békóiba van verve. Amilyen arányban örülnek az érdekelt körök a reformoknak, oly aggodással tölti el őket az igazságügyi miniszter által készített ama rendelkezés, mely az illetékesség mikénti szabályozását célozza. E mellett a közvélemény teljes homályban van az iránt, hogy miképpen fognak a kisebb polgári peres ügyek az új eljárás keretében beilleszteni. A jelenlegi állapot tarthatatlan mert az egyértelmű a hitelezői igények érvényesítésének megtagadásával. Ezután kitér a szókon arra, hogy a célba vett általános reform az eddig üdvösnek bizonyult könyvkivonati illetékességet eliminálja, valamint arra, hogy a 20 forintot alóli követelések vagy egyáltalán nem, vagy csak igen nehezen érvényesíthetők. Bár e kérdésekben a Szegeden tartott kongresszus már állást foglalt, részéről szükségesnek tartja, hogy a kongresszus előkészítő bizottsága más alakban és tágabb keretben tüsse azt napirendre.

Ipar- és kereskedelem.

Ötszázharmincöt állatorvosi állás. A földmívelésügyi miniszter pályázatot hirdet ötszázharmincöt új m. kir. állatorvosi állásra. Az 1900: XVII. törvény-tikk alapján történik ez, amely törvény államosította az állategészségügyet az igazgatás egész vonalán. Ez állatorvosi állások a VI., VII., VIII., IX., X. és XI. fizetési osztályokba vannak sorozva, a fizetési osztá-

lyoknak megfelelő illetményekkel s m. kir. állategészségügyi főfelügyelői, felügyelői, főállatorvosi és állatorvosi ranggal. Ezen kívül a pályázat m. kir. állatorvos-gyakornok állásokra is szól. Ez utóbbiakkal évi ezer korona segélydíj jár.

A pályázat feltételei az 1888: I. törvények 1. §-ában megjelölt általános feltételeken kívül: 1. állatorvosi oklevél, 2. állatorvosi tisztí-vizsga. Ez utóbbi letételére azonban legfeljebb 2 évig halasztás nyerhető. Sőt azoktól, akik hatósági szolgálatban öt évi állatorvosi gyakorlatot képesek felmutatni, nem is követeltetik. Azoknak, akiknek jelenlegi állatorvosi állását az említett törvény államosította, vagyis akik valamely I. vagy II. fokú hatóság mellett működtek, pályázniok, illetve jelentkezniok kell, különben állásukról és nyugdíj-igényükről lemondottaknak tekintetnek s a törvény átmeneti kedvezményeitől eslesek. E kötelezettség csak Budapest székesőváros állatorvosaira nem terjed ki, mivel ott jövőre is a főváros szolgálatában maradnak az állatorvosok. Azokra nézve, akik jelenleg nem ily állásban vannak, a pályázat szintén nem kötelező. Minden pályázó kijelentheti abbeli óhaját, hogy hova akar beosztatni. Ez óhaj, amennyiben a szolgálat érdeke megengedi, figyelembe is fog vétetni, ami kétségtelenül nagy előny azokra nézve, akiket családi vagy vagyoni érdekeik valamely helyhez kötnek. Pályázni október hó 15-éig lehet. Azok, akik jelenleg is közszolgálatban állanak, a törvényhatóság első tisztviselője útján, akik pedig nem állanak közszolgálatban, közvetlenül a földmívelésügyi miniszterhez kell, hogy beadják a születési és egészségi bizonyítvánnyal, állatorvosi oklevéllel s esetleges egyéb bizonyítványukkal felszerelt kérvényüket.

A belügyminiszter és a borvizsgálatok. A borhamisításról szóló új törvény sok tekintetben terhes kötelezettségeket ró a hatóságokra. Ugyanis sok esetben még alapos gyanu esetén is, feljelentés nélkül nem igen meretik a borhamisítás ügyében az eljárást megindítani. Attól tartottak, hogy felmentő ítélet esetében a borvizsgálat költségeit a hatóságoknak kell fedezni. Mint a Keleti Értéset jelenté, Szell Kálmán belügyminiszter a napokban értesítette az összes törvényhatóságokat arról, hogy felmentés esetén a borvizsgálati költségek a földmívelésügyi tárcát terhelik, de a hatóságok tartoznak az ily vizsgálatokról a jövőben a belügyminiszternek jelentést tenni.

Állatforgalmi korlátozás. Ausztriából a sertésvesznek Magyarországra való behurcolása miatt a galiciai Brzozow, Drohobiz, Gorlice, Jaslo, Sambor, Stare-Miasto és Turka kerületekből, továbbá a Magyarországgal határos és sertésveszszel fertőzött alsó-ausztriai Laytha melletti Bruck és Floridsdorf kerületekből a sertések behozatala tilos. A sertésorbané miatt tilos a sertéseknek a Magyarországgal határos és sertésorbanéval fertőzött alsó-ausztriai Laytha melletti Bruck, Floridsdorf, Mödling és Wiener-Neustadt, a styriai Felzbach, továbbá a morvaországi Goding, Ungarisch-Brod, a sziléziai Teschen és végül a bukovinai Radutz kerületekből Magyarországra való behozatala. A sertésvesz uralgása miatt tilos a sertéseknek Ausztriából való bevitelére Bereg vármegye Alsóváros, Maramaros-vármegye visó, Sáros vármegye felső-tárcái és makovicai járásából, Kis-Szeben r. t. városból, Sopron vármegye felső-pulyai, Szepes vármegye késmárki és szepes-szombati járásából, Késmárk, Szepes-Béla, Leibitz és Poprád r. t. városokból,

A rádza nyaklánc

— REGÉNY —

Írta: RUDYARD KIPLING

(54)

A maharádzsa-kunvar ezenközben csakhamar rájött arra, hogy némiképpen el tud lenni Ketty nélkül, ellenben hosszú barátjára Tarvinra szükség van. Különbön megértette Tarvinnal a kis prince, hogy a „fiacskám” vagy „kis ember” megszólítás nincs igen az injnyére, Tarvin azonban valami esőndes hódolattal olyan különösen tudta megnyújtani a „hereg” megszólítást, hogy az ifjú radspat gyakran gondolkozott azon, nem-e csufolódik vele az amerikai. A mellett azonban Tarvin száhíbb máskor egészen férfiszámba vette s megengedte neki, a legnagyobb óvatossággal természetesen, hogy az ő komoly fogyerőt kipróbálja, amely különben nem volt puska, hanem revolver. És amikor a prince egyszer a lovászmestert mindenféle viselkedéssel és kéreccsel rábírta, hogy egy tüzes paripára ülhesen, Tarvin a princet, amikor ellovagolt előtte, egyszerűen a gallérjánál fogva bársony-nyergéből a maga nyergébe vette át, s valóságos porfölbőben megmutatta neki, hogyan rakja át az ő hazájában a cowboy kantárszárát a ló nyakán egyik oldalról a másikra, hogy elkormányozza arra felé, ahol valami neki rugaszkodott bikát kell visszaterelni a gulyához.

Hogy öt csak úgy szabad kézzel az egyik nyergéből a másikba emelgetik át, ez olyan eset volt, amely a keleti gyermeklélekben is szunnyszerű cirkuszi hajlandóságokat is felkeltette és a princet annyira mulattatta, hogy a fejébe vette, hogy a dolgot Ketty előtt meg kell ismételní. És mivel Tarvin ehhez a jelenethez föltétlenül szükséges tényező volt, lát egy napon a missziós házához csalta el Estesné és Estes a vendégjándán állott Kettyvel, a misszionárius nem

fukarkodott az elismeréssel, amikor meglátta ezt a színjátékot, sőt többször is megismételtette a jelenetet. Mikor pedig ez is megtörtént, Estesné azt indítványozta Tarvinnak, hogy mivel úgy is ott van már, maradjon mindjárt vacsorára is. Tarvin kérdő pillantást vetett Kettyre, hogy engedelmet kaphat-e a maradásra és azzal a logikával, amely a szerelmeseket jellemzi, lesütött szemét és elfordított arcát beleegyezésnek vette.

Amikor vacsora után a vendégek egy kis időre egyedül maradtak a verandán a csillagos ég alatt, Tarvin megkérdezte:

— Csakugyan kellemetlen nekéd?

— Micsoda? — kérdezte Ketty tiszta, hűvös pillantással egyenesen az arcába nézve.

— Hogy hébe-hóba az utadba kerülök. Hiszen tudom, hogy ez nekem nem tetszik, de hát hogyan vigyázzak akkor rád? Azt remélhetőleg belátad már időközben, hogy egy kicsit vigyázni kell rád.

— Ó nem.

— Köszönöm — mondta Tarvin csaknem alázatosan; nyilván az első kérdésére értette a tagadó választ.

— Ugy értem, hogy oltalomra nincs szükségem!

— De nem is kellemetlen rád nézve?

— Mindenesetre jó szándékú eled — felelte Ketty a kérdés megkérülése.

— Akkor igazságtalanság volna tőled, ha kellemetlennek találnád.

— Most Ketty volt a sor, hogy mosolyogjon.

— Nem, nem; nem találok kellemetlennek.

— Megengeded tehát, hogy néha-néha beszóljak ide? Fogalmad sincs arról, milyen sivár a fogadók, ezek a kereskedelmi utazók pedig megölnék. A töltésen dolgozó foglyok sem az én embereim éppen.

— Mivel hogy itt vagy, belátom azt, a dolog azonban úgy áll, hogy nem kellene itt lenned. Ha csakugyan jót akarsz velem, kérlek Nick, utazzál el!

— Csak könnyebb feladatot adnál fel nekem!

— De végre is mondd meg, minek vagy itt?

Igazán, semmiféle elfogadható okod nincs rá.

— Ugyanezt tartja az indiai császári kormány is, de engem teljesen kielégítenek az okaim.

Hanem azt mégis bevallotta Tarvin, hogy már az első nap után, amit ez alatt a pogányul forró égőv alatt töltött, lángoló honvágyat érzett valami hazai, természetes, amerikai dolog iránt és mihelyt ebben a világításban mutatta az érzéseit, akkor Ketty csupa figyelem és egyetértés volt. Ebben nőtt fel, hogy a nőket bizonyos felelősség terheli azért, hogy a házat kényelmessé tegyék és Tarvin sokkal többet érzett, mint kényelmet, amikor Ketty néhány nappal később a Topazi Hirlap egy számát nyújtotta át neki, amelyet az apja küldött el. Tarvin valóságos megrohanta az újságot, ide-oda forgatta a lapokat, s igazi gyöngédséggel simogatta szemével a honi nyomtatványt.

— Nagyszerű! Pompás! — dűnyögte boldog elragadtatással, a nyelvével csettintve. — Hát nem egészen tisztességes a hirdető rész? És Topaz? Mi újság Topazban? — kiáltozta, a lapot karszerűlegnyire kitarva maga előtt s a hasábot karizmalossággal pillantásokkal átvitva. — Ugy lát-szik, a város jól érzi magát, pompásan megyen a dolog!

Mint valami madárnak melodikus szerelmes vallomása, úgy hangzottak ezek a kitérősek, csakugyan élvezet volt hallgatni.

— No, ugy-e haladunk, haladunk, mi? Ha nem is kaptuk még meg a Központi-Colorado-Californiai vasutat, azért nem pocékoljunk éppen az időnket. Nem bizony, vigan megyünk előre! Haha! Nézd csak ezt a Vegyest Rustlerről! A jó öreg város békén a fölére fekszik és elalszik, mint valami vén néni... No de ilyen ideá!...

(Folytatása következik.)

Takarékpénztárak.

Table with 3 columns: Takarékpénztár, Érték, and other details. Includes entries like Belvárosi takarékpénztár, Budapesti ill. közd. pénztár.

Biztosító-társaságok.

Table with 3 columns: Társaság, Érték, and other details. Includes entries like Bécsi biztosító társulat, Bécsi élet-és járadék-társ.

Közlekedési vállalatok.

Table with 3 columns: Vállalat, Érték, and other details. Includes entries like Adriai m. teng. haj. R.-k., Budapesti alagút-társulat.

Sorsjegyek.

Table with 3 columns: Sorsjegy, Érték, and other details. Includes entries like Bazilika-sorsjegy, Budapesti sorsjegy.

Pénzszámok és váltók.

Table with 3 columns: Pénzszám/Váltó, Érték, and other details. Includes entries like Magyar vasy osztr. arany, 20 frankos arany.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árnyegbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

- Jegyzetek: Híremag: lucerna magyar, korona, vörös aprószemű, korona, vörös erdélyi, korona, vörös búsági, korona, középszemű, korona, nagyszemű, korona, Disznózsír: budapesti: 60.—61.—, korona, vidéki, korona, Táblaszalona: légszáritott vidéki, korona, városi 4 darabos 52.—52.50 korona, 3 darabos 55.—55.50 korona, füstölt, korona, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség, korona 120 darabos, korona, 100 darabos, korona, 85 darabos, korona, azonnali szállítással, Szerbiai szokás szerinti minőség, korona, 100 darabos, korona, 85 darabos, korona, Szilvaiz: szlavyóniai, korona, szerbiai 18.—18.50 korona, azonnal való szállítással.

A bécsi gabontőzsde.

Bécs, szeptember 17. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A határidőzlet ma a nagyon is csekély részvétel következtében igen csendes volt és a New Yorkból érkező kedvező jelentések sem gyakoroltak befolyást az árfolyamokra. Buza öszre és rozsz öszre 1, illetőleg 2 fillérrel emelkedtek eleinte, de később egy árnyalattal gyöngültek, tengeri szinten hanyatlott, idei 4 fillért veszített, tavalyi ellenben csak két fillérrel esett. Eladattak: Buza öszre 7.71-7.72, tavaszra 8.19-8.18 rozsz öszre 7.43-7.42, rozsz tavaszra 7.77-7.75, zab öszre 5.52 tengeri szeptember-októberre 6.63-6.62, tengeri május-juniusra 5.26-5.27-5.25 koronán. Jegyeztettek: Zab tavaszra 5.82-5.84, repce augusztus-szeptemberre 14.85-15.— koronán. Felmondottak 1500 métermázas búzát. A készárúk piacán vásárlási kedv hiányában az üzlet pangott, a hangulat kedvetlen és bágyadt volt, de azért az árakat nem lehetett olesóbban megszerezni. Zárlatok maradtak: Rozsz öszre 7.43, zab öszre 5.53, tengeri szeptember-októberre 6.60-6.61 koronán.

A bécsi értéktőzsde.

A tőzsdézés gyenge, külföldi hírek. A tőzsdézés változatlan. Zárlat barátságos.

Bécs, szeptember 17. (Magyar értékek zárata.) 4%-os aranyjárdék 115.05. Tízai és szegedi kölcsön sorsjegy 142.50. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 98.25. Magyar keleti vasuti állami kötvény 116.00. Magyar leszámítoló-és pénzváltóbank 446.—. Rimamurányi vasútvállalat 138.—. Magyar koronajárdék 90.80. 4%-os Magyar földterhem. kötvény 90.15. Magyar hitelbank részvény 677.—. Magyar nyereménykölcsön sorsjegy 162.75. Kassa-oderbergi vasuti részvény 351.—. Magyar kereskedelmi bank 2605.—.

Bécs, szept. 17. (Osztrák értékek zárata.) 4 2/20-os papírjárdék 97.65. 4%-os osztr. aranyjárdék 116.45. 1860-iki sorsjegy 131.75. Osztrák hitelsorsjegy 393.—. Angol-osztrák bank 275.50. Bécsi bankkegyesület 492.50. Osztrák-magyar bank 1711.—. Déli vasut 113.—. Dunagőzhajózási részvény 774.—. Dohányrészvény 298.—. Császári és királyi arany 114.5. Német bankváltók 118.30. 4 2/20-os ezüst járdék 97.30. Osztrák koronajárdék 97.85. 1864-iki sorsjegy 195.—. Osztrák hiteltársulat részvény 682.—. Unionbank 553.50. Osztrák Länderbank 419.—. Osztrák-magyar államvasut 666.—. Elbavölgyi vasut 463.—. Alpesi bányarészvény 473.—. 20 frankos arany 19.31. Londoni váltóór 242.05. Bécsi Tramway Litt A.—. Bécsi Tramway Litt B. 271.—. Lipót kohó —. Az irányzat nyomott.

Bécs, szept. 17. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 661.25. Magyar hitelrészvény 677.50. Angol-Osztrák bank 275.50. Bécsi bank egyesület 431.—. Union bank 553.50. Länderbank 419.—. Osztrák-magyar Államvasut részvény 665.50. Lombard 112.—. Elbavölgyi vasut 464.—. Északnyugati vasut részvény 451.50. Dohányrészvény 298.—. Rimamurányi vasut 538.—. Alpesi bányarészvény 472.50. Májusi járdék 97.65. Magyar koronajárdék 90.85. Török sorsjegyek 107.50. Német birodalmi márka 118.40. Napoleon d'or 19.31.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 17. (Tőzsdei tudósítás.) Lanyha Amerikára a nagy szénzárkai kitörése és az amerikai vasutnak ezzel összefüggő csökkenése következtében a tőzsde a megnyitáskor bágyadtágra hajlott. Különösen a kohó-és bányarészvény szerteágas erősen árcsökkenést, főleg miután a kínálattal csak csekély elfogadási képesség állott szemben. Csak a végrehajtott eladás után állott be csekély javulás, mely azonban később teljesen elvesztett újabb hírek következtében, melyek szerint Felső-Sziléziában küszöbön áll a hengerelt vasárak mérséklése. Bankok szabálytalankod, ugyanintén vasutak is. Állampapír csendes. Transzvasi vasut részvények szilárdak. Magánleszármazottai kamatláb 4 3/4%.

Berlin, szeptember 17. (Zárlat.) 4 2/20-os papírjárdék —, 4%-os osztrák aranyjárdék 98.50. Elbavölgyi vasut —, Magyar koronajárdék 90.25. Osztrák-magyar államvasut 141.40. Kassa-oderbergi vasut —, Bécsi váltóór 84.45. Magyar vasuti beruházási kölcsön —, Alpesi bányarészvény —, Disconto-Commandit 172.50. Általános villamosági Edison 211.25. Gelsenkirchener 188.—. Laura-kohó 194.50. 4 2/20-os ezüstjárdék 96.50. 4%-os magyar aranyjárdék 95.80. Osztrák hitelrészvény 206.50. Déli vasut 25.90. Károlyi Lajos vasut —, Orosz bankjegyek 216.45. 4%-os új orosz kölcsön 95.90. Török dohányrészvény —, Olasz járdék 34.10. Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 150.10. Harpeni 175.25. Az irányzat bágyadt.

Berlin, szeptember 17. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4%-os magyar aranyjárdék 96.30. Magyar koronajárdék 90.25. Osztrák hitelrészvény 206.25. Osztrák-magyar államvasut 141.40. Déli vasut 25.90. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz —. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy 216.45. (Ultimo.) Lombard —.

Hamburg, szeptember 17. (Zárlat.) 4 2/20-os ezüstjárdék 96.30. 1860. sorsjegy 133.—. Déli vasut 25.60. 4%-os osztrák aranyjárdék 98.90. Osztrák hitelrészvény 206.30. Osztrák-magyar államvasut 141.50. Olasz járdék 93.90. 4%-os magyar aranyjárdék 95.80. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, szeptember 17. (Zárlat.) 4 2/20-os papírjárdék 96.95. 4%-os osztrák aranyjárdék 98.30. Magyar koronajárdék 90.50. Osztrák-magyar bank 121.30. Déli vasut 26.—. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóór 204.27. Bécsi bankkegyesület 124.—. Villamos részvény 125.90. 3%-os magyar aranykölcsön 77.60. 4 2/20-os ezüstjárdék 96.55. 4%-os magyar aranyjárdék 95.85. Osztrák hitelrészvény 206.80. Osztrák-magyar államvasut 141.70. Északnyugati vasut —. Bécsi váltóór 84.—. Párisi váltóór 812.25. Unionbank —. Alpesi bányarészvény 239.—. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, szeptember 17. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok januára. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 205.90. Osztrák-magyar államvasut —. Déli vasut 25.90. Osztrák aranyjárdék —. Olasz járdék —. Laura-kohó 192.—. Harpeni 173.30. Discont —. Alpesi —. Bécsi bankkegyesület —. Az irányzat gyöngye.

Páris, szeptember 17. (Zárlat.) Osztrák-magyar Államvasut —. 4%-os osztrák aranyjárdék 99.—. Osztrák Länderbank —. 3%-os francia járdék 100.25. Ottomanbank 542.—. 3 1/2%-os francia járdék 102.20. Alpesi bányarészvény —. Déli vasut —. 4%-os magyar aranyjárdék 97.—. Párisi bankrészvény 113.50. Olasz járdék 93.75. Francia törleszt. járdék —. Osztrák földhiteltársulati részvény 11.22. Török dohányrészvény 223.—. Az irányzat tartott.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 17. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések (r. l. A.) Magyar előrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 97—98 — fillérig. Fialat közép (páronkint 251—320 kilogramm valós súlyban) 96—97 — fillérig. Fialat könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) 98—99 — fillérig. II. Magyar s z e d e t t: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. III. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli súlyban) 96—97 — fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 95—96 — fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 94—95 fillérig.

Sertéslelés má 1900. szeptember 15. napján volt készlet 39.163 drb. — 1900. szeptember 16. napján felhajtott 965 darab. 1900. szeptember 16. napján elszállított 975 darab. 1900. szeptember 17. napjára maradt készletben 39.152 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Szeptember 17. —

Kivonatok és áthelyezések. A vallás-és közoktatásügyi miniszter Gonda Emil és Strömpl János számlenőköret számvizsgálók, Rübén Adolf és Papp Rezső számszámítéket számlenőköret, Rossmessl Pál és Schmidt Károly számgyakorlatokat számszámítéket, Kulcsár Kálmán díjtalan számgyakorlatokat díjas számgyakorlatok, Kruk Zoltán és Brunner Antal számvizsgálói napidíjasok számgyakorlatokká, Heim Alajos okleveles tanító a plógoni közösi elemi iskolához rendes tanítóvá, Drudaszky Mihály okleveles tanító a szarvasi (volt határvideki) közösi elemi iskolához rendes tanítóvá, Dölle Mária okleveles tanító a deszki állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, Bejczy Emilia okleveles tanító-

nőt a tőke-rebesi állami elemi népiskolához rendes tanítóvá és Papp Ilona okleveles kisdóvónót a felső-visói állami kisdóvónótához kisdóvónót nevezte ki; Záborszky Kálmán buscuszt-lászlói állami elemi iskolát tanító pedig a győrszigi állami elemi iskolához, Kádár János pócsfalvi áll. elemi iskolát tanító a szászújfalusi állami elemi iskolához, Török (Belanece) Mihály magyar-fodorházi állami elemi iskolát tanító a pócsfalvi állami elemi iskolához, Váli Imro munkácsai gazdasági szaktanító a szolnoki külön szaktanítási gazdasági ismételő iskolához, Gosztynyi Gyula pórázi állami elemi iskolát tanító a forbergi állami elemi iskolához, jelen minőségükben áthelyezte. — A földmívelésügyi miniszter Hajos István magyar-óvári gazdasági akadémiát tanársegédet a debreceni gazdasági tanintézetbe intézőségébe, Scherly József kassai gazdasági tanintézetbe intézője gazdasági segédet pedig a magyar-óvári gazdasági akadémiát állatgyógyászati tanszék mellé két év tartamára tanársegédé nevezte ki. — Az igazságügyminiszter Dr. Menyhárth Dezső egy kir. törvényszéki joggyakorlatot az egy kir. törvényszékhez allegzővé, Szalay József zentai kir. járásbírósi segédlelkönyvezetőt a zentai kir. járásbírószághoz telekönyvezetővé, Lörincz György m. kir. csendőrbőrmester, igazolványos alisztelet a mező-eszahi kir. járásbírószághoz irnokká nevezte ki. — Domány Jenő titeli kir. járásbírószághoz allegzőt pedig az egy kir. törvényszékhez és Füzessy Sándor kassai kir. itéletáblai irnokot a debreceni kir. itéletáblához, Rolik Gyula mezőeszahi kir. járásbírósi irnokot pedig a kecskeméti kir. törvényszékhez helyezte át. Némegyháziaristokok. A belügyminiszter megengedte, hogy kiskoru Halál József szegedi lakos vezetéknévét Halászra, kiskoru Jónás Julia szaraspataki lakos vezetéknévét Szegedire, Némecz János vaspolnyai lakos, valamint kiskoru gyermeke Mária vezetéknévüket Németre, Wieser Ottó közösi tanító aradi lakos vezetéknévét Czoborra, Kiskoru Hess Jenő kapuvári lakos vezetéknévét Hevesire, Kiskoru Rozenblith Mór csepeli lakos vezetéknévét Virágra, Mojzes Lajos bajai lakos vezetéknévét Marosira, Kilingesdél Alajos kis-nyirádi lakos vezetéknévét Erdőre, Martin György eszékhatványi lakos vezetéknévét Mártonra, Heidelberg Dezső budapesti lakos vezetéknévét Harsányira változtathassa át.

Napirend.

Naplár. Kedd, szeptember 18. — Római katolikus: Kup. József. — Protestáns: Titusz. — Görög-orosz: szeptember 5.) Zakariás. — Zsidó: Elul 20. — Nap két 5 óra 26 perckor. — Nyugisk 5 óra 48 perckor. — A hold két délelőtt — óra — perckor. — Nyugisk 3 óra 1 perckor délután. A földmívelésügyi miniszter fogad délután 5 órakor. Az osztálysorsjatyék huszad délelőtt 9 órakor az osztálysorsjatyék húszadik terében az Esk-téren. Kihíni képsorozat bemutatása laterna magikával a holdutcai (17. sz.) iskolaházban este 7 órakor. Belépőji nincsen. Nemzeti Múzeum. Régiség-tár délelőtt 9 óratól délután 1 óráig. Többi társi i korona belépőji mellett tekinthető meg. Magyar Kereskedelmi Múzeum a városigei iparcarnokban nyitva délelőtt 9 óratól 2-ig. Technológiai Iparmúzeum nyitva délelőtt 9 óratól 12-ig és délután 3—5-ig. Iparművészeti Múzeum és iparművészeti társulat állandó házárja nyitva délelőtt 9 óratól délután 1 óráig. Szabadalmi Levéltár (Érzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig. A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye (II. Oszlop-utca, nyitva délelőtt 10—1-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—8-ig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig. Muziumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig. Földtan Múzeum (Stefánia-ut 14.) nyitva délelőtt 10 óratól 1 óráig. Belépőji 1 korona. Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72.) nyitva délelőtt 9—1 óráig. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délután 9-től délután 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi számkönyvtár VII. Kerepesi-ut 22. sz. Hivatalos órák délelőtt 9—12 óráig és délután 3—5 óráig. A házai termékek állandó kiállítása, (a Kéleti nuntar és kereskedelemtörténeti-gyűjtemény, továbbá a házipari kiállítás, melyben az üzletvezetés árusítókészlete (eszközök) a városigei iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 2 óratól 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi rendezvénytársaság) V., Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, szeptember 17.

A helyzet mára sem változott. A maximum az egész kontinenten borítja és hatása alatt az idő — a távoli északkelet kivételével — száraz és jobbára derült. A hőmérséklet sem változott. Nálunk az idő ugyancsak a maximum hatása alatt száraz, derült és meleg. Kildás: Lényeges változás még nem várható.

Vizállás.

Table with 4 columns: Location, Date, Water Level (m), and other details. Includes entries like Tisza, Danubius, Duna, etc.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1900. szeptember hó 18-án.

A troubadour.

Opera 4 felvonásban. Zenéjét szerzeszte Verdi. Szövegét írta Camerano Salvatore. Olaszból fordította Nádaskay L.

Személyek:

Luna gróf	Takács	Ines	Berta
Leonora	Kaczér	Ruis	Dalnoki
Azucena	Bartolucci	Hirnök	Juhász
Manrico	Alberti W.	Egy cigány	Krétschy
Fernando	Szendrói		

Kezdete 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. szeptember hó 18-án.

Az aranyember.

Eredeti dráma 5 felvonásban, előjátékkal, 7 képben. Írta Jókai Mór.

Személyek:

Timár	Pálfi	Granicás	Hetyényi
Trikálisz	Egressy	Brazovics	Gabányi
Timea	Maróthy	Zsófia	Vizváriné
Teréza	Györgyné	Athália	Szacsavayné
Noémi	Gerő L.	Kadisa	Horváth
Krisztján	Náday	Fabula	Abonyi

Kezdete 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. szeptember hó 18-án.

Fernand házassodik.

Bohózat 3 felvonásban. Írta Feydeau. Fordította: Fái J. Béla.

Személyek:

Duverger	Hunyadi	Miss Betting	Rostagni
Viviane leánya	B. Lenkei	Lentory	Kassai
Bois d'Enghien	Tapoleai	Bouzin	Balassa
De Fontanet	Szerényi	Chanplain	Kovács
DeChennev.	Gyángyi	Chanplain	Mátráiné
Irrigua,	Gál	Franeau neje	Makróciné
Lucette Gant.	Szerényi	Antoinette	Bálint R.
Marcoline	Varsányi	Pomerol	Kereszturi
Nini Galant	Berzsei	Házmeester	Kazalicky

Kezdete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. szeptember hó 18-án.

Párisi élet.

Operette 4 felvonásban. Írták Meilhac és Halévy. Fordította Reiner Ferenc. Zenéjét szerző Offenbach.

Személyek:

Gondremarek	Németh	Gondremarekné	Baán
Ponta	Kenedich	Gabriele	Küry
Frick	Kovács	Metella	Kápolnai
Raoul	Szirmai	Pauline	Bárdy G.
Bobinet	Raskó	Urban	Ujvári

Kezdete 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. szeptember hó 18-án.

A kikapós patikárius.

Bohózat 4 felvonásban. Írta Gandillot. Fordította Heltai Jenő.

Személyek:

Kezdete 7 1/2 óraker.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetőek Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedéseiben Kossuth Lajos-utca 4. sz. és Andrássy-ut 42. sz. a., valamint a New-York kávéházban. (Telefon.)

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. szeptember hó 18-án.

Páris 1900-ban.

Írta Salamon Ödön.

Kezdete 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

(Budán, a Krisztinavárosban.)

Kedd, 1900. szeptember hó 18-án.

Ulf király.

Operette 3 felvonásban. Írta Rákosi Jenő.

Kezdete 7 óraker

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Kedd, 1900. szeptember hó 18-án.

A keringő király.

Énekes bohózat 4 felvonásban. Írta Costa és Mandstát A. Fordította Komor Gyula.

Kezdete 7 óraker.

FOLIES CAPRICE.

9 óraker Ma új műsor. 9 óraker

Bohózat

10 óraker

10 óraker

Báró és bojár.

Bohóság.

11 óraker

11 óraker

Hotel Narrenhaus.

Bohózat. Írta: LEITNER H.

Keleti kávéház

VII., Csömör-ut 14. sz.

Ma és minden este a

Balaton-Füredi hírneves zenekar

hangversenyez

KISS JANCSI vezetésével.

UTOLSÓ-ELŐTTI HÉT. Vendégszerep összejáték a Somossy mulatóban.

Ma és mindennap este 8 óraker.

Misztikai előadások.

Csütörtökön és szombaton d. u. 1/2 óraker.

Külön családi és gyermek előadások.

Belépődíj csak 50 kr.

Szellemek és kísértetek eredeti idéztetése.

Don Juan a pokolban

fantasztikus némajáték.

Opera komika a misztikus törpék.

Satanella Kama Soutsa csodái, hölgyek és urak eltüntetése a nézőkörből. A rideg műterem. American Bioscop új mutatványai, óriási előképek tára, fontaines lumineuses stb. stb.

Mélyen tisztelt egyetemi ifjuság szives figyelmébe ajánlva

Putzer György éttermel,

a mai kor igényeinek megfelelően újonnan átalakítva. A pince éttermekben Dénes Pista jó hírnevű zenekara hangversenyez. Számos látogatást kér

Putzer György vendéglős.

Második bővített kiadásban, csinos kiállításban és tetszetős alakban megjelent:

"MIRJAM"

Írta: Dr. KISS ARNOLD, veszprémi főrabbi.

Remek nyelvezettel nők számára írott magyar nyelvű zsidó imádságos könyv.

Ára: Vászonkötésben 3 frt 50 kr. Bőrkötés 3 frt 50 kr.

Csonttánuztatu díszes kötés 5 frt. Legfinomabb bőrkötés 6 frt.

Kapható: a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában József-körut 18.

Megállj magyar

és bámúl, mire képes Magyarország legnagyobb hazai cipőgyára. Minden nálam vásárolt cipő tartósságáért 6 havi felelősséget vállalok, idefőlőti elszakadás esetén ingyen megcserélem.

10 frton fölül megrendelés franko küldeték.

FÉRFICIPŐ:
Vikszcipő egy drbból — 3.—
Vikszbőrcipő, betétes, elegáns, fényesre tisztítható 3.90
Fűzőcipő, logóin, vikszbőr betéttel, elegáns — 3.90
Divatos színtű világos v. sötét bagaria fűző v. cugros cipő 4.—
Szarvasbőr szeny. lábaknak 4.50
Legf. szalon lak fűző cipő 4.—

NŐI CIPŐ:
Legfinomabb zörgébőr cugroscipő — 3.—
Legf. zörgébőr fűzős cipő 3.20
Divatos színtű világos vagy sötét bagaria fűzős cipő 3.90
Egyszerű cugroscipő szelnyeggel, fél rármas talppal 2.60
Divatos színtű bagar. fél cipő 2.40
Lack, kivágott kimenő cipő 2.—

Több száz árval ellátott árjegyzékem ingyen, bérmentve küldöm. — Vidéki megrendelésnél leppontosabb és lelkiismeretes kiszolgálás.

Nem betérés esetén kicsorolék vagy a pénzt visszaadom. Mértéknek elegendő a lábálap egy papírlapra való lerajzolása.

AGULÁR DÁVID fia BUDAPEST, Deák-tér 6. sz.

Sternberg Ármin és Testv. cs. és kir. udvari hangszergyár. Központi főraktárában: Kerepesi-ut 36. Cimbalmok

szép, erőteljes és csengő hanggal kaphatók 35 frttól felj. 500 frtig.

Külön zongora-termek: hol a leghírnevesebb zongorák jutányosan beszereshetők: Kossuth Lajos-utca 22. sz. (Károly-körut sark) Zenepalota.

Tűzmentes pénzszekrényeket, kassettákat, villamos vészjelző pénzszekrényeket, páncélszekrényeket és másolópreseket legjobb kivitelben és legolcsóbban szállít

HESKY TESTVÉREK cs. és kir. szabad. hazai pénzszekrénygyára Budapest, VI., Szabolcs-u. 4.

Erdélyi rőszéke főraktár: REMENYIK VIKTOR vas-nagykereskedés — Kolozsvár.

Vegyen iskola

5 frttól kezdve tiszta gyapjuszövetből Kohn Heilmann és fia az „Angel szabóhoz” címzett legnagobb férfi és gyermekruha áruházban Budapest, Károly-körut 12.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

1 összehajtható vaságy	10.—	1 asztali szék	11.—
2 db kivételű matracoal	1.80	1 asztali szék	11.—
1 db rouge paplan	1.80	1 asztali szék	11.—
1 db rouge paplan prima	2.80	1 asztali szék	11.—
1 db satin cachmir paplan	3.90	1 asztali szék	11.—
1 db atlasz cachmir paplan	4.80	1 asztali szék	11.—
1 db atlasz selyem paplan	5.—	1 asztali szék	11.—
1 db odros atlasz selyem paplan	12.—	1 asztali szék	11.—
1 db jó vászon ágy lepedő	1.30	1 asztali szék	11.—
1 db jó v. paplan	2.—	1 asztali szék	11.—
1 db finál ágy pokróc	1.80	1 asztali szék	11.—
1 db gyapjú ágy pokróc	4.50	1 asztali szék	11.—
1 db jó löpökroc	1.70	1 asztali szék	11.—
1 db szegett löpökroc	4.90	1 asztali szék	11.—
1 levarrott szalmakoc	2.90	1 asztali szék	11.—

GICHNER JANOS és TARSA paplan, matraco és kárpitosaru gyárosok, szőnyeg, függöny, ágy- és asztaltartó stb. nagy válogatású. Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 20. szám.

1900. évi 3591. szám.

Hirdetmény.

A kincstár tulajdonát képező, Martinci község határában fekvő 621 hold 675. m² kiterjedésű Klestevica puszta és hozzá tartozó gazdasági épületeknek tíz (10) évre vagyis 1900. évi október hó 1-től 1910. évi szeptember hó végéig terjedő bérbeadása iránt

1900. szeptember hó 29-én d. e. II-kor

a vinkovcei kir. főerdőhivatalnál szóbeli árveréssel összekötött írásbeli ajánlatok elfogadásával nyilvános versenytárgyalás fog megtartani.

Koronás bélyeggel ellátott írásbeli ajánlatokat a fennebb kitűzött idő letelte előtt kell a főerdőhivatalnál átadni, a melyekben is az ajánlattevő határozottan kinyilatkoztatni tartozik, hogy az általános árverési feltételeket és a kötetendő szerződés feltételeit ismeri és hogy azokat feltétlenül elfogadja.

Az írásbeli ajánlatok jól lepecsételt borítékban 6000 K. készpénz, vagy biztosítékul elfogadható értékpapirokból álló bántapénzzel ellátva nyújtandók be.

A kikiáltási ár

13.000 koronával

állapítatik meg. Utóajánlatok el nem fogadhatók. Részletes árverési feltételek az alulírott kir. főerdőhivatalnál betekinthetők.

Vinkovcén, 1900. évi szeptember hó 10-én.

Kir. főerdőhivatal.

MAGYAR KÖLTŐK K. KLASSZIKUSOK

A magyar klasszikus költők munkáinak sorozatát ajánljuk itt a közönség és a tanuló ifjúság figyelmébe. E művek javarésze eddig csak drága áron volt kapható.
A Magyar Könyvtár és Tanulók Olvasótára című gyűjteményeinkben megfelelő olcsó kiadások által megszerzésüket nagyon megkönnyítettük.

- ARANY JÁNOS. Válogatott balladái. Riedl Frigyes bevezetésével. (M. K. 11-12. sz.) Iskolai kiadás 60 fill.
- ARANY JÁNOS. Toldi. (M. k. 99-70. sz.) Iskolai kiadás 60 fill.
- ARANY JÁNOS. Kisebbségi költeményeiből. Szemelvények. Moravcsik Géza bevezetésével. (Magyar Könyvtár 74-75. sz.) Iskolai kiadás 60 fill.
- ARANY JÁNOS. Toldi estje. Bánóczy József bevezetésével. Iskolai kiadás. (Magyar Könyvtár 87-88. sz.) 60 fill.
- ARANY JÁNOS. Első lépés. Jéka Ördöge. Bevezetéssel ellátta Komáromy Lajos. (Magyar Könyvtár 101. sz.) Iskolai kiadás 30 fill.
- ARANY JÁNOS. Szemelvények Toldi szerelméből. Rendeste és bevezetéssel ellátta Moravcsik Géza. Iskolai kiadás. (M. K. 102-103. sz.) 1 kor. 20 fill.
- ARANY JÁNOS. Katalin. Kevéháza. Szent László fűve. Bevezetéssel ellátta dr. Radnai Rezső. Iskolai kiadás. (M. K. 121-122. sz.) 60 fill.
- ARANY JÁNOS. Buda halála. Bevezetéssel ellátta Moravcsik Géza. (M. K. 137-139. sz.) Iskolai kiadás 90 fill.
- ARANY JÁNOS. Vojtina Ars poetikája. Bevezetéssel ellátta Kelemen Béla. (M. K. 144. sz.) Iskolai kiadás 30 fill.
- BALASSI BALINT költeményeiből. Szemelvények. (Tanulók Olvasótára. L. k. 4. füz.) 40 fill.
- BERZSENYI DÁNIEL. Válogatott versel. Életrajzi bevezetéssel. (M. K. 3. sz.) 30 fill.
- BERZSENYI DÁNIEL. Válogatott versel. (Tanulók Olvasótára. I. kötet. 1. füzet) 40 fill.
- CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY Dorottya, vagy: Dámák diadala a farsangon. (M. K. 10. sz.) 30 fill.
- GVADANYI JÓZSEF GRÓF. A peloskol notárius. Sajtó alá rendezte Kardos Albert. (Magyar Könyvtár 79. szám) 30 fill.
- KESFALUDY KÁROLY. Válogatott költeményei. Bánóczy József bevezetésével. (Magyar Könyvtár 3. sz.) 30 fill.
- KISFALUDY SÁNDOR. Válogatott regél. Csobánecz Tilla. Doboz Mihály és hitvese. Bevezetéssel ellátta Szigetvári Iván. (M. K. 125. sz.) 30 fill.
- KÖLCSEY FERENCZ. Válogatott versel. Bevezetéssel ellátta Négycsényi László. (Magyar Könyvtár 9. sz.) 30 fill.
- Kuruczvilág költészete. Kardos Albert bevezetésével. (M. k. 42. sz.) 30 fill.
- TINÓDY SEBESTYÉN. Válogatott históriás énekek. Rendeste és bevezetéssel ellátta Perényi Adolf. (Magyar Könyvtár 145. sz.) 30 fill.
- TINÓDY SEBESTYÉN. Szemelvények eposzaiból. (Tanulók Olvasótára. II. kötet. 15. füzet) 40 fill.
- VIRÁG BENEDEK. Költeményei. Kiadta Zilinszky Aladár. (M. K. 115. sz.) 30 fill.
- ZRINYI MIKLÓS. Sziget veszedelme. Bevezetéssel ellátta Bánóczy József. (M. K. 8.) 30 fill.
- ZRINYI MIKLÓS. Sziget veszedelme. Szemelvények. Tanulók Olvasótára. I. k. 2.) 40 fill.

***** Megjelentek és kaphatók *****
LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai)
cs. és kir. udvari könyvkereskedésnek kiadóhivatalában
***** BUDAPEST, Andrassy-út 21. *****

SANTAL EGGER
Kipróbált
orvosilag ajánlott jó szer hólyag és egyéb bántalmaknál és minden oly esetben, hol az orvosok Santal-olajat, Copai-vát, Cubebát ajánlanak. Santal Egger tisztá keletindiai santal olaj tartalma miatt meglepő gyors és biztos hatása az ifjúság bántalmainál, miért még az orvosok is kedvelik és gyakran rendelik, 1 üveg ára 3 kor., a pénz előleges beküldése után bérmentve 3-40 kor., 2 üveg 6-40 kor., 3 üveg 9 kor.
Gyóg. és Dr. Egger Ila Kézzelírtmány kéremdeletti ügyekben.
Főraktár: **Nádor gyógyszerár.**
Budapest, Váci-körút 17.
SANTAL EGGER

Fiuméből
4 1/2 kgr. Cuba kávé... 6.93 frtért.
1/4 Császár koverék teát... 1.60
minden más költség nélkül küld
Fratelli Deisinger
cég
kávészakalati üzlete,
FIUME.
ARLAP INGYEN.

„The Gresham“
életbiztosító-társaság Londonban
Magyarországi fiók:
Budapest, V., Ferenc József-tér 5-6.
a társaság házában.
A társaság vagyona 1899. decem-
ber 31-én... kor. 177,000.451.—
Évi bevétel biztosítások és kamat-
ból 1899. évi december 31-én... 30,835.871.—
Kifizetések, biztosítási és járadéki
szerződések, valamint visszvá-
rárlások stb. után a társaság
fennállása óta (1845)... 383,793.872.—
Az 1899. évben a társaság 6898
kötvényt állított ki... 56,097.103.—
összesz értékekben. — Prospektusokkal és díjtábla-
zatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket ki-
állít, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgál a
magyarországi- és kelet főlkja Budapestben, vala-
mint ennek ügynökei a főlk minden nagyobb váro-
sában.

Stern, Merkel és társai
Budapest, VI., Szerecsen-utca 35. sz.
Bronz csillár-gyár
légszesz és villamvilágításhoz.
Templomcsillárok minden stílusban.
Dus raktár a LEGOLCSÓBB GYÁRI ÁRAK
mellett. — Villamos világítási berendezések és villa-
mos erőátvitel.
Katalógus és költségvétés díjtalan.

Magyar kir. államvasutak. Igazgatóság.
Hirdetmény.
A kézbesíthető és fölles szállítmányok a vas-
uti üzletszabályzat 70. §-a értelmében nyilvános ár-
verés útján d. e. 9 órákor az alább felsorolt állomá-
sok teherárurakтарыiban a következő napokon kerül-
nek eladásra, melyhez a t. közönség ezennel mag-
nyitvátik.

Zágráb	Áll. f. év szeptember hó 18-án.
Pápa	18-án.
Arad	19-án.
Kolozsvár	19-án.
Debrecen	19-án.
Budapest nyug.	20-án.
Kassa	20-án.
Szeged	20-án.
Szabadka	20-án.
Pozsony	20-án.
Szatmár-Németf	26-án.
Budapest dért	27-én.
Miskolc gom.	27-én.
Békés-Csaba	27-én.
Eszék	28-án.
Nagy-Várád	28-án.

Budapest, 1900. évi szeptember hó 1-én.
Az igazgatóság.

Pályázati hirdetés.
Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére 1901. 1902.
és 1908. években szükséges, évenként mintegy 2000 métermáza bitűkkátrány-
olaj szállítást biztosítani kívánván, ezenel nyilvános pályázatot hirdet.
Az ajánlati minta, valamint a szállításiokra vonatkozó részletes módzatok,
valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamarcánál megtekinthetők és a magy.
kir. államvasutak igazgatósága anyag és leltár beszerzési (A III.) szakosztályánál
(Budapest, Andrassy-út 73. szám II. emelet 43. ajtó) kaphatók.
A szabályszerűen kiállított, ivenként egy koronás magy. kir. okmány-
béllyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb f. évi október hó 12. déli
12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztályánál
benyújtandók, vagy postán oda küldendők és a boríték ezen küleimmel
látandó el:
„Ajánlat 132046/900 számhoz”.
Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kötelező minőségű minták is.
Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag értékének 1% legkésőbb f. évi
október hó 17-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztá-
ránál letendő.
Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és
nem a részletes módzatok betartása mellett állítatnak ki, nem vétetnek
figyelembe.
Budapest, 1900. évi szeptember hóban.
Az igazgatóság
(Utányomás nem díjaztatik.)

B. U. T. O. R.
málunk 3 évi jótállással, olcsóbban mint bárhol, meg-
lepő nagy választékban oladára készen állanak.
Szabó Ferenc és Társa
I. rangú butor-iparosok.
Budapest, Kerpesi-ut 12.
a Síp-utca sarkán.

Titkos betegségek ellen
25 évi, részben katonorvosi (a bécsi és buda-
pesti katonakórházakban), részben magánorvos
tapasztalatai után legmelegebben ajánlható
Dr. KAJDACSÝ,
v. cs. és k. orvosorvos.
Electrotherapiail rendelő intézete
Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em.
A legelhanyagoltabb húgycsőfolyásokat, legsu-
lyosabb húgyhólyagbajokat, bujakóros sebeket,
syphilit, az önfertőztetés utóbjait
Elgyengült férfierőt
az orvosi világ által legújabbban olyannyira fel-
karolt és hatásában páratlan sikerrel
Electro-Massage
vagy **Psychrophor**
Által, magómléseket, nőknél fehérfolyású befo-
kendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegsége-
ket, valamint ifjúkori bűnök következtében bo-
állott ideg és ennek utókövetkezményeképp létre-
jött hátrerebajokat gyógyít a legújabb gyógy-
mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.
Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7-8 óráig
Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárati
Külön várótermek.
Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltatik; eset-
leg gyógyszerokról is gondoskodva lesz.

Magy. kir. Államvasutak. 134695/900. sz.
Hirdetmény.
(Keletnémet-magy vasuti kötelék.)
Folyó évi október hó 1-ével a poseni kir. vasut-
gazgatóság Lusech-witz állomása felvétetik a kelet-
német-magy vasuti kötelékben 1897. október 1-vel
életpelételt díjazások II. rész, 2. füzetben foglalt és
korpára néve érvényes C) kivételése díjazásába.
Ezen állomással való forgalomban a fentnevezett
díjazásához megjelölt II. pótlékban foglalt a Ra-
wisch állomásra érvényes díjtelek 11 penniggel
felemelve nyernek alkalmazást.
A magy. kir. Államvasutak igazgatósága
a részves vasutak nevében is.
(Utányomás nem díjaztatik.)

